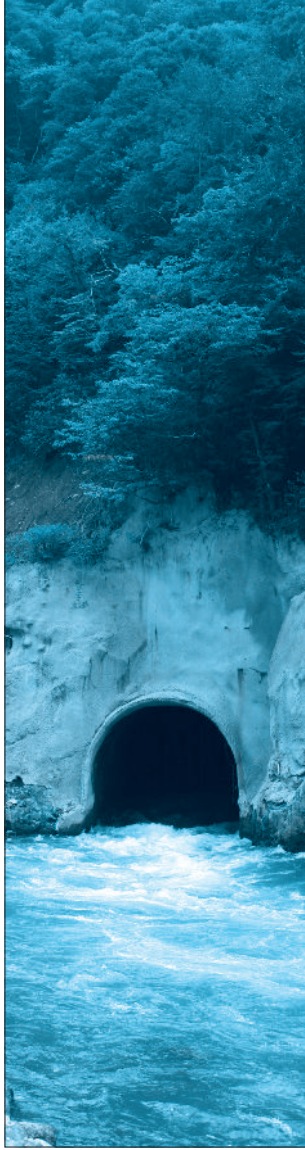




**BÜLTEN**  
ankara



# içindekiler

2 Başyazı

4 Haberler

- Kültürel Mirasın Depreme Karşı Korunması Çalıştayı Eskişehir'de Yapıldı
- Yapı Denetim Bilgilendirme Toplantılarının Sonuncusu Ankara'da Yapıldı
- Kamu Kurumu İşyeri Temsilcileri Ziyaretleri Yapıldı
- Temsilcilikler Toplantısı Yapıldı
- Betonarme Yapı Tasarımı – 1 Kursu Başladı
- Genç-İMO Basın Açıklaması: YÖK İşini Yapıyor, Bize de Yapacağız!
- ODTÜ, Gazi ve Atılım Üniversitelerinde Tanıtım Faaliyetleri
- Karaelmas Üniversitesi Ziyaret Edildi
- Genç-İMO Üyeleri İçin Teknik Gezi
- Yenimahalle'de Yıkım Halkın Direnciyle Karşılaştı

8 **TMMOB Raporu:** 26/08/2010 Tarihli Rize Afet Olayı

9 **Duyuru:** SİM Yönetmeliği Uygulama Usul ve Esasları

10 **TMMOB Görüşü:** İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği

14 **Makale:** Bir Karar Organı Olarak Büyükşehir Belediye Meclisi *Selim Tulumtaş*

18 Şantiye Günlükleri

20 **İMO Ankara Perspektif:** HSYK Seçimleri

22 **İnceleme:** Ankara'da Metro Sorunu ve Düşündürdükleri *Nevzat Ersan*

26 **HES Dosyası:** Suyumuzun Karanlık Yolculuğu

38 Gerçek Gündem

39 TMMOB Güncesi

40 Mühendis Anlar!

TMMOB İnşaat Ankara Şubesi Adına Sahibi

Nevzat Ersan

Yazı İşleri Müdürü

Ferhat Yaşar Ankan

Yayına Hazırlayanlar

Cemile Özyakan Kartalmış

Ersin Vedat Elgür

Erkal Tülek (Tasarım)

Fatma Genç

Tarih ve Sayı: Kasım 2010, 2010/9

Yönetim Adresi:

Necatibey Caddesi No: 57

Kızılay Ankara

Tel: 312 294 30 66

Faks: 312 294 30 77

bulten@imoankara.org.tr

Yayın Kurulu:

Ahmet Göksoy

Ahmet Haşim Köse

Ali Rıza Yücel

Köksal Şahin

Selim Tulumtaş

Yayın Türü:

Bölgesel Süreli Yayın

ISSN 1301-1219

Basım Tarihi: 08.11.2010

Basım Adedi: 13.500 Adet

www.imoankara.org.tr

Baskı:

Mattek Matbaacılık Basım Yayın

Tanıtım Tic. Ltd. Şti.

Adakale Sok. No: 32/27

Kızılay -Ankara

Tel: 312 433 23 10

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Ankara Şubesi'nin aylık yayıdır. Üyelere ücretsiz gönderilir. Bülteneye gönderilecek yazılar iki aralıklı ve iki kopya olarak gönderilmelidir. Yayın Kurulu gönderilen yazılarda dil, anlatım ve yazım yönünden gerekli düzeltme ve kısaltmalar yapabilir. Yayımlanan yapıtların sorumluluğu sahibine aittir. Gönderilen yazılar geri verilmez.



**HSYK Seçimleri ve Samimiyet...**

Hakimler Savcılar Yüksek Kurulu seçimlerini bakanlığın listesi kazandı. Kastlaşmış yapısı ile değiştirilmesinin ve tasfiye edilmesinin gerekliliği üzerine herkesin anlaştığı Türk Yargı Sistemi yeni bir biçim kazandı. Fakat kazanılan bu yeni biçim hiç de eskisinin sınırlarını gevşeten, hukukla ilgili dünyada dönen tartışmaları takip eden, yurttaşların hak mücadelelerine ve haklarına saygı gösteren ve kuvvetler ayrılığı ilkesinin demokratikleşmeye bağlı olarak daha da güçlenmesini; yasama-yürütme-yargı erklerini birbirlerine karşı mesafeli hale gelmesini sağlayan bir değişiklik olmadı. Bu yüzden yargının teknik ve teorik sorunlarını çözen bir reformla karşılamamız gereken problemler yumağını, yurttaşın siyasal iktidardan korunmasını sağlayacak bir şekle sokmak yerine yargı gücünü iktidarın emrine veren yeni vesayet sistemini kurmuş olduk. Ve yargının almış olduğu yeni biçimi en güzel biçimde üniversitelerle olan ilgisi sivil polisler ve güvenlik tartışmalarından ibaret olan YÖK Başkanı Yusuf Ziya Özcan dile getirdi: “başı açıkların güvencesi benim”. Yargının ve hukukun askıya alındığı bir yerde Profesör Yusuf Ziya Özcan haklı ve haksızın belirlenmesi işinin kişiye göreliliğe hale geldiğini oldukça yerinde tespit etmiş; ahlaklılığın da ahlaksızlığın da, doğrunun da yanlışın da, zayıfın da güçlüğünün de, adaletli olanın da adaletsiz olanın da kim olduğuna yasama-yürütme-yargı erklerinin hepsine birden sahip olan bir iktidar karar verecek artık; kişilerin değil ama iktidarın insafına kalmış durumdayız. Siyasal ve hukuksal alanla kurulan bu ilişki tam da, muhafazakâr siyasetin sınırlarını ve yönteminin içeriğini gösteriyor: hukuk yerine gücün karar alma süreçlerinde egemen hale getirilmesi. Aynı düşünme ve siyaset yapma biçimi seçim barajı meselesinde de kendini gösteriyor: yasama gücünü elinden bırakmak istemeyen ya da yasamaya da tek başına egemen olmak isteyen AKP seçim barajının düşürülmesi taleplerine sonuna kadar direniyor. Hukukun almış olduğu yeni biçimi referandum öncesi yapılan tartışmaları hiçe sayarcasına -ve de elbette haklı kılarcasına- sonuna kadar kendisi için kullanan iktidarın siyaset yapma pratiği muhafazakârlık ve demokratlık kavramlarının yan yana getirilmesinin

mümkün olmadığını gösteriyor. HSYK seçimlerine dair daha ayrıntılı bir değerlendirme için bültenimizin bu sayısının orta sayfasını HSYK seçimlerinin teorik bir okumasına ayırdık.

**Yan yana iki uyumsuz: Türban ve “Özgürlük”**

Rasyonel akıl yürütmelerin yerini kişilerin ön yargılarının ya da inançlarının aldığı bir kamusal tartışma alanının oluşması yukarıdaki tartışmamızda ortaya çıkan muhafazakârlık ve demokratlık kavramlarının yan yana getirilmesindeki akıl tutulmasının aynısını bu sefer de türban ve özgürlük kavramlarının yan yana getirilmesinde görürüz. Tartışmalar suçunun ne olduğu ya da suçlu mu suçsuz mu olduğu sağlıklı bir yargılama sonucu henüz ortaya konmamış bir adamın giyotinle mi yoksa asılarak mı öldürülmesinin tartışılmasına benziyor; ya da estetiğin doruklarında olan bir binanın zemin ve temel yönünden sağlıksızlığının bir mühendis tarafından, sırf güzelliği baki kalsın diye, görmezden gelinmesine. Tartışmanın düzeyi o kadar düşük ki ilk olarak basit bir düzeltme yapmak gerekiyor. Bir şeylerin giyilip giyilememesi ile ilgili tartışma özgürlük değil bir serbestiyet sorunudur; bir şeylerin nedensel etkisinden ya da geçmişten gelenin tahakkümünden bağımsız ve özerk olarak hareket edebilmek özgürlükle değil serbest hareket edebilmekle ilgilidir. Özgürlük ise bu nedensel etkilerin ya da tahakkümün tamamen kırılmasına gönderme yapan içerikli bir kavramdır. Kölelikten kurtulmuş olduğunuzda serbest hale gelmişsinizdir; lakin kölelik kurumu verilen mücadele ile tam olarak yıkıldığında özgürlük ortaya çıkar. Düşünce özgürlüğü ile ilgili bir davada sırf fikrinizi beyan ettiğiniz için tutuklu yargılanırken beraat ederseniz serbest kalırsınız, ne zaman ki düşünceyi kısıtlayan kanunların kaldırılması konuşmanın bütün sınırlarını serbest bırakır ‘düşünce özgürlüğü’ o zaman varlığa gelir.

Şimdilerde ise bir tahakkümün kaldırılmasını değil, o tahakkümün yaygınlık kazanmasını özgürlük kavramı ile karşılıyoruz. Birakalım belirli giyinme biçimlerinin siyasal ya da inançla ilgili zihninizdeki düşünceleri kamuya deklare etmesini ve bunun da eşitlik ilkesine aykırı olduğu savlarını; belirli bir giyinme ya da siyasal pers-



pektife sahip olanların bu perspektiflerini ve inançlarını artık rasyonel bir tartışmanın nesnesi yapmayacak mıyız? Yıllardır siyasal iktidarın dilinden düşmeyen ama bir kere bile uygulamak için çaba göstermediği müzakere, müzakere masasına oturanların ön kabullerinin hiç sorgulanmadığı teknik bir hesap işi midir? Dünya üzerindeki yaşama biçimlerine dair arayışların belirli bir temellendirmeye dayanmalarıyla, hiçbir temele sahip olmayan ve salt bir inanma ediminden temellenenleri aynı kefeye mi koyacağız. Giyilecek olan bir bez parçasının ya da takılacak olan siyasal bir sembolün kendisi hiçbir zaman sadece sorunun estetik boyutu ile ilgili değildir; problem takılan ya da giyilen sembolün yaratmış olduğu kişiyle ilgili zihinsel ve kamuyla ilgili yaşam biçimi problemidir. Türban ya da bir başka siyasal simge kafamıza, boynumuza, kolumuza değil bizzat gözlerimize takılır; o gözlükler ki sadece dünyayı bize göre görmenin olanağı değil; yaşam alanımızı da bize göre kurma amacını taşıyan yadsıma ve yok etme pratiklerini çağırır.

AKP'li muhafazakarların giyinme bağlamında yapmış oldukları klasik türban tartışmasındaki argümanlarını nudistlerle yapılan bir tartışmada da kullanmalarını izlemek oldukça ilginç olurdu. Sakın biri çıkıp da, birisi koca bir din birisi sadece yaşam biçimleriyle ilgili insanların kendi zihinlerinden üretmiş oldukları bir form demesin. Hem ikisi de salt birer inançtır hem de din demiş olduğumuz kurumun önermiş olduğu yaşam biçiminin yüzde doksanı kutsal olduğu düşünülen metinlerden değil, ona dayanarak yapılan insanca yorumlardan oluşur.

İMO Ankara Şube olarak bu tartışmada her ikisi de sağlıklı bir zemine oturmayan tarafların argümanları ile tartışmaya girmek yerine, türbanın serbestliğini ya da yasaklanmasını savunan zihniyetin demokrasi ile kurmuş olduğu ilişkiyi tartışmaya açmanın çok daha yararlı olacağını düşünüyoruz.

#### **Fırtına Vadisi'nden sonra İkizdere:**

#### **HES'ler kaybedecek 'yaşam' kazanacak...**

İktidarın 'yargı reformu' ile amaçladığı şeylerin en önemlilerinden biri de danıştayın yerindelik yetkisinin kaldırılmasıydı. Keza bu durum özellikle kamu yararı iddiası ile açılan davaların halkın kazanımıyla sonuçlanmasından dolayı, bütün ekonomisini sermayenin sıcak para girdisine bağlayan ve üretimi bir bütün olarak tasfiye eden iktidarın sermayeye ödemesi gereken bir diyetti. Bu diyet bir halkın suyunun, toprağının, deresinin satılmasına kadar giden 'yeni metalaştırma' sürecinin HES, sahillerin özel sermayeye kullandırılması, limanların kullanım haklarının devredilmesi gibi uygulamaları içeriyordu. Diyetin sözünü veren iktidardı ama ödeyen kendi coğrafyasını kendi mülkü olarak bilen halktı.

Üzerinde biri tamamlanmış, beşinin inşaatı süren ve 24 tanesinin de projelendirilmiş olduğu 30 HES'in yapımı

İkizdere'nin sit alanı ilan edilmesiyle durduruldu. İlginçtir, geçen sene halkın açmış olduğu *davalar sürerken* buradaki HES'lerin şantiyelerinin açılışına gelen Sayın Başbakan'ın hukuk alanındaki siyasi vesayetini en açık örneğini oluşturan bu davranışı, şimdi de -dikkat edin şirketlerin değil- hükümetin sit alanı kararına itirazıyla devam ediyor. Dünya üzerinde kendi coğrafyasının sit alanı ilan edilmesine karşı itiraz eden kaç hükümet vardır acaba.

Ve yine sormak gerekir ki; Taksim'deki intihar saldırısını yapan zihniyetle HES'lere karşı çıkan insanların itiraz gerekçelerini aynı düşünce yapısının ürünü olarak göstermek demokratik siyaset yapma zeminine ne kadar uymaktadır? Bu suçlama müzakereci ve demokratik bir siyasetin temsilcisinin ağızından çıkabilir mi? Sayın Başbakan kendini açıklamakla yükümlü olduğu bir sorumluluk altına sokmuştur.

#### **Profil Çalışması...**

İnşaat Mühendisleri Odası Ankara Şube olarak Türkiye'deki mühendislerin yeni konularının, sorunlarının, sıkıntılarının, gereksinimlerinin ve mesleki durumlarının bir haritasını çıkarabilmek için yaklaşık 10.000 örnekleme ulaşmayı amaçlayan bir profil çalışması başlatıyoruz. Bütün mesleklerin ve yurttaşların devlet ya da sermaye karşısındaki konularının ya da birbirleriyle ilişkilerinin köklü biçimde değiştiği bir dönemde, bu değişimin artılarını ve eksilerini, nereden geldiğini ve nereye gideceğini analiz etmeden bir odanın kendi üyeleri ile kuracağı ilişkinin formunu ve departmanlarını belirlemesinin mümkün olmadığını düşünüyoruz. Üye profilimizin eksiksiz bir haritasını çıkarabilmek ve bu profile göre kendimizi -yeniden yapılandırabilmek için siz üyelerimizin de bize yardımcı olacağını düşünüyoruz.

#### **Mühendisler dünya literatürü ile tanışmalı...**

Ayrıca bu sayımızla birlikte bültenimizle beraber sizlere, mühendisliğin sınıfsal konumu ve statüsü, sorunları ve bu sorunlara getirilen çözüm önerileri ile kimi zaman mühendislik alanındaki yeni gelişmeleri içeren teknik metinlerin yer aldığı dünya literatüründen çeviri metinler serisini ulaştırmaya başlıyoruz. İlk olarak Charles Derber'in *Managing Professionals: Ideological Proleterianization and Post-Industrial Labor* metni Aydın Gelmez'in çabasıyla şubemiz için Türkçe'ye çevrildi ve bültenimizin bu sayısı ile beraber elinizde olacak. Mühendislik alanında önemli gördüğümüz, ya da mühendisliği de içine alan daha geniş zeminlerdeki teknik veya politik ya da poli-teknik metinleri bize önermeniz yeterli.



## KÜLTÜREL MİRASIN DEPREME KARŞI KORUNMASI ÇALIŞTAYI ESKİŞEHİR'DE YAPILDI



TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası tarafından 31 Ekim-01 Kasım 2011 tarihlerinde Antalya'da yapılacak olan "Uluslararası Yapısal Mirasın Depreme Karşı Korunması Kongresi"ne katkı sağlamak amacıyla düzenlenen çalıştayların ilki İMO Eskişehir Şubesi tarafından

14-15 Ekim 2010 tarihlerinde yapıldı. "Yapısal Mirasın Depreme Karşı Korunması Çalıştayı"na İMO Ankara Şubesi'nden Yönetim Kurulu Başkanı **Nevzat Ersan**, Sayman Üyesi **Haluk Ekinci** ve Şube Sekreter Yardımcısı **Murat Karacaoğlu** katıldı.

DSİ Bölge Müdürlüğü salonlarında düzenlenen Çalıştayın açılış konuşmasını İMO Eskişehir Şube Başkanı **Fercan Yavuz** yaptı. Ardından **Erhan Karaesmen** önceki sempozyumlar hakkında bilgilendirme yaptı.

Daha sonra sırasıyla Tepebaşı Belediye Başkanı **Ahmet Ataç**, Belediye'nin bu konuyla ilgili çalışmalarını hakkında görsel bir tanıtımı içeren sunum yaptı. Vali Yardımcısı **Nurettin Yücel**'in konuşmasından sonra ise Haliç Üniversitesinden Prof. Dr. **İhsan Mungan** konuyla ilgili yaptığı çalışmalarını içeren görsel bir sunum yaptı.

Verilen kısa bir aradan sonra 3 ana başlıkta toplanan çalışma grupları kendilerine ayrılan salonlara geçerek gün boyunca değerlendirmeler sonucunda raporlarını hazırladılar ve bu raporlar tüm katılımcılara okundu.

Çalıştayın ikinci günü ise Eskişehir'in tarihi ve kültürel yerleri gezildi.

## YAPI DENETİM BİLGİLENDİRME TOPLANTILARI'NIN SONUNCUSU ANKARA'DA YAPILDI

13.07.2010 tarih ve 27640 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı doğrultusunda, 01.01.2011 tarihi itibarıyla 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun 62 ilimizde daha uygulamaya alınacaktır. Uygulamaya yeni alınacak illerde Yapı Denetim Hizmetinin daha sağlıklı olarak yapılabilmesi amacıyla İnşaat Mühendisleri Odası Ankara Şubesi Temsilcilik Üyelerine yönelik bölgesel olarak Yapı Denetim Bilgilendirme Toplantıları yapmaya başladı.

Toplantılardan ilki 18 Eylül 2010 Cumartesi günü Kayseri'de, ikincisi 25 Eylül 2010 Cumartesi günü Karabük'te yapılmıştı. Toplantıların üçüncü ve sonuncusu ise 2 Ekim 2010 Cumartesi günü Ankara'da yapıldı. İMO Kongre ve Kültür Merkezi Rüştü Özal Toplantı Salonu'nda yapılan toplantının açılış konuşmasını İMO Ankara Şube Başkanı **Nevzat Ersan** yaptı. Toplantıya Çankırı,



Kırıkkale, Çorum, Kırşehir, Afyon ve Ankara'dan yaklaşık 110 kişi katıldı.

İki bölümden oluşan bilgilendirme toplantılarının ilk bölümünde, İnşaat Mühendisleri Odası Yapı Denetim Komisyonu Başkanı **Bahaetin Sarı** tarafından, Yapı Denetim Sistemi hakkında genel bir bakış, cezai müeyyideler ve konu hakkındaki oda görüşü aktarıldı. İkinci bölü-

lüm ise İMO Genel Merkez ve Ankara Şube Yapı Denetim Komisyonu Üyesi **Hüseyin Kaya** tarafından sunuldu. **Hüseyin Kaya** sunumunda Yapı Denetim Firmalarının yapısı, işleyişi ve uygulamadaki sıkıntılar ile bu sıkıntıların çözümüne yönelik oda önerilerini aktardı. Sunumların ardından üyelerin yoğun katılımıyla yapılan soru-cevap bölümüyle toplantılar son buldu.

## KAMU KURUMU İŞYERİ TEMSİLCİLERİ ZİYARETLERİ YAPILDI

Temel amacı, kamu işyeri temsilcilikleri ile ilgili genel bir görüşün oluşturulmasının yanında kamu kurumlarında çalışan meslektaşlarımızın odadan beklentilerinin, isteklerinin ve yaşadıkları sıkıntıların belirlenmesi ve meslektaşlarımızın bu sorunların çözümüne ilişkin önerilerinin alınması olarak belirlenen Kamu Kurumu İşyeri Temsilcilikleri ziyaretleri 29 Eylül-15 Ekim 2010 tarihleri arasında yapıldı. Çalışma kapsamında 19. Dönem Yönetim Kurulu Üyesi **Selim Tulumtaş** ve İMO Ankara Şube çalışanı **Mahir Kaygusuz** tarafından 39 kamu kurumu ziyareti gerçekleştirildi.

Ziyaret edilen kurumlar arasında Adalet Bakanlığı, Altındağ Belediyesi, Ankara Üniversitesi, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Bayındırlık İl Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğü, BOTAŞ, Büyükşehir Belediyesi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çankaya Belediyesi, Çevre ve Orman Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, DSİ Genel Müdürlüğü, DHMİ, DSİ 5. Bölge, E.İ.E.İ., Başbakanlık Gençlik Spor İl Müdürlüğü, İller Bankası 7. Bölge Müdürlüğü, İller Bankası Genel Müdürlüğü, Keçiören Belediyesi, Kül-



tür ve Turizm Bakanlığı, M.K.E, Mamak Belediyesi, Sağlık Bakanlığı, Sanayi Bakanlığı, SGK, Tarım e Köy İşleri Bakanlığı, TCDD, TCK 4. Bölge Müdürlüğü, TCK Genel Müdürlüğü, TEDAŞ, TKİ, TOKİ, TSE, Ulaştırma Bakanlığı, Yenimahalle Belediyesi, Ziraat Bankası, Bayındırlık Bakanlığı Teknik Uygulama Genel Müdürlüğü var.

Ziyaretlerde genel sıkıntılar üzerine kurum temsilcileri ile sohbetler yapıldı. Oda üyeliğine bakılmaksızın kurumda çalışan tüm inşaat mühendis-

lerine iletilmek üzere belirlenen amaç doğrultusunda hazırlanan ve formu dolduracak meslektaşımızın kimliğine ilişkin herhangi bir bilgi talep edilmeyen 10 soruluk anket formları kurum temsilcilerine teslim edildi. Bu formların kurumlarında dağıtılması, kurumlarında bulunan inşaat mühendisleri ve anket formu verdikleri inşaat mühendislerinin sayıları ile topladıkları anket formlarını İMO Ankara Şubeye iletmeleri kurum temsilcilerinden istendi.

Anketlerin toplanması ve değerlendirilmesi ile ilgili süreç tamamlandıktan sonra belirlenen amaç doğrultusunda raporlama çalışmasına başlanacak.



## BETONARME YAPI TASARIMI -1 KURSU BAŞLADI

“Betonarme Yapı Tasarımı – 1” kursu 2 Ekim 2010 Cumartesi günü İMO Kongre ve Kültür Merkezi’nde vermeye başladı. 30 kişinin katıldığı kursu İnş. Müh. **Hakan Güvengiz** ve İnş. Müh. **Emin Aldemir** verecek.

İnş. Müh. **Hakan Güvengiz** ve İnş. Müh. **Emin Aldemir** kurs süresince; Bina Tasarımlarında Yük Tahminleri ve Yükleme, Taşıyıcı Sistem ve Sistem Seçimi, Kiriş Tasarımı, Kolon Tasarımı, Perde Tasarımı, Döşeme Tasarımı, Temel Tasarımı konularında bilgiler verecek. Toplam 40 saat devam edecek kursa katılanlara, eğitim sonunda katılım belgesi verilecek.

## TEMSİLCİLİKLER TOPLANTISI YAPILDI

İnşaat Mühendisleri Odası Ankara Şubesi 19. Dönem Yönetim Kurulu, Ankara Şube’ye bağlı Temsilcilikleriyle 17 Ekim 2010 Pazar günü İMO KKM Güney Özcebe Salonu’nda toplantı yaptı.

Toplantıya Ankara Şubesi’nden Yönetim Kurulu Başkanı **Nevzat Ersa**n, Sekreter Üyesi **Ferhat Yaşar Arıkan**, Sayman Üyesi **Haluk Ekinci**, Yönetim Kurulu Üyeleri **Selim Tulumtaş** ve **Murat Şahin**, Şube Sekreteri **Buket Çelik** ile Şube Sekreter Yardımcıları **Serap Dedeoğlu** ve **Murat Karacaoğlu** katıldı.

**Nevzat Ersa**n’ın açılış konuşması ile başlayan toplantıda; yeni atanan Temsilcilik Yönetim Kurulu Üyeleri ile mevcut Temsilciliklerin Yönetim Kurulu Üyelerinin tanışması sağlanarak, Temsilcilikler Yönetmeliği, 42. Dönem Bütçe Uygulama Esasları ve Personel Yönetmeliği çerçevesinde çalışma prensipleri görüşüldü. Toplantıda Temsilcilikler ve Şubenin birbirlerinden karşılıklı talep ve beklentileri dile getirildi.



# YÖK İŞİNİ YAPIYOR, BİZ DE YAPACAĞIZ!

YÖK'ün üniversitelere sivil polis bulundurulması genelgesiyle ilgili genç-İMO tarafından 8 Ekim 2010 tarihinde basın açıklaması yapıldı:

12 Eylül 1980 darbesinin ürünü YÖK, Türkiye'de açılmak istenen yeni dönemde siyasi iktidarın elinde yeniden şekilleniyor. Kurulduğu günden bu yana üniversitemizde yeşeren bilimsel, demokratik, özerk üniversite talebimizin önündeki en büyük engel ve bizler üzerindeki temel baskı aracı olan YÖK ve onun başkanının son açılımı ise okullarımızı karakollaştıracak olan "ünikol" projesi oldu. YÖK Başkanı **Yusuף Ziya Özcan**'ın ibretlik genelgesiyle "Özgür ve Güvenli Üniversite" için kampuslarda karakol oluşturulması gündeme geldi. Okullarda uygulanan elektronik kart, parmak izi gibi uygulamalarla yetinmeyen YÖK bu sefer de üniversitelerde kanunsuz biçimde fiilen bulunan sivil polisleri resmen kalıcılaştıracak ve okullarımızda karakol oluşturacak bir genelge yayınladı. Böylece siyasi iktidarın biz öğrenciler üzerindeki her türlü baskısına bir de polis fişlemeleri, güvenlik gerekçesiyle oluşacak yeni baskılar ve özgür düşüncemiz

önünde coplu engeller eklendi.

Geçmişte yaptığı açıklamalarda üniversitelere polis ve jandarmanın girmeyeceğini söyleyen YÖK başkanına soruyoruz: Ne oldu da üniversitelere karakol açılmasını isteyecek duruma geldiniz?

Parasız eğitim talebimizin her fırsatta gözaltılar ve tutuklamalarla karşılandığı, üniversitelerin gerçek sahibi olarak bizlerin yaptığı her eyleme terör suçu olarak muamele edildiği bir ülkede polisin üniversitedeki varlığı özgürlük ve güvenliğin tesisi için değil olsa olsa engellenmesi içindir.

Eylül ayı başında Foça'da gerçekleştirdiğimiz Genç-İMO 2. Yaz Eğitim Kampımızda, parasız, eşit eğitim talebimiz ile referandum sürecindeki tavrımızı içeren pankartlarımız eşliğinde yaptığımız ve ilçe sakinleri tarafından da destek gören yürüyüşümüze polisin müdahale etmesi ve 12 arkadaşımızın gözaltına alınması, biz üniversite öğrencilerinin üniversite içinde olduğu gibi dışarda da gördüğümüz baskının en açık göstergesidir.

Türkiye'nin çeşitli yerlerinde benzer talepleri olduğu için gözaltına alınan, tutuklanan arkadaşlarımız varken, öğ-

renciler TEKEK işçilerine destek verdiği için haklarında soruşturma açılıyor ve ceza alırken, okula yumurta sokmak istediği için özel güvenlik tarafından üniversiteliler darp ediliyorken, okullarda çıkan çatışmalarda öğrenciler tarafından saldırıya uğruyor, arkadaşlarımıza saldıranlar polis tarafından destekleniyor ve korunuyorken bir de sivil polisin okullarda kurulan karakollardaki varlığı kabul edilemez.

İnşaat mühendisliği bölümü öğrencilerinin örgütlenmesi olan Genç-İMO olarak, YÖK'ün bu genelgesini kendi görevlerini yerine getirmesi olarak görüyoruz ve normal karşılıyoruz. Bu uygulamalar tabii ki YÖK'ün görevidir(!). Ancak bilinmelidir ki bizlerin de görevi bu anti-demokratik, bilim dışı ve baskıcı tutuma karşılık bilimsel, özerk, demokratik üniversite için; parasız, eşit ve erişilebilir eğitim için mücadele etmeye devam etmektir. Ve bilinmelidir ki biz de YÖK gibi görevimizin başındayız.

## KARAEKMAS ÜNİVERSİTESİ ZİYARET EDİLDİ

27 Ekim 2010 tarihinde Ankara Şube'ye bağlı Zonguldak Temsilciliği ve Karaelmas Üniversitesi genç-İMO üyeleri, İMO Ankara Şube Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi **Ferhat Yaşar Ankan** ile ODTÜ ve Gazi Üniversitesi'nden genç-İMO üyeleri **Serdar Öten**, **Semih Yüreğir**, **Evrin Arda Kart** tarafından ziyaret edildi. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi'nde okuyan genç-İMO üyeleriyle Üniversite ve Temsilcilikte yapılan toplantılarda, önümüzdeki dönem çalışmalar hakkında görüş alışverişinde bulunulup, genç-İMO örgütülüğünün nasıl daha ileriye taşınabileceği konuları tartışıldı.

## ODTÜ, GAZİ VE ATILIM

### ÜNİVERSİTELERİNDE TANITIM FAALİYETLERİ

2010 Ekim ayı içerisinde ODTÜ, Gazi ve Atılım Üniversiteleri'nde tanıtım faaliyetleri yapıldı. Genç-İMO üyeleri ve İMO Ankara Şube görevlileri tarafından açılan stantlarda öğrencilere TMMOB, İMO ve genç-İMO hakkında bilgilendirme yapıldı.

Üniversitelerdeki öğrenci örgütülüğünü arttırmak ve öğrencilerin sosyal, kültürel ve akademik gelişimleri-

ne katkıda bulunmak için ne gibi faaliyetlerin yapılabileceğinin anlatıldığı tanıtımlarda, öğrencilere 3. genç-İMO bülteni, genç-İMO el broşürü ve defterleri dağıtıldı ve yeni öğrenci üye kayıtları alındı. Ayrıca 11 Ekim 2010 Pazartesi günü ODTÜ'de, üniversite öğrenci temsilcileri ve İMO Ankara Şubesi'nden **Okan Çağrı Bozkurt**'un katılımıyla tanışma toplantısı düzenlendi.

## GENÇ-İMO ÜYELERİ İÇİN TEKNİK GEZİ

30 Ekim 2010 Cumartesi günü ODTÜ, Gazi ve Atılım Üniversiteleri'nde öğrenim gören genç-İMO üyeleri için Kalecik ilçesindeki Buğra Regülatörü ve Hamzalı HES'ine teknik gezi düzenlendi. Teknik bilgilerin yanı sıra genç-İMO üyelerinin birbirlerini daha yakından tanıma fırsatı bulunduğu teknik gezide öğrencilere İMO Ankara Şube Yönetim Kurulu Üyesi İnş. Yük. Müh. **Murat Şahin** ve Şube çalışanı İnş. Müh. **Okan Çağrı Bozkurt** eşlik etti.

Kızılırmak nehri üzerinde, Kalecik ilçesinin 15 km. kuzeydoğusunda ve Buğra Köyü'nün yaklaşık 800 m. güneybatısında yer alan regülatörde yapılan incelemelerde, öğrenci üyelere su alma yapısı, regülatör tipi ve hidrolik



özellikleri, rezervuar alanı, balık geçidi, dolusavak kapasitesi ve taşkın debileri ile bölge hidrolojisi hakkında bilgi verildi. Regülatörde yapılan incelemelerden sonra Buğra Regülatörü ile Hamzalı HES'i arasındaki bağlantıyı sağlayan 18 km.'lik iletim kanalı hakkında bilgi verildi. İletim kanalı tipi, taban eğimi, kapasitesi ve kanalda olması ge-

reken maksimum ve minimum hızların neler olması gerektiği anlatıldı. Hamzalı HES tesislerinde yapılan incelemelerde, öğrenci üyelerimiz hidrolik sıçrama olayını görme şansı bulurken, çökeltim ve yüklenme havuzu özellikleri, santral binası, ünite özellikleri ve kurulu gücü, cebri boru özellikleri ile yıllık ortalama enerji verileri anlatıldı.

## YENİMAHALLE'DE YIKIM HALKIN DİRENCİYLE KARŞILAŞTI



### “Barınma Hakkımız Alınmaz”

Mahkeme tarafından verilen yürütmeyi durdurma kararına rağmen Yenimahalle Belediyesi'nin kentsel dönüşüm politikaları çerçevesinde yıkım için Mehmet Akif Ersoy mahallesine gitmesi halk tarafından tepkiyle karşılandı. 7 Ekim 2010 sabahında Yenimahalle Belediyesi yıkım ekipleri, çevik kuvvet ekipleri eşliğinde gelen iş makineleriyle yıkımı gerçekleştirmek istedi. Bunun üzerine evlerinin yıkılmasına engel olmak isteyen mahalle halkı, iş makinelerinin önüne yatarak yıkıma izin vermedi. Gerçekleştirilmek istenen yıkıma karşı mahalle halkı, Anadolu Bulvarını barikat kurarak kapattı. Bunun üzerine gaz kullanarak müdahale eden polis ile mahalleli arasında çıkan gerginlikte, polisin mahallelileri gözaltına alma girişimine karşı mahalle halkı izin vermedi.

Zabıtayı ve yıkım araçlarını sokmayacaklarını dile getiren mahalle halkı yıkımı durdurarak “barınma haklarının” alınamayacağını ifade ettiler. Belediye ekipleri sadece önceden yıkılan evlerin kalıntılarını temizlemek için mahalle sakinleriyle anlaştı. Daha sonra iş makineleri geri dönmek zorunda kaldı.

### “Yenimahalle Güne Yıkımla Uyandı”

Yenimahalle Belediyesi, uzun süreden beri gerçekleştirmeye çalıştığı yıkım kararını uygulamak üzere, 11 Ekim günü sabah saatlerinde polis ve panzer eşliğinde Mehmet Akif Ersoy Mahallesi'ne girdi. Mahalle halkı, çevik kuvvet polislerinin ve belediye görevlilerinin sert müdahalelerine karşı direniş gösterdi.

Belediye görevlileri, ev sahiplerinin

işlerinde olmalarından istifade ederek evlerin kapılarını levye yardımıyla kırıp eşyaları boşalttı, ardından da “bu ev de boş yıkın” talimatlarıyla yıkıma devam etti.

Barınma Hakkı bürosunun hoparlör kablolarını kopararak, mahalle halkının hızlıca bir araya gelmesini engellenmeye çalışan belediye ekiplerine destek veren polis, yıkılacak evleri ablukaya almaya başladı. Halkın, evlerini yıktırmak istemeyerek direnmesi üzerine polis sert saldırıda bulundu. Sabah saatlerinde gerçekleşen olaylarda polis, 5'i kadın 12 kişiyi gözaltına aldı. Gözaltılarına devam eden polis, daha sonra ablukayı genişleterek daha fazla evin yıkılmasını sağladı.

Belediye görevlileri ve polis, olayları görüntülemek isteyen muhabirleri de saldırarak, fotoğraf makinelerini ellerinden aldı.

Yaşanan gerginliklerin ardından mahalle halkının belediye ile görüşmeler sürüyor. Yıkımların ertesinde, mahalle halkı taleplerinin gerçekleştirilmesi konusunda belediyeden yanıt bekliyor.

## DUYURU

Şubemiz tarafından üyelerimize daha iyi hizmet verebilmek amacıyla önümüzdeki 2 ay boyunca sizlere telefonla ulaşmak suretiyle bilgi güncellemesi yapılacaktır. Sizlere soracağımız, kişisel bilgileriniz ve iletişim bilgilerinizin yanında mezun olduğunuz okul, mezuniyet tarihiniz, çalıştığınız kurum ve benzeri sorularla üye profilimiz hakkında daha tutarlı bilgiye ulaşılacaktır; iletişim bilgilerinizin şubemizde doğru olarak depolanması da yayınlarımızın, bültenimizin ve etkinliklerimizin duyurularının size kolaylıkla ulaşabilmesini sağlayacaktır. Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası**  
**Ankara Şubesi**  
**Yönetim kurulu**

## VEFAT

### İSMAİL HAKKI DEMİREL

1942 Bolu doğumlu, 1964 ODTÜ mezunu 4554 sicil numaralı üyemiz **İSMAİL HAKKI DEMİREL** hayatını kaybetmiştir. Ailesine ve çalışma arkadaşlarına başsağlığı dileriz.

### İBRAHİM EMERCE

1955 Sivas doğumlu, 1990 ADMMA mezunu 39103 sicil numaralı üyemiz **İBRAHİM EMERCE** hayatını kaybetmiştir. Ailesine ve çalışma arkadaşlarına başsağlığı dileriz.



rumdan dersler çıkaracağına bu afet olayı da "takdir-i ilahi" olarak kabul edilmiş ve her afet olayından sonra olduğu gibi çözüm üretmek yerine yara sarma politikaları gündeme getirilerek TOKİ tarafından ağır hasar gören konut ve işyeri sahiplerine konut ve işyerleri yapılacağı ifade edilmiştir.

Türkiye'nin de katıldığı Kobe Konferansı (Japonya, 2005) kararları uyarınca uygulanmakta olan Hyogo Eylem Planı (2005-2015) kapsamında Birleşmiş Milletlere bağlı teşkilatlarca uluslararası düzeyde belirlenmiş temel politikalara uygun doğal afetler politikalarının gereklerine de tamamen aykırı olan "afet sonrası yardım ve yara sarma politikaları" terk edilmelidir.

Hyogo Eylem Planı (2005-2015) kapsamında 'Dirençli Kentler Kampanyası' ile yeni bir evreye girmiş bulunan bu yeni politikanın ana hedefi, afetler öncesinde riskleri azaltmak amacıyla çok yönlü önlemler alınmasıdır. Günümüzde başlıca risk alanlarının kentler olduğu gerçeğine dayanarak, kentlilerin doğrudan katıldığı süreç ve yöntemlerle risk azaltma (sakinim) kararlarının alınması ve uygulanması gerektiği, uluslararası kabul gören yeni politikanın öncelikli ilkelerindedir.

Uluslararası yeni politikanın diğer hedefleri: risk azaltma önlemlerinin, 'sürdürülebilirlik' ilkesi gözetilerek her ölçekteki planlama çalışmalarına entegre edilmesi; kentsel risklere önem verilmesi; risk azaltma kararlarının, yalnızca yönetimler tarafından değil, risklere maruz toplum kesimleriyle birlikte alınması ve bu amaçla 'platformlar' oluşturulması; dar gelirli kesimlerin risklerine öncelik verilmesi olarak özetlenebilir.

Afetlerin kader olmaktan çıkarılması

amacıyla, Karadeniz Bölgesi özelinde heyetimizce uluslararası temel kabullerden de destek alınarak yapılmış olan doğrudan tespitlerin hayat bulması için çaba sarf edilmelidir. Bu tespitlerimiz;

1- Ülkemizin yerleşme ve kentleşme politikaları yeniden düzenlenmeli ve sosyal devletin temel görevlerinden biri olan "İnsan yerleşmelerini daha güvenli, daha sağlıklı ve yaşanabilir" kılmak, "gerekli planlama mekanizmaları ve kaynakları sağlayarak doğal afetlerin ve diğer acil durumların insan yerleşimleri üzerindeki etkilerini hafifletmek, afetten etkilenen yerleşimleri gelecekteki afetlerle ilgili riskler"e karşı korumak (Habitat II-1996) ilkesi çerçevesinden yeniden yapılandırılmalıdır.

2- Ülkemizi etkileyen doğal afetler risk (deprem, heyelan, sel baskını, çığ v.b) alanları tespit edilmeli, ülkesel, bölgesel ve yerel düzeyde etkili olabilecek afetlere karşı, afet risk haritaları hazırlanmalıdır.

3- Her tür plan ölçeğinde; doğal afetlerden sakinim planlamasının gereklerine uygun, yukarıda belirtilen risk haritaları ile bölgesel ve yerel düzeyde elde edilen jeolojik/jeoteknik veriler, yağış, topografik eğim gibi bilgiler de elde edildikten sonra yerleşime uygun alanlar tespit edilmelidir.

4- Yerleşime uygun olmayan alanlar yapılaşmaya kapatılarak yoğunluk taşımayan kentsel sosyal donatı alanları için kullanılmalı, yapılaşma açısından uygun alanlar ise doğa ile uyum içinde insan yerleşimlerine izin verecek şekilde planlanmalı ve plan olmaksızın hiçbir alan yapılaşmaya açılmamalıdır.

5- Son afetin yaşandığı alanın dışında, Trabzon ve Rize kent merkezinde bir çok dere yatağının kapatılarak yüksek yoğunluklu yapı alanları olarak

kullanılmaya başlandığı bilinmektedir. Karadeniz bölgesi yağış alışkanlıklarını bilindiği halde yapılan ve yapılmakta olan bu uygulamaların gelecekte, nüfusun çok daha yoğun olduğu bölgelerde de yaşanması çok daha büyük can ve mal kayıplarına da yol açacağı açıktır. Bu nedenle; bölgede özellikle kentler içinde yer alan altyapı ve üst yapı tesislerinin (Karadeniz Otoyolu gibi) afete neden olmasının engellenmesi amacıyla; açık dere ve çay yatakları kapatılmamalı, akış ortalamaları gözetilerek mevcut haliyle kapatılmış dereler için doğal drenaja imkân verecek şekilde menfez vb. alt yapılar gözden geçirilerek, gerekli olanlar yeniden inşa edilmelidir.

6- Doğal drenaj alanları, dere ve çay yatakları kesinlikle yerleşime kapatılmamalıdır.

7- Son afette bir kez daha görüldüğü gibi; deniz doldurma yoluyla alan elde edilmesi halinde yalnızca karasal alanlarda değil, aynı zamanda deniz oşinografisinde de insan eliyle yaratılan müdahaleler bölge ekolojisi ve coğrafyasında zincirleme köklü değişikliklere neden olmaktadır. Bölgeye ilişkin böylesine köklü yapılaşma kararları oluşturulurken ÇED Çalışmalarının yanı sıra Doğal Afet Etki Değerlendirme çalışmaları yapılmaksızın yapılaşma kararları alınmamalıdır.

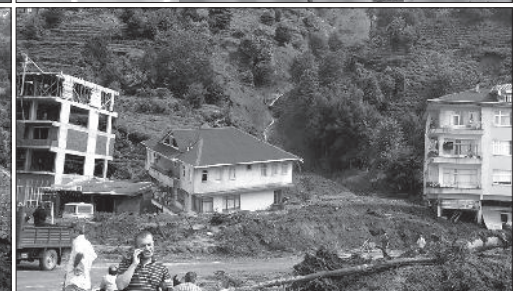
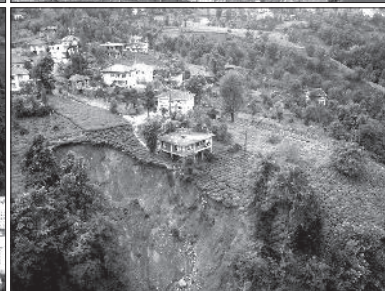
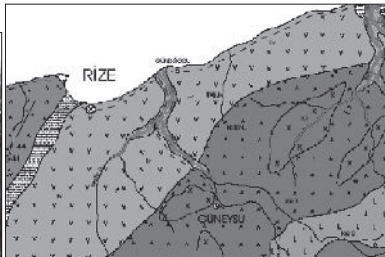
8- Karadeniz Bölgesi gibi; heyelan, akma, kaya düşmesi, devrilme gibi jeolojik tehlike ve riskler ile çığ, sel baskını gibi meteorolojik olayların neden olduğu alanlar ile yüksek eğimli alanlar yapılaşmaya kapatılmalıdır.

9- Bölgesel bitki dokusunu bozan ve tahrip eden uygulamalardan kaçınılmalı ve kentsel yerleşim alanları içinde çay ekim alanları sınırlandırılmalıdır.

Fotoğraf Dizini

1	2	3	4
5	6	7	8

1. Heyelan
2. Gündoğdu ve Civarının Jeolojik Haritası
3. Karadeniz Otoyolunun Oluşturduğu Sedde
4. Bölge Köylerini Gösteren Harita
5. Karadeniz Otoyolunun Oluşturduğu Sedde
6. Vadi Ağzını Kapatılan Konutlar
7. Heyelan
8. Dere Ağzına Yapılan Konut (180° ters dönmüş)



# İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ HİZMETLERİ YÖNETMELİĞİ TASLAĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞ BAKANLIĞA GÖNDERİLDİ

İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği taslağına ilişkin TMMOB görüşü 5 Ekim 2010 tarihinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na gönderildi.

## ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

### İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü

İlgi: 17.10.2010 tarih ve B.13.0.ISG.0-11-00-10-03/3752 sayılı yazınız.

Bakanlığınızca hazırlanan "İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği" taslağı incelenmiş olup, aşağıda sunulan tespitler ışığında görüşlerimiz sunulmuştur.

1- Taslak, "İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi ile Ortak Sağlık ve Güvenlik Biriminin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik"e karşı açılan davaları konusuz bırakmaya yönelik hazırlanmıştır. Danıştay tarafından verilen yürütmenin durdurulması kararını işlevsiz bırakmaya dönük hazırlanan yönetmelik taslağı, hukuk devletinde kabul edilebilecek bir yöntem değildir. Anayasa'nın 138. maddesine açıkça aykırı olan bu çalışma, idarenin hukuk devleti ilkesine inancının olmadığını gösterdiğinden hukuk güvenliğini ortadan kaldırmaktadır.

2-Taslak ticari hizmet anlayışı ile ele alınmıştır.

İş yaşamının en ciddi sorunlarından biri olan işçi sağlığı ve güvenliği olgusu, Bakanlığınızın ele aldığı yol ve yöntemle çözüme kavuşturulacak bir alan olmadığı artık bilinmektedir. Kamu düzeni, güvenliği ve sağlığını ilgilendiren bu konunun kamusal hizmet anlayışı ile ele almayan Bakanlık, sorunu "eğitim kurumları", "sertifika" ve özel sektör tarafından işletilen "ortak sağlık ve güvenlik birimlerine" havale etmiş durumdadır. Ticari esaslara göre işletilen "Eğitim kurumları" ve "ortak iş sağlığı ve güvenliği birimleri"nin "kendisi bir işyeri olmuş ve ciddi bir ticari sektöre dönüşeceği bugünden görülmektedir. Yani, ticari sektöre işçi sağlığı ve güvenliği sorununu çözme görevi devredilmiştir.

3- İş güvenliği uzmanı mühendis veya teknik elemanın görevlendirilmesi bakımından **sanayiden sayılan işyerlerinin yapıldığı ve devamlı olarak en az 50 işçi çalıştırılan işyerlerini**, kapsar" biçiminde düzenlenen "Kapsam" maddesi, ILO sözleşmesine, 89/391

sayılı Konsey Direktifine, Anayasa'nın 90. maddesine ve iş yaşamının gereksinimlerine aykırı ve kendi içinde de eşitsiz bir durum içermektedir. "Sanayiden sayılmak" biçiminde ifade edilen işyerleri hangi niteliklere sahiptir, herhangi bir ölçüt getirilmediğinden birçok işyeri dışında bırakılmıştır. Belirtilen ilkesine aykırı olan bu düzenleme ile, Anayasa'nın 45. maddesinde özel olarak koruma altına alınmış tarım ve hayvancılık ve bu üretim dallarında çalışanları da kapsam dışında bırakılmıştır.

4- Eğitim konusunda Anayasal bir yetki gaspı söz konusudur. Çünkü İdare, Anayasa'nın kendisine vermiş olduğu bir yetkiyi 3146 ve 5763 sayılı Yasalarda yapılan değişiklikle aldığı düşünmektedir. Oysa bu yetki, Anayasa'nın 130, 131 ve 135. maddesi yürürlükte olduğu sürece bir yasa değişikliğine ve yönetmeliğe konu edilemez.

Mühendis ve mimar unvanları bir yükseköğretim kurumunda lisans eğitimi ile elde edilen unvanlardır. İş güvenliği mühendisliği, yönetmelik deyişi ile "iş güvenliği uzmanlığı", lisans eğitimi dışında elde edilecek bir unvan değildir ve tek başına bir meslek de değildir. 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Yasa gereği kazanılmış bir unvanın üzerine "uzmanlık" eğitimi Genel Müdürlükçe yetkilendirilmiş kurum, kuruluş ve özel hukuk tüzel kişilerince verilemeyeceği hem Anayasa hem de YÖK Yasası gereğidir.

5- Bakanlık, yeni bir ticari sektör yaratma hedefinden bu taslakta da vazgeçmemiştir. Bu hedef nedeniyle de bilimsel eğitim sonucu kazanılan unvanlar, bilimsel niteliği olmayan, Bakanlığın yetkilendirdiği kurumlardan bir kez daha eğitim almaları istenmektedir. Bunun ne bilimsel ne de AB'ye uyumlu ilgisi vardır. Kaldı ki, meslek içi eğitim konusu yüksek kurs ücretleriyle sömürüye teslim edilmektedir. Mü-

hendislik unvanı, akademik bir eğitim sonucu alındığına göre, meslek edindirme kurslarına benzer kurslarla mühendislik mesleği edinilemeyeceği açıktır. Meslek Odalarınca yapılması gereken meslek içi eğitime, uzmanlık eğitimi adı vererek sertifikalandırmaktadır. Lisans eğitimi üzerine mesleki pratik gerektiren iş güvenliği mühendisliği hizmet sunumu, Bakanlık eliyle eğitiminden örgütlenmesine kadar bütün aşamaları ticari bir sektör haline getirilmiş ve bu anlayışla ele alınmıştır.

6- Bakanlık, iş güvenliği uzmanını "**iş sağlığı ve güvenliği konularında görev yapmak üzere Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen mühendis veya teknik elemanı**" biçiminde tanımlamıştır. **Bu tanım, mühendis ve teknik elemanları "iş güvenliği uzmanı" adı altında aynı statüde birleştirerek iş güvenliği alanında aynı hak, yetki ve sorumlulukla donatmıştır.** Bu birleştirmenin maddi, hukuki dayanağı ve izahı bulunmamaktadır. Hukuksal metinlerdeki tanımların, genel hukuki esaslara uygun, nesnel ve bilimsel olması gerekirken, taslaktaki tanımların hukuki dayanağı olmadığı gibi bilimsel ve nesnel de değildir.

Dünyada gelişen bilim ve teknolojik gelişmeler sonucu uzmanlık ayrımları karşısında çeşitlenen mühendislik dalları dahi aynı işi yapamazken, meslek yüksekokulu mezunları olan ve ara eleman da denilen teknisyen ve teknikerler mühendislerle aynı işi yapar konuma getirilmiştir. **Yönetmelik, bilim ve teknik, eğitim-öğretim kurumlarına girişte istenen koşullar, alınan eğitim yanında öğretim çıktıları, unvanlar, tabii oldukları kanunlar, görevde yükselme, teknik hizmetler sınıfında tanımlanma, hak, yetki ve sorumlulukları açısından tamamen farklı olan meslek grupları aynı kavram altında birleştirilmiştir.**

7- Taslak, Bakanlık çalışanlarına özel bir yer vermiş, ayrıcalık tanımıştır. Bu öyle bir ayrıcalıktır ki, mühendis olarak iş güvenliği alanında yıllarca iş güvenliği uzmanı olarak çalışmış, kendi Odasının eğitim programlarına katılmış ancak, işverenle iş sözleşmesinde "iş güvenliği uzmanlığı sözleşmesi" bulunmayan bir mühendis, Bakanlık bünyesinde çalışan teknik elemandan daha yetersiz sayılmıştır. Bugüne kadar iş yaşamında, "iş güvenliği uzmanlığı" adı altında bir sözleşme zorunluluğu yokken, yönetmelikle A,B,C sertifikasına sahip olabilmek için bu tür bir koşulun getirilmesi, Bakanlık çalışanları dışında bugün itibarıyla sertifikaya sahibi olabilecek kimse bulunmamaktadır. Kaldı ki, yürütmenin durdurulması kararı verilen yönetmelik yürürlüğe girdiğinde Bakanlık kendi bünyesinde 3 yıl çalışmış olan tüm müfettişlerine sınavsız (A) sınıfı sertifikayı vermiş durumdadır. Taslak da sınav koşulu getirilmiş olması haksızlığı gizlemeye çalışılmaktan başka anlam ifade etmemektedir. Bakanlık bir tekel oluşturmuş durumdadır. Ayrıca, mühendis ile teknik elemanın almış olduğu lisans eğitimi eşit olmamasına karşın eşit görevlerin verilmesi de eşitsiz bir durum yaratmıştır. Bu durum da Anayasa'nın 10 uncu maddesine aykırıdır. Bakanlığın kendi çalışanlarına tanımış olduğu ayrıcalığın yasal ve maddi bir temeli bulunmamaktadır.

8-Eğitim kurumları içinden özel olarak kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarının çıkarılmış olduğunu görmekteyiz. Bunun gerekçesinin subjektif olduğu açıktır ancak, kamu yönetiminin objektif kuralları koymakla yükümlü olduğu gerçeği Anayasal zorunluluktur.

Sonuç olarak; 2004 yılından bu yana İLO sözleşmelerine, AB direktiflerine ve iş yaşamının gereklerine uygun bir yaklaşımla ele alınmayan işçi sağlığı ve iş güvenliği alanı, sertifikadan başlayıp, özel eğitim kurumları ve özel ortak iş sağlığı ve iş güvenliği kurumlarına kadar tüm hizmet alanını ticari hizmet alanına dönüştürme çabası ağır bastığından olumlu bir gelişme bu taslakla da sağlanamamıştır.

Bilgi ve gereğini rica ederiz.

Saygılarımızla,  
**N.Hakan Genç**  
Genel Sekreter

# SİM YÖNETMELİĞİ UYGULAMA USUL VE ESASLARI

Ankara'da 24 Temmuz 2010 günü yapılan Şubelerarası ortak toplantısında görüşülen ve Oda Yönetim Kurulunun 15 Ekim 2010 tarih ve 516 sayılı kararıyla kabul edilen "SİM Yönetmeliği Uygulama Usul ve Esasları" yürürlüğe girdi.

## TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Serbest İnşaat Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim ve Belgelendirme Yönetmeliği Uygulama Esasları

### Madde-1

Bu Yönergenin amacı, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Serbest İnşaat Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim ve Belgelendirme Yönetmeliğinin uygulanması esnasında uyulması gereken kural ve esasları belirlemektir.

### Madde -2

Bu Yönergede bahsi geçen tanımlar;  
SİM Yönetmeliği : TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Serbest İnşaat Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim ve Belgelendirme Yönetmeliğini,  
TMMOB : Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğini,  
İMO : İnşaat Mühendisleri Odasını,  
Şube : İnşaat Mühendisleri Odası Şubelerini,  
Temsilcilik : İnşaat Mühendisleri Odası Temsilciliklerini,  
SİM Belgesi : Serbest İnşaat Mühendisliği Belgesini,  
İTB : İş Yeri Tescil Belgesini,  
MDK : Mesleki Değerlendirme Kurulu'nu,  
Mesleki Puan : Akademik unvan, mesleki etkinlik, mesleki deneyim, meslek içi eğitim ve mesleki faaliyet puanlarının toplamını ifade etmektedir.

### Madde-3

İnşaat Mühendisleri Odası üyelerinin, SİM Yönetmeliğinin 6. Maddesinin (a) bendinde belirtilen Etüt, Proje ve Danışmanlık hizmetleri ile (c) bendinin 2. alt bendinde belirtilen Teknik Uygulama Sorumluluğu hizmetlerini verebilmesi için, İMO tarafından EK-1'deki örneğe göre düzenlenen SİM Belgesini almış olması ve tescilli bir iş yerinde (EK-2'deki örneğe göre düzenlenen İTB ) kayıtlı olması zorunludur.

### Madde-4

İMO üyelerinin ilk defa SİM belgesi almak için EK-3'deki örneğe göre düzenlenen "SİM BAŞVURU FORMU" nu doldurup, ekleri ile birlikte bağlı buldukları şube veya temsilciliğe başvuru yapmaları gerekmektedir.

### Madde-5

İMO üyelerinin ilk defa İTB almak için EK-4'deki örneğe göre düzenlenen "İTB BAŞVURU FORMU" nu doldurup, ekleri ile birlikte bağlı buldukları şube veya temsilciliğe başvuru yapmaları gerekmektedir.

### Madde-6

SİM Belgesinde yer alan "Uzmanlık Alanı" bölümüne, SİM Yönetmeliğinin 5. maddesinin 1. fıkrasının (a), (b), (c), (ç), (d), (e), (f) bentlerinde belirtilen uzmanlık alanlarından herhangi birinin veya birden fazlasının yazılabilmesi için,

a) SİM Belgesinin verilmesinde; İMO üyelerinin SİM belgesine yazılmasını talep ettikleri uzmanlık alanında en az üç yıl faaliyet gösterdiklerini belgelemeleri ve bir uzmanlık alanı için İMO tarafından düzenlenen meslek içi eğitimlerden en az 20 puan toplamaları gerekmektedir. Birden fazla uzmanlık alanı için ise, SİM belgesinde yer alan her bir uzmanlık alanında en az 10 puan olmak üzere toplamda en az 35 meslek içi eğitim puanı toplamış olmaları veya talep ettikleri uzmanlık alanında İMO tarafından düzenlenen meslek içi eğitim paketlerine katılarak sınavlarında başarılı olmaları gerekmektedir. (Puan çizelgesi Ek-5'de düzenlenmiştir)

b) SİM Belgesinin verilmesinde; lisansüstü eğitim ve doktora yapmış olan İMO üyelerinin akademik unvanlarına konu olan uzmanlık alanları, meslek içi eğitim puanı şartı aranmaksızın SİM Belgesine yazılacaktır.

c) SİM Belgesinin yenilenmesinde; İMO üyelerinin SİM belgesinde yer alan uzmanlık alanında İMO tarafından düzenlenen meslek içi eğitimlerden bir yenileme döneminde en az 20 puan toplamaları gerekmektedir. Eğer SİM belgesinde birden fazla uzmanlık alanı yer alıyorsa, her bir uzmanlık alanı için meslek içi eğitimlerden en az 10 puan toplamaları gerekmektedir. İMO üyelerinin SİM Belgelerinde uzmanlık alanının yer alabilmesi için bir yenileme döneminde toplamda da en az 50 Mesleki Puan toplamış olmaları gerekmektedir. (Puan çizelgesi Ek-5'de düzenlenmiştir)

d) SİM Belgelerinde tek uzmanlık alanı bulunan İMO üyeleri, belgelerinin yenilenmesinde, belgelerinde yazılı uzmanlık alanından en az 15 puan almak koşuluyla kalan meslek içi eğitim puanlarını diğer uzmanlık alanlarından tamamlayabileceklerdir.

e) SİM Belgesi alınması ya da yenilenmesi için Mesleki Puanların toplanması zorunlu değildir. Ancak gerekli Mesleki Puanı toplamamış ve talep ettikleri uzmanlık alanında en az üç yıl faaliyet gösterdiklerini belgeleyememiş üyelerin SİM belgelerinin "Uzmanlık Alanı" bölümüne "YOK" ibaresi yazılacaktır.

f) SİM belgesinin "Uzmanlık Alanı" bölümünde "YOK" ibaresi yazılı olan İMO üyelerinin SİM belgelerine, bu maddenin (a) ve (b) fıkralarında belirlenen koşulları sağlamaları ve talep etmeleri halinde uzmanlık alanları yazılır. Bu durumda üyeden herhangi bir ücret alınmayacak ve bu durum SİM belgesi yenilenme süresini değiştirmeyecektir.

#### Madde-7

SİMYönetmeliği'nin 14. maddesinin (d) bendi uyarınca; SİMYönetmeliği'nin 5. maddesinde belirtilen tüm uzmanlık alanları için Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca hazırlanan ve 18.04.1996 tarihli ve 96/8109 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulan "Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası"ndaki birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci derece deprem bölgelerindeki yapılara ait projeler "özellik gerektiren" projeler olarak değerlendirilecektir. Ancak Yapı ve Geoteknik uzmanlık alanlarında Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Tablosunda tanımlanan 1. sınıf yapılar ile 2. sınıf A grubu yapılara ait projeler, "özellik gerektiren" projeler dışında tutulmuştur.

#### Madde-8

Uzmanlık alanı bulunmayan veya SİM belgelerinde belirtilen uzmanlık alanının dışında proje üreten SİM Belgeli üyelerin bu Yönergenin 7. maddesinde belirtilen özellik gerektiren projeleri, proje ve hesapların standartlara, yönetmeliklere, teknik esaslara, çizim standartlarına uygunluğu açısından denetlenir. Projelerin denetimleri İMO Yönetim Kurulu' nun belirleyeceği birimlerde ve belirleyeceği komisyonlar tarafından bir ay içerisinde yapılır.

#### Madde-9

İTB sahibi proje bürosu tarafından üretilen bir proje, bu Yönergenin 7. maddesinde belirtilen özellikli projeler kapsamında ise, en az 3 yıl mesleki deneyime sahip bir SİM tarafından üretilmiş olması gerekmektedir.

#### Madde-10

Bu Yönergenin 7. maddesinde belirtilen özellik gerektiren projelerin Teknik Uygulama Sorumluluğunu (fenni mesuliyetini) üstlenecek olan SİM belgeli bir İnşaat Mühendisinin en az

3 yıl mesleki deneyiminin olması gerekmektedir.

#### Madde-11

SİM belgeli üyeler Mesleki Puanlarına ilişkin İMO Yönetim Kuruluna itiraz edebilir. Oda Yönetim Kurulu Mesleki Değerlendirme Kurulunun görüşünü de aralar itirazı bir ay içerisinde sonuçlandırır. Yönetim Kurulunun vereceği karar kesindir.

#### Madde-12

SİM Belgeleri, 2 yılda bir verildiği tarihe göre yenilenir. İMO üyelerinin, SİM Belgelerinin yenilenmesi için; EK-6'daki örneğe göre düzenlenen "SİM YENİLENME BAŞVURU FORMU" nu doldurup, ekleri ile birlikte bağlı buldukları şube veya temsilciliğe başvuru yapmaları gerekmektedir.

İTB, her yıl Ocak ayında onaylanır. İTB onayı için; EK-7'deki örneğe göre düzenlenen "İTB YILLIK ONAY BAŞVURU FORMU" nu doldurup, ekleri ile birlikte bağlı buldukları şube veya temsilciliğe başvuru yapmaları gerekmektedir.

#### Madde-13

İTB' li her iş yeri belirli periyotlarda (2 yıldan fazla ve 2 aydan az olmamak koşuluyla) İMO birimleri tarafından SİMYönetmeliği koşullarını sağlayıp sağlamadıkları açısından denetlenir. Uzmanlık alanı olmayan SİM' lerin çalıştığı işyerlerinin denetimine öncelik verilir.

İMO birimleri olağan denetimlerini 10 gün öncesinden ilgili iş yerine, iş yerinin beyan etmiş olduğu bilgilerden herhangi birine faks iletişi, e-posta iletişi ya da posta aracılığıyla yazılı olarak bildirir. İş yerinin denetimi "TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası İşyeri Bilgi Formu" çerçevesinde yapılır. Denetim esnasında iş yeri yetkililerinin bulunması ve gerekli olan belge ve bilgileri hazırlamış olması zorunludur.

İMO birimlerinin olağan denetim uygulaması hallerinin dışında bildirimsiz denetim hakkı mevcuttur.

#### Madde-14

İTB sahibi işyerleri bünyelerinde yer alan SİM belgeli inşaat mühendislerinin Oda tarafından düzenlenen meslek içi eğitimlere katılmalarını sağlamak konusunda SİM Yönetmeliğinin 16. maddesinin (d) bendindeki yükümlülüğü yerine getirmek zorundadır. Bu zorunluluğa uymayan İTB sahibi işyerleri hakkında SİMYönetmeliğinin 22. maddesi hükümleri uygulanır.

#### Geçici Madde-1

27.08.2009 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren SİM yönetmeliğindeki değişiklikten önce yürürlükte bulunan SİMYönetmeliği çerçevesinde SİM belgesi almış ve SİM belge süreleri 30.06.2011 tarihine kadar dolacak üyelerin Uzmanlık alanları, 31.12.2010 tarihine kadar talep etmeleri halinde yeni verilecek SİM belgesine başka bir şart aranmaksızın doğrudan aktarılır.

31.12.2010 tarihine kadar SİM belgesini yenilemeyen ve SİM belgelerine uzmanlık alanı yazılmasını isteyen üyelerimizin:

01.01.2011 - 30.06.2011 tarihleri arasında SİM belgesini yenilemesi gerekenler 12,  
01.07.2011 - 31.12.2011 tarihleri arasında SİM belgesini yenilemesi gerekenler 25,  
01.01.2012 - 30.06.2012 tarihleri arasında SİM belgesini yenilemesi gerekenler 37,  
01.07.2012 - 31.12.2012 tarihleri arasında SİM belgesini yenilemesi gerekenler 50 mesleki puan toplamaları gerekmektedir.

**Madde 15**

Bu yönerge Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunun onayı ile yürürlüğe girer.

**Madde 16**

Bu yönerge hükümlerini Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu yürütür.

**EK-5 : MESLEKİ PUAN ÇİZELGESİ**

	En Az	En Fazla
1) Akademik Unvan	-	15
2) Mesleki Etkinlik	-	20
3) Mesleki Deneyim	3	15
4) Meslek İçi Eğitim	20	40
5) Mesleki faaliyet	0	15

**PUAN AÇILIMLARI :****1) Akademik Unvan Puanları**

- Yüksek Mühendis: 5 puan
- Doktor : 15 puan

**2) Mesleki Etkinlik Puanları**

- Uluslar arası bilimsel yayınlarda yayımlanmış makale ve benzeri mesleki yayınlar : 5 puan
- Teknik dergide yayımlanan makale : 5 puan
- TMH de yayımlanan mesleki-teknik makale : 2 puan
- İMO indeksinde yer alan kitap : 10 puan
- Sempozyum-kongre-konferanslarda makale kabulü : 2-5 puan
- Özel olarak İMO nun ataması ile bilirkişilik yapmak : 0.2-3 puan

Bu puanlar Oda üyelerinin SİM Belgelerinde yer alan uzmanlık alanları için geçerlidir.

**3) Mesleki Deneyim Puanları**

- 1 puan/faaliyet yılı

**4) Meslek İçi Eğitim Puanları (\*)**

- İMO kurs ve seminer katılım belgesi (\*\*): 0.2-0.5 puan/saat
- İMO sınav başarı belgesi : 2 x (0.2-0.5puan/saat)
- Kamu kurumu mesleki eğitim kurs katılım belgesi : 0.2-0.5 puan/saat
- Özel kuruluş kurs katılım belgesi : 0.2-0.5 puan/saat
- Sempozyum-kongre-konferans katılım belgesi : 1-5 puan
- İMO da kurs ve seminer vermek (\*\*\*) : 5 puan/adet

(\*) Uzmanlık alanında toplanan meslek içi eğitim puanlarının en az %50'sinin İMO meslek içi eğitim kurslarından alınması zorunludur.

(\*\*) Bu puanlar Oda üyelerinin SİM Belgelerinde yer alan uzmanlık alanları için geçerlidir.

(\*\*\*) İMO'da kurs ve seminer veren Oda üyelerinin bu puanlarının geçerli olabilmesi için en az 10 puanlık Meslek İçi Eğitimlerine katılmaları zorunludur.

**5) Mesleki Faaliyet Puanları(\*)**

- Betonarme yapı projeleri : 0,0015 puan/m<sub>2</sub> ya da 3,75 puan/ad
- Çelik yapı projeleri : 0,0018 puan/m<sub>2</sub> ya da 4,50 puan/ad
- Parsel bazında zemin etüdüler : 2,50 puan/ad
- Zemin iyileştirmesi ve derin kazı projeleri : 7,50 puan/ad
- Karayolu projeleri : 2,25 puan/km
- Demiryolu projeleri : 4,50 puan/km
- Metro ve hafif raylı sistemler projeleri : 7,50 puan/km
- Trafik düzenleme projeleri : 15,00 puan/ad ya da 15,00 puan/yıl
- Baraj projeleri : 15,00 puan/ad ya da 15,00 puan/yıl
- Akarsu iyileştirme ve göletler projeleri : 15,00 puan/ad ya da 15,00 puan/yıl
- Sulama ve kurutma sistemleri projeleri : 0,30 puan/m<sub>2</sub> ya da 15,00 puan/ad
- İçmesuyu ve kanalizasyon projeleri : 1,00 puan/km ya da 7,50 puan/ad
- Boru hatları projeleri : 2,00 puan/km ya da 15,00 puan/ad
- Kıyı liman projeleri : 15,00 puan/ad ya da 15,00 puan/yıl
- Yapım yönetimi : 15,00 puan/yıl
- İş güvenliği işçi sağlığı : 15,00 puan/yıl
- Yapı malzemeleri : 15,00 puan/yıl

(\*) Mesleki faaliyet puanı; mesleki puan oluşumunda zorunlu olmayıp SİM Belgeli üyelerimizin talep etmeleri halinde isteğe bağlı olarak bir yenileme döneminde en çok 15 puana kadar değerlendirilmeye alınacaktır.



## Bir Karar Organı Olarak

**BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE MECLİSİ****Selim Tulumtaş\*****Giriş**

Politika oluşum süreci, içerisinde bir çok aktörün yer aldığı bir alandır. Bu sürecin analizi amacıyla basamaklanmasında yönünde bir eğilim mevcuttur. Bu basamaklamaya ilişkin olarak iki örnek vermek mümkündür;

- Başlatma, Bilgilenme, Düşünme, Karar Verme, Uygulama, Değerlendirme, Bitirme.
- Karar vermeye karar verme, Nasıl karar vereceğine karar verme, Konuyu tanımlama, Öngörüle bulunma, Amaçları ve öncelikleri oluşturma, Seçenekleri analiz etme, Politikayı uygulama, izleme ve denetleme, Değerlendirme ve gözden geçirme, Düzeltme-sürdürme ve bitirme.

Karar verme, politika oluşum sürecinin basamaklarından biridir ve en genel anlamıyla alternatifler arasından seçim yapma olarak tanımlanabilir.

Yerel yönetimler yerelde Kamu Politikalarının oluşturulduğu ve uygulandığı yönetim birimleridir. Bu açıdan bakıldığında yerel yönetimler Kamu Politikaları oluşum süreci açısından incelenebilir bir alandır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun Dördüncü Bölümünde Büyükşehir Belediyesinin Organları tanımlanmakta ve 12. Maddesinde de Büyükşehir Belediye Meclisinin büyükşehir belediyesinin "karar organı" olduğu belirtilmektedir.

Büyükşehir Belediye Meclisinin Politika Oluşum Sürecindeki "karar organı" olma niteliği göz önüne alınarak bu çalışmada Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi örneğinde yapı ve karar alma süreçleri incelemesi ve söz konusu Meclisin Mart-Nisan 2010 tarihlerindeki toplantıları sonucunda oluşan kararlar örneğinde kararlar tahlili yapılmaya çalışılacaktır.

**1 Büyükşehir Belediye Meclisinin Yapısı**

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununda Büyükşehir Belediye Başkanının büyükşehir belediye meclisinin başkanı olduğu, büyükşehir içindeki diğer belediyelerin başkanlarının da büyükşehir belediye meclisinin doğal üyesi olduğu belirtilmiştir. Ayrıca Büyükşehir

Belediye Meclisinin diğer üyeleri büyükşehir içindeki diğer belediyelerin belediye meclislerinden seçilen üyelerden oluşmaktadır.

Ankara Büyükşehir Belediyesi web sayfasında belediye meclis üyelerine ilişkin verilen bilgiler incelendiğinde, Büyükşehir Belediye Meclisinin 103 üyesi bulunduğu görülmektedir. Bunlardan Meclis Başkanı olarak Büyükşehir Belediye Başkanı ve 16 Belediye Başkanı olmak üzere 17'si meclisin doğal üyeleridir. Geri kalan 86 üyenin Belediyelere göre dağılımı ise şöyledir; Çankaya, Keçiören, Mamak ve Yenimahalle'den 9'ar üye, Altındağ, Etimesgut ve Sincan'dan 7'şer üye, Çubuk, Gölbaşı ve Pursaklar'dan 5'er üye, Akyurt, Elmadağ ve Kazan'dan 3'er üye, Bala ve Kalecik'ten 2'şer üye ve Ayaş'tan 1 üye. Bu dağılım belediye büyüklüklerine göre oluşmuştur.

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi üyelerinin Partilere göre dağılımına bakıldığında, Meclisin % 57,3'ünü oluşturan 59 üyenin AKP'den, % 25,2'sini oluşturan 26 üyenin CHP'den ve % 17,5'ini oluşturan 18 üyenin de MHP'den olduğu görülmektedir.

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi üyelerinin %90,3 ü erkek, % 9,7'si ise kadındır. Bu durum Ülkemizdeki kadın ve erkekler arasında mevcut olan eşitsizliğin Belediye Meclisi içerisindeki tekrarı niteliğindedir.

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi üyelerinin % 11,7 si Yüksekokul, % 46,6'sı Üniversite olmak üzere % 58,3'ünü oluşturan 60 üye lise üzeri eğitim görmüşken % 41,7'sini oluşturan 43 üye ise lise ve altı eğitim kurumlarından mezun olmuştur.

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi üyelerinin en genci 27 yaşında en yaşlısı ise 68 yaşındadır. Yaş dağılımına bakıldığında Büyükşehir Belediye Meclisinde, 35 yaş ve altı 6 üye (%5,8), 35-40 yaş 9 üye (% 8,7), 40-45 yaş 10 üye (% 9,7), 45-50 yaş 36 üye (% 35), 50-60 yaş 30 üye (29,1) ve 60 yaş üzeri 12 üye (11,7) bulunduğu görülmektedir. Bu dağılımdan da görülebileceği gibi üyelerin yaşları 45 ve üzerinde yoğunlaşmaktadır. 45 ve üzeri yaşlara sahip üyelerin meclis içerisindeki oranı % 75,8 dir. Bu durum kadın-erkek eşitsizliğinde de görüldüğü gibi yaş açısından da meclis içerisindeki bir dengesizliği işaret etmektedir.

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi üyelerinin işlerine göre dağılımlarına

bakıldığında % 7,8'si (8 üye) emekli, % 15,4'ü (16 üye) kamu çalışanı, % 9,7'si (10 üye) özel sektör çalışanı olmak üzere % 32,9'unun ( 34 üye) ücretli çalışan, % 21,2'sinin (22 üye) işadami, % 41,1'inin (42 üye) serbest çalışan ve % 4,8'inin de (5 üye) tüccar olduğu görülmektedir. Serbest çalışanların yeminli müşavirlik, serbest veterinerlik, doktorluk, mühendislik v.b. işlerle iştigal ettikleri ve bu işleri yapmak için kendilerine ait muayenehane, yazıhane gibi yerlere sahip olmaları gerektiği göz önüne alındığında ücretli çalışanlar dışında kalan kesim de bir grup olarak değerlendirilebilir. Buna göre Büyükşehir Belediye Meclisinin % 32,9'u ücretli çalışanlardan, % 67,1'i ise kendilerine ait iş yerlerinde çalışanlardan oluşmaktadır. Bu oranın toplumda ücretli kesim ile bunun dışında kalan kesimler arasındaki oranı yansıtmadığı açıktır. Ayrıca Büyükşehir Belediye Meclisindeki işadami-tüccar oranının (% 26) yüksekliği de dikkat çekicidir.

**2 Büyükşehir Belediye Meclisi Karar Verme Süreci**

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 13. Maddesinde Büyükşehir Belediye Meclisinin her ayın ikinci haftası toplanacağı, bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresinin en çok yirmi, diğer toplantıların süresinin ise en çok beş gün olacağı belirtilmiştir.

Büyükşehir Belediye Meclisi söz konusu toplantıların gündeminde yer alan konuları karara bağlar. Gündemdeki maddeler Başkanlık tarafından yada üyeler tarafından direkt olarak meclise sunulan konular ile ihtisas komisyonları tarafından hazırlanan raporlardaki konulardan oluşur.

5216 sayılı kanunun 15. Maddesinde büyükşehir belediyesini ilgilendiren konularda araştırma yapacak ve bu konuları raporlaştırarak büyükşehir belediye meclisine sunacak ihtisas komisyonlarının kuruluş ve işleyişine ilişkin düzenlemeler yer almıştır. Buna göre;

"Büyük şehir belediye meclisi, her dönem başı toplantısında, üyeleri arasından seçilecek en az beş, en çok dokuz üyeden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir.

İhtisas komisyonları, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin büyükşehir belediye meclisindeki

\* İMO Ankara Şube 19. Dönem Yönetim Kurulu Üyesi

üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur. İmar ve Bayındırlık Komisyonu, çevre ve sağlık komisyonu, plan ve bütçe komisyonu, eğitim, kültür, gençlik ve spor komisyonu ile ulaşım komisyonunun kurulması zorunludur.

Meclis toplantısını müteakip imar komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü toplanarak kendisine havale edilen işleri sonuçlandırır. Komisyon bu sürenin sonunda raporunu meclise sunmadığı takdirde, konu meclis başkanlığı tarafından doğrudan meclis gündemine alınır.

Komisyon çalışmalarında uzman kişilerden yararlanılabilir. Gündemdeki konularla ilgili olmak üzere; kurum temsilcileri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversitelerin ilgili bölümlerinin, sendikalar (oda üst kuruluşu bulunan yerlerde üst kuruluşun, sendika konfederasyonunun bulunduğu yerde konfederasyonun) ve uzmanlaşmış sivil toplum örgütlerinin temsilcileri ile davet edilen uzman kişiler, oy hakkı olmaksızın ihtisas komisyonlarına katılabilir ve görüş bildirebilirler.

İhtisas komisyonlarının görev alanına giren işler bu komisyonlarda görüşüldükten sonra büyükşehir belediye meclisinde karara bağlanır.

Komisyon raporları alenidir, çeşitli yollarla halka duyurulur ve isteyenlere büyükşehir belediye meclisi tarafından belirlenecek maliyet bedeli karşılığında verilir.”

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin Mart 2010 ayı toplantı gündemi incelendiğinde, kanunda kurulması zorunlu olduğu belirtilen İmar ve Bayındırlık Komisyonu, Çevre ve Sağlık Komisyonu, Plan ve Bütçe Komisyonu, Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu ve Ulaşım Komisyonu ile birlikte, Aile, Altyapı, ATA, Çocuk, Dış İlişkiler, Engelliler, Esnaf ve Sanatkarlar, Gecekondu Sorunları, Halkla İlişkiler, Hukuk ve Tarifeler, İnsan Hakları, İsimlendirme, Kadın Sorunları, Sosyal İşler, Su ve Kanalizasyon Hizmetleri, Turizm, Tüketiciyi Koruma, Ulus Tarihi Kent Merkezi, Yaşlı ve Kimsesizler adı altında toplam 24 ihtisas komisyonu bulunduğu görülmektedir. Kanunda ihtisas komisyonlarının kuruluşuna ilişkin olarak en az 5 üyeden oluşması gerekliliği göz önüne alındığında her meclis üyesinin en az iki komisyonunda görev alması gerekmektedir. Komisyonların ilgilendikleri konulara bakıldığında kanunda belirtilen beş komisyonun alt komisyonları niteliğinde

olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bu bölünme komisyonların çalışma biçimlerini de etkileyebilecek bir niteliktedir. Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi örneğinde 5 ihtisas komisyonu olması durumunda her komisyonun üye sayısının 20 olacağı görülmektedir. Komisyonların alt konulara ilişkin kendi arasında yapacağı bölümlenme ile komisyon sayısının arttırılmaması ve böylece daha çok sayıda üyenin kendi ilgi alanlarına ilişkin görüş oluşturma sürecine dahil olmaları daha sağlıklı bir işleyişi olanaklı kılacaktır. Bu anlamda yasada belirtilen en fazla 9 üyeden komisyon oluşumuna ilişkin hüküm bağlayıcı bir nitelik taşımaktadır. Komisyon oluşumunda izin verilen en fazla üye sayısı komisyonların karar almalarını kolaylaştıracak bir düzenleme olarak görülebilirse de komisyonların ilgilendikleri konuların ağırlıklarına göre komisyon üye sayılarının belirlenmesine ilişkin bir düzenleme yapılması komisyon görüşlerinin daha sağlıklı olarak belirlenmesi açısından faydalı olacaktır.

5216 sayılı kanunun 14. Maddesinde meclis kararlarının kesinleşmesine ilişkin hükümler belirtilmiştir. Buna göre;

“ *Büyükşehir Belediye Başkanı, hukuka aykırı gördüğü belediye meclisi kararlarını, yedi gün içerisinde gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere belediye meclisine iade edebilir.*

*Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de büyükşehir belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir.*

*Büyükşehir Belediye Başkanı, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine on gün içinde idari yargıya başvurabilir.*

*Kararlar kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde mahallin en büyük mülki idare amirine gönderilir. Mülki idare amirine gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez.*

*Mülki idare amiri hukuka aykırı gördüğü kararlar aleyhine on gün içinde idari yargı mercilerine başvurabilir.*

.....

*Büyükşehir kapsamındaki ilçe ve ilk kademe belediye meclisleri tarafından alınan imara ilişkin kararlar, kararın gelişinden itibaren üç ay içinde büyükşehir belediye meclisi tarafından nazım imar planına uygunluğu yönünden incelenerek aynen veya değiştirilerek kabul edildikten sonra büyükşehir belediye başkanına gönderilir.”*

### 3 Büyükşehir Belediye Meclis Kararları

Büyükşehir Belediye Meclisinin gündemi, Başkanlık tarafından yazılı olarak meclise sunulan konuları, üyelerin önerge şeklinde yazılı olarak meclise sunacakları konuları ve ihtisas komisyonları tarafından sunulan raporlarda yer alan konuları içermektedir. Başkanlığın ve üyelerin yazılı önergelerinin direkt olarak mecliste görüşülüp kara bağlanması yine meclis başkanının talebine göre görüşülmekte, ilgili konu meclis tarafından karara bağlanılabildiği gibi komisyona da havale edilebilmektedir.

Mart 2010 tarihli Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi Kararları incelendiğinde, meclisin bu toplantısında 127 karar alındığı görülmektedir. Kararların 13 adedi Başkanlık ve 10 adedi üye önergesi olmak üzere 23 adedi Başkanlık talebi doğrultusunda direkt olarak meclis tarafından karara bağlanmıştır. Geri kalan 104 adedi ise komisyon raporları doğrultusunda alınan kararlardır.

Nisan 2010 tarihinde yapılan meclis toplantısı sonrasında alınan karar sayısı ise 163'dür. Bunlardan 1'i üye ve 18'i Başkanlık önergesi olmak üzere 19 adedi Başkanlık talebi doğrultusunda direkt olarak meclis tarafından karara bağlanmıştır. Söz konusu 19 kararın 3 adedi Komisyonlara üye seçimine ilişkindir. Komisyonlara üye seçimine ilişkin 3 karar dışında kalan ve meclisçe direkt karara bağlanan 16 karar önergeler doğrultusunda oybirliği ile alınmıştır. Bu kararlar dışında kalan 144 karar komisyon raporlarına istinaden alınmıştır.

Kararların alındığı toplantılara 95-98 üye katılmıştır. Hem önerge hem de komisyon raporlarının reddi yönünde bir karar bulunmamaktadır. Mart 2010 tarihli meclis toplantısında alınan toplam 127 adet kararın 103 adedi oybirliği ile 24 adedi ise oy çokluğu ile alınmıştır. Oy çokluğu ile alınan kararların 3 adedi direkt olarak meclisçe karara bağlanan konulara, 16 adedi İmar ve Bayındırlık Komisyonu Raporlarına, 4 adedi Hukuk ve Tarifeler Komisyonu Raporlarına, 1 adedi de Esnaf ve Sanatkarlar Komisyonu Raporuna aittir. Nisan 2010 tarihli meclis toplantısında komisyonlara üye seçimine ilişkin 3 karar dışında kalan toplam 160 kararın 124 adedi oybirliği ile 36 adedi ise oy çokluğu ile alınmıştır.

Mart ve Nisan 2010 tarihinde yapılan meclis toplantılarında komisyon raporlarına bağlı olarak alınan kararlara ilişkin karşılaştırmalı veriler tablo 1'de verilmiştir.

Mart 2010 tarihine ait kararların % 82'si komisyon raporlarına ilişkin kararlardan oluşmaktadır. Komisyonlara ilişkin kararlar içerisinde % 58'lik pay İmar ve Bayındırlık Komisyonuna aittir. Bu toplantıda İmar ve Bayındırlık Komisyonunun 60 raporu karara bağlanmıştır. Bu komisyonu sırasıyla 9 karar ve % 8.6 payla Hukuk ve Tarifeler Komisyonu ve 6 karar ve % 5.8 payla Altyapı Hizmetleri Komisyonu izlemektedir. Komisyon raporlarına ilişkin kararların % 80'i oybirliği ile % 20'si ise oy çokluğu ile alınmıştır. Hukuk ve Tarifler Komisyonu raporlarına ilişkin kararların % 44'ü, İmar ve Bayındırlık Komisyonu raporlarına ilişkin kararlarında % 27'si oy çokluğu ile alınmıştır. Esnaf ve Sanatkarlar Komisyonuna ait rapora ilişkin karar da oy çokluğu ile alınan bir karardır.

Nisan 2010 tarihine ait kararların ise % 88'inin komisyon raporlarına ilişkin kararlardan oluştuğu gözlenmektedir. Komisyon raporlarına ilişkin kararlar içerisinde % 5 den fazla paya sahip Komisyonlar Mart

2010 toplantısındakilere ilave olarak Ulaşım Komisyonudur. Söz konusu Komisyonlara ilişkin alınan karar sayıları ve payları sırasıyla, İmar ve Bayındırlık Komisyonu 73 adet % 51 pay, Hukuk ve Tarifeler Komisyonu 12 adet % 8 pay, Ulaşım Komisyonu 12 adet % 8 pay, Altyapı Hizmetleri Komisyonu 11 adet % 7.6 pay'dır. Komisyon raporlarına ilişkin kararların % 75'i oybirliği ile % 25'i ise oy çokluğu ile alınmıştır. Hukuk ve Tarifler Komisyonu raporlarına ilişkin kararların % 67'si, İmar ve Bayındırlık Komisyonu raporlarına ilişkin kararlarında % 37'si ve Çevre ve Sağlık Komisyonu raporlarına ilişkin alınan kararların % 33'ü oy çokluğu ile alınmıştır.

Mart ve Nisan 2010 tarihinde yapılan meclis toplantılarında alınan kararlara toplam olarak bakıldığında alınan kararların % 85'inin komisyon raporlarına ilişkin kararlar olduğu görülmektedir. Komisyon raporlarına ilişkin alınan kararlar içerisinde İmar ve Bayındırlık Komisyonu raporlarına ilişkin kararlar 133 adet ile % 54 paya, Hukuk ve Tarifeler Komisyonu

raporlarına ilişkin alınan kararlar 21 adet ile % 8.5 paya, Altyapı Hizmetleri Komisyonu raporlarına ilişkin alınan kararlar 17 adet ile % 7 paya ve Ulaşım Komisyonu raporlarına ilişkin alınan kararlar 14 adet ile % 5.7 paya sahiptir. Komisyon raporlarına ilişkin kararların % 77'si oybirliği ile % 23'ü ise oy çokluğu ile alınmıştır. Hukuk ve Tarifler Komisyonu raporlarına ilişkin kararların % 57'si, İmar ve Bayındırlık Komisyonu raporlarına ilişkin kararlarında % 32'si ve Çevre ve Sağlık Komisyonu raporlarına ilişkin alınan kararların % 14'ü oy çokluğu ile alınmıştır.

Bu açıdan bakıldığında Büyükşehir Belediye Meclisince alınan kararların ağırlık noktasının İmar ve Bayındırlık işlerine ait olduğu görülmektedir. Söz konusu kararlar incelendiğinde İmar ve Bayındırlık işlerine ait kararların imar plan tadili ve değişikliklerini içerdiği gözlenmektedir.

İmar ve Bayındırlık Komisyonu raporlarına ilişkin alınan kararların ilçelere göre dağılımı tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 1: Komisyon Raporlarına İlişkin Kararlar

	MART2010				NISAN2010				MART-NISAN2010 TOPLAM			
	Karar Sayısı	Toplam içindeki oranı %	Oy birliği ile alınan karar sayısı	Kararın oy çokluğu ile alınma oranı %	Karar Sayısı	Toplam içindeki oranı %	Oy birliği ile alınan karar sayısı	Kararın oy çokluğu ile alınma oranı %	Karar Sayısı	Toplam içindeki oranı %	Oy birliği ile alınan karar sayısı	Kararın oy çokluğu ile alınma oranı %
Aile Komisyonu	1	0,96	1		1	0,69	1		2	0,81	2	
Altyapı Hizmetleri Komisyonu	6	5,77	6		11	7,64	11		17	6,85	17	
Ankara'nın Tarihini ve Kültürünü Araştırma Komisyonu	1	0,96	1		1	0,69	1		2	0,81	2	
<b>Çevre ve Sağlık Komisyonu</b>	<b>4</b>	<b>3,85</b>	<b>4</b>		<b>3</b>	<b>2,08</b>	<b>2</b>	<b>33,33</b>	<b>7</b>	<b>2,82</b>	<b>6</b>	<b>14,29</b>
Çocuk Komisyonu	1	0,96	1		2	1,39	2		3	1,21	3	
AB ve Dış İlişkiler Komisyonu	1	0,96	1		2	1,39	2		3	1,21	3	
<b>Eğitim-Kültür-Gençlik ve Spor Komisyonu</b>	<b>2</b>	<b>1,92</b>	<b>2</b>		<b>1</b>	<b>0,69</b>	<b>1</b>		<b>3</b>	<b>1,21</b>	<b>3</b>	
Engelliler Komisyonu	1	0,96	1		3	2,08	3		4	1,61	4	
Esnaf ve Sanatkarlar Komisyonu	1	0,96		100,00	1	0,69	1		2	0,81	1	50,00
Gecekondu Sorunları Komisyonu	1	0,96	1		1	0,69	1		2	0,81	2	
Halklar İlişkiler Komisyonu	1	0,96	1		1	0,69	1		2	0,81	2	
Hukuk ve Tarifeler Komisyonu	9	8,65	5	44,44	12	8,33	4	66,67	21	8,47	9	57,14
<b>İmar ve Bayındırlık Komisyonu</b>	<b>60</b>	<b>57,69</b>	<b>44</b>	<b>26,67</b>	<b>73</b>	<b>50,69</b>	<b>46</b>	<b>36,99</b>	<b>133</b>	<b>53,63</b>	<b>90</b>	<b>32,33</b>
İnsan Hakları Komisyonu	1	0,96	1		1	0,69	1		2	0,81	2	
İsmlendirme Komisyonu	3	2,88	3		3	2,08	3		6	2,42	6	
Kadın Sorunları Komisyonu	1	0,96	1		2	1,39	2		3	1,21	3	
<b>Plan Bütçe Komisyonu</b>	<b>1</b>	<b>0,96</b>	<b>1</b>		<b>1</b>	<b>0,69</b>	<b>1</b>		<b>2</b>	<b>0,81</b>	<b>2</b>	
Sosyal İşler Komisyonu	1	0,96	1		3	2,08	3		4	1,61	4	
Su ve Kanal Hizmetleri Komisyonu	1	0,96	1		4	2,78	4		5	2,02	5	
Turizm Komisyonu	1	0,96	1		3	2,08	3		4	1,61	4	
Tüketiciyi Koruma Komisyonu	1	0,96	1		1	0,69	1		2	0,81	2	
<b>Ulaşım Komisyonu</b>	<b>2</b>	<b>1,92</b>	<b>2</b>		<b>12</b>	<b>8,33</b>	<b>12</b>		<b>14</b>	<b>5,65</b>	<b>14</b>	
Ulus Tarihi Kent Merkezi Komisyonu	1	0,96	1		1	0,69	1		2	0,81	2	
Yaşlılar ve Kimsesizler Komisyonu	2	1,92	2		1	0,69	1		3	1,21	3	
<b>TOPLAM</b>	<b>104</b>	<b>100,00</b>	<b>83</b>	<b>20,19</b>	<b>144</b>	<b>100,00</b>	<b>108</b>	<b>25,00</b>	<b>248</b>	<b>100,00</b>	<b>191</b>	<b>22,98</b>
Komisyonlara ilişkin kararların toplam kararlar içinde oranı %	81,89				88,34				85,52			

Mart 2010 tarihli meclis toplantısında Komisyon raporlarına ilişkin alınan kararlar içerisinde İmar ve Bayındırlık Komisyonu raporlarına ilişkin alınan kararlar % 58'lik bir paya sahiptir. Söz konusu komisyonların oy çokluğu ile kabul edilen kararları içerisinde İmar ve Bayındırlık Komisyonunun oy çokluğu ile kabul edilen kararlarının oranı %76'dır. İmar ve Bayındırlığa ilişkin kararların % 27'si oy çokluğu ile alınmıştır. İmar ve Bayındırlık Komisyonu raporlarına ilişkin kararların % 16.7'si Keçiören'e, % 15'i Yenimahalle'ye, % 11.7'si Altındağ'a, % 10'u Çankaya'ya ve yine % 10'u Mamak'a aittir. Bu ölçüte göre oy çokluğu ile alınan kararlar açısından bakıldığında Çankaya'ya ait kararların % 50'sinin oy çokluğu ile alındığı görülmektedir. Bu oran Altındağ için % 28.6, Yenimahalle için % 22, Keçiören için % 20 ve Mamak için % 16.7'dir.

Nisan 2010 tarihli meclis toplantısında Komisyon raporlarına ilişkin alınan kararlar içerisinde İmar ve Bayındırlık Komisyonu raporlarına ilişkin alınan kararlar % 50'lik bir paya sahiptir. Söz konusu komisyonların oy çokluğu ile kabul edilen kararları içerisinde İmar ve Bayındırlık Komisyonunun oy çokluğu ile kabul edilen kararlarının oranı %75'dir. İmar ve Bayındırlığa ilişkin kararların % 37'si oy çokluğu ile alınmıştır. İmar ve Bayındırlık Komisyonu raporlarına ilişkin kararların

% 24.7'si Yenimahalle'ye, % 18'i Çankaya'ya ve % 9.6'sı Altındağ'a aittir. Bu ölçüte göre oy çokluğu ile alınan kararlar açısından bakıldığında Yenimahalle'ye ait kararların % 39'unun, Çankaya'ya ait kararların da % 23'ünün oy çokluğu ile alındığı görülmektedir.

Mart-Nisan 2010 tarihli meclis toplantılarında Komisyon raporlarına ilişkin alınan toplam kararlar içerisinde İmar ve Bayındırlık Komisyonu raporlarına ilişkin alınan kararlar % 53.7'lik bir paya sahiptir. Söz konusu komisyonların oy çokluğu ile kabul edilen kararları içerisinde İmar ve Bayındırlık Komisyonunun oy çokluğu ile kabul edilen kararlarının oranı %75.4'dür. İmar ve Bayındırlığa ilişkin kararların % 32'si oy çokluğu ile alınmıştır. İmar ve Bayındırlık Komisyonu raporlarına ilişkin kararların % 20.3'ü Yenimahalle'ye, % 14.3'ü Çankaya'ya aittir. Altındağ ve Keçiören'e ait kararlar % 10.5'lik paylara sahiptir. Bu ölçüte göre oy çokluğu ile alınan kararlar açısından bakıldığında Yenimahalle'ye ait kararların % 33'ünün, Çankaya'ya ait kararların % 31.6'sının, Altındağ ve Keçiören'e ait kararlarında %14.3'ünün oy çokluğu ile alındığı görülmektedir.

Mart-Nisan meclis toplantılarında İmar ve Bayındırlık Komisyonu raporlarına ilişkin genel bir saptama, alınan kararın bir çok belediyeyi ilgilendirmesi durumunda en çok

tartışmanın yaşandığı üzerinedir. Söz konusu toplantılarda imar ve bayındırlığa ilişkin genel olarak sınıflandırılacak kararların % 75'inin oy çokluğu ile alındığı görülmektedir. Gölbaşı da bu konuda ayrıksı bir örnek teşkil etmektedir. Gölbaşına ait imar ve bayındırlığa ilişkin kararların % 71.4'ü oy çokluğu ile kabul edilmiştir. Çankaya ve Yenimahalle'ye ait kararlarda oy çokluğu ile kabul edilen kararların oranının yüksekliği Çankaya ve Yenimahalle'ye rağmen bu kararların alındığının bir işareti olarak değerlendirilebilir. Ancak meclis kararlar kitaplarında aykırı oyları kimlere ait olduğu belirtilmediğinden bu konunun ayrıca araştırılmasına gerek bulunmamaktadır.

#### Sonuç

Büyükşehir Belediye Meclisi örneğinde karar verme süreçleri ve alınan kararların niteliği üzerinde yürütülen bu çalışma Yerel Yönetimlerin inceleme nesnelere birinin Meclis Kararları olduğunu göstermektedir. Kente ilişkin muhtemel çatışma alanları ve bu çatışmaların çözüm biçimleri, kararların içerik olarak da çözümlenmesi ile daha anlamlı bir şekilde ortaya konulabilir.

Bu anlamda toplumsal sorumluluğun da bir gereği olarak Meclis Kararlarının incelenmesi özel bir ilgiyi hak etmektedir.

Tablo 2: İmar ve Bayındırlık Komisyonuna İlişkin Kararların İlçelere Göre Dağılımı

	MART2010				NİSAN2010				MART-NİSAN2010 TOPLAMI			
	Karar sayısı	Oy çokluğu ile alınan karar sayısı	Karar sayısı içerisindeki oranı %	Oy çokluğu ile alınan karar oranı %	Karar sayısı	Oy çokluğu ile alınan karar sayısı	Karar sayısı içerisindeki oranı %	Oy çokluğu ile alınan karar oranı %	Karar sayısı	Oy çokluğu ile alınan karar sayısı	Karar sayısı içerisindeki oranı %	Oy çokluğu ile alınan karar oranı %
Akyurt	2	1	3,33	50,00	1		1,37		3	1	2,26	33,33
Altındağ	7	2	11,67	28,57	7		9,59		14	2	10,53	14,29
Ayaş			0,00				0,00		0	0		
Bala	1		1,67		1	1	1,37	100,00	2	1	1,50	50,00
Çankaya	6	3	10,00	50,00	13	3	17,81	23,08	19	6	14,29	31,58
Çubuk	2		3,33		1		1,37		3	0	2,26	
Elmadağ	2		3,33		2	1	2,74	50,00	4	1	3,01	25,00
Etimesgut	2	1	3,33	50,00	5	2	6,85	40,00	7	3	5,26	42,86
Gölbaşı	3	1	5,00	33,33	4	4	5,48	100,00	7	5	5,26	71,43
Kalecik			0,00		1		1,37		1	0	0,75	
Kazan	1		1,67				0,00		1	0	0,75	
Keçiören	10	2	16,67	20,00	4		5,48		14	2	10,53	14,29
Mamak	6	1	10,00	16,67	4	1	5,48	25,00	10	2	7,52	20,00
Pursaklar	1		1,67		5	2	6,85	40,00	6	2	4,51	33,33
Sincan	5	2	8,33	40,00	2	1	2,74	50,00	7	3	5,26	42,86
Yenimahalle	9	2	15,00	22,22	18	7	24,66	38,89	27	9	20,30	33,33
Genel	3	1	5,00	33,33	5	5	6,85	100,00	8	6	6,02	75,00
TOPLAM	60	16	100,00	26,67	73	27	100,00	36,99	133	43	100,00	32,33
Komisyonla ilişkin kararlar içinde imar komisyonuna ilişkin kararların oranı %	57,69	76,19			50,69	75,00			53,63	75,44		



**“Şantiye Günlükleri”nde son sayımızda Libya’da Toplu Konut projelerindeydik. Yine Libya, bu sefer yol-altyapı şantiyelerinde, saha mühendisi arkadaşımız H. Ali Çuhadar’a sorularımızı sorduk. Bütün şantiyeciler gibi o da fevkalade yoğun; bizlere vakit ayırdığı için kendisine teşekkürü borç biliriz. Son sayıda da belirtmiştik, tekrarlamak isteriz: “Şantiye Günlükleri”ne dair görüşlerinizi, burada yer verebileceğimiz isim önerilerinizi bekliyoruz.**

**Bize kendinizden ve çalışmalarınızdan bahsedermisiniz?**

Merbaha, adım H. Ali ÇUHADAR, Anadolu Üniversitesi İnşaat Müh. Bölümü’nden 2008 yılında mezun oldum. Bir süre iş arayışından sonra İMO iş ilanları sayesinde ilk işime yurtdışında faaliyet gösteren bir firmada teknik ofis ve planlama mühendisi olarak başladım. Şu an ise Libya’da altyapı ve yol projesinde saha mühendisi olarak çalışmaktayım.

**Uygulamasını yürütmekte olduğunuz proje hakkında bilgi verebilir misiniz?**

Cengiz İnşaat’ın yüklenici olduğu bu projenin adı Sebha City Infrastructure Project – Libya. Proje yaklaşık 1 yıldır devam etmekte olup, şehrin belirli bölgelerindeki altyapı (pis su, kullanma suyu, yağmur suyu, telekomünikasyon vs.) ve tüm bağlantı yollarının (BSK) yapılması işini kapsamaktadır.

**Genel olarak çalışma organizasyonunuz nasıl? Türkiye’den giden ve yerli işgücü ne oranda ve hangi pozisyonlarda görev alıyor?**

Proje Müdürü’ne bağlı kısım şefleri, kısım şeflerine bağlı teknik ofis ve saha mühendisleri, saha mühendislerine bağlı formenler ile iş bölümü ve yürütülmesi sağlanmaktadır. Daha alt kademelerde ise operatörler, ustalar ve işçiler bulunmaktadır. Türkiye’den gelen iş gücü, çalışan bütün personellerin yaklaşık % 75 ini oluşturmaktadır. her birimde yönetici pozisyonunda (mühendislik, idari işler, muhasebe vs.) ve uygulamada ise formen, operatör, usta gibi pozisyonlarda çalışmaktadır.

**Şantiyenizde hangi uluslardan insanlar, hangi görevleri yürütmekte?**

Türk çalışanlar dışında şantiyede Alman, yerel (Libya’lı),

Nijer, Nijerya, Vietnam'lı çalışanlar bulunmaktadır. Alman'lar; kontrol, Libyalı'lar; müşavir, saha da ya da kamp içerisinde, temizlikte düz işçi olarak, Nijer, Nijeryalı ve Vietnamlı'lar düz işçi olarak çalışmaktadırlar.

**Yurtdışında proje yürüten bir inşaat mühendisi olarak faaliyet kolumuzda ya da diğer bilgi sahibi olduğunuz şantiye mühendisliği alanlarında artılar ve eksiler olarak dünyaya ile mühendisliğimizi kıyaslama imkânınız oldu mu? Bu konuda ülkemiz teknik kadroları ne tür eleştiriyorsünüz ya da övgüyle karşılıyorsunuz?**

Şu ana kadar çalıştığım projelerde farklı milletlerden mühendisler ile kendi mühendislerimizi kıyaslayacak olursam eğer, bence büyük oranda başarılıyız. Belki şu yönde bir eleştiride bulunabilirim. Disiplinler arası daha koordinasyonlu olursak daha verimli ve daha başarılı olacağımızı düşünüyorum.

**Ülkemiz inşaat mühendisliği faaliyetlerini yurtdışı ihalelerinde cazip kılan unsurlar sizce nelerdir?**

Uzun yıllar yapmış oldukları ve başarılı bir şekilde bitirdikleri projelerin referansı çoğu zaman ülkemize ait firmaların işi almalarını sağlamakta.

**Yurtdışında çalışmak bir inşaat mühendisinin mesleki gelişim ve görgüsü açısından ne gibi avantajlar ve dezavantajlar içeriyor?**

Her şeyden önce farklı milletlerin çalışma şekillerini öğrenme fırsatı olur, büyük çaplı bir projede çalışma imkânı olur ise, kendi birimi dışında diğer birimlerin faaliyetleri hakkında da deneyim elde edip daha geniş bir vizyona sahip olabilir. Yabancı dil öğrenebilir ya da geliştirebilir. Dezavantaj olarak söyleyebileceğim aklıma gelen herhangi bir şey yok.

**Şantiyenizin arka planından bahsedebilir misiniz? Yemek, mesai dışı vakitlerin değerlendirilmesi, lojistik, yaşam alanları ve sair konulara dair uygulamalarınızda için nasıl çözümler ürettiniz?**

Yemekler Türk yemekleri olup Türk aşçıları tarafından yapılmakta, bu konuda herhangi bir sıkıntı yaşamıyoruz. İş dışında ise bulunduğumuz coğrafya gerçekten zor bir yer. Sosyal açılarından buraya ya da bu ülkeye gelmeyi düşünen arkadaşlar için herhan-

gi bir beklenti içerisinde olmamalarını tavsiye ederim. İş dışında farklı bir ortam yaratmak motivasyon açısından büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle kamp alanı içerisinde her kısmın ayrı olmak üzere lokal (tv, tavla, bilardo vs.), yine mühendis ve idari personeller için lokal haricinde spor salonu mevcut, bunun haricinde internet olmazsa olmazlardan diyebilirim.

**Şantiye yaşamının zorluklarını çalışma yaşamı yurtdışı koşulları özelinde değerlendirmeniz mümkün mü?**

Şantiyecilik başlı başına zor, stresli ve sabır gerektiren bir durum olmakla birlikte bir de yurtdışında çalışıyor iseniz, az önce saydıklarım iki kat daha da etkisini göstermekte. Sonuç itibari ile aileden sosyal çevreden ayrı, uzunca bir süre aynı ortamda yoğun bir tempoda çalışmak, kolaylıkla üstesinden gelinebilecek bir durum değil. Bunun üzerine çalıştığınız yerde herhangi bir sosyal ortam da yok ise monotonluktan ya da en ufak şeylerden bile demoralize olabilir, gerginlikler yaşayabilirsiniz ki bu gerçekten de yıpratıcı olabilir.

**Genel olarak” yurtdışı şantiyeleri ücretli çalışanlar”ının yurtdışında çalışmaya karar vermesinde hangi koşul ve sebepler etkili oluyor?**

Türkiye'deki mühendisliğe verilen değer, işverenlerin tutumu, emeğin karşılığı, gibi nedenlerden dolayı çalışma şartları zorlayıcı da olsa öncelikli olarak maddi anlamda daha cazip oldu-

ğu için birçok mühendis arkadaşımız yurtdışında çalışmayı tercih ediyor.

**Yurtdışına ucuz iş gücü götürdüğümüzü düşünüyor musunuz?**

Şu an bulunduğum şantiyedeki diğer milletlerden gelen işçiler ile Türkiye'den gelen işçileri kıyaslayacak olursak eğer, onların durumlarının çok daha vahim olduğunu söyleyebilirim. Onun dışında Türk işçilere verilen ücretlerin Türkiye'deki aynı işte çalışan kişilerin aldıkları ortalama ücretlere göre daha iyi olduğunu söyleyebilirim.

**Yurt dışında çalışmak isteyen bir mühendisin, sosyal güvence, ücretler, izin ve sair çalışma koşulları açısından firma ile yapacağı sözleşmesinde nelere dikkat etmesi gerekli?**

Öncelikle firmayı çok iyi araştırmalı, eğer ulaşabiliyor ise daha önce bu firmada çalışan ya da hâlâ çalışmakta olan kişilerle iletişim kurması firma hakkında çok daha doğru bilgiler verecektir. Sosyal güvence maalesef birçok firmada yok. Ücret konusunda da yine söylediğim gibi firmada çalışan birisi ile iletişime geçip bu konuda da fikir edinebilir. Sözleşme maddeleri dikkatlice okunup ona göre imzalanmalı. Sözleşmede izin, çalışma saatleri, alacağı ücret, varsa sosyal güvence, herhangi bir nedenden dolayı işten ayrılmak istediğinde şirketlerin bu durumda bazı yaptırımları olmakta para kesintisi vs. gibi bununla ilgili maddelerin olup olmadığına dikkat etmeli.



İnş. Müh. H. Ali ÇUHADAR

## Anayasa Değişiklikleri İle Gelen 'Özgürlüğün' İlk Müjdesi:

# H S Y K ! S E Ç İ M L E R İ

**"Hepimizin etrafında görüp yaşadığımız mad-di gerçeklik, hepimizin bağlı olduğu devasa bir mega-bilgisayar tarafından yaratılan ve eşgüdümlenen sanal bir gerçekliktir; 'kahraman', 'gerçek gerçeklik'te uyandığı zaman, yanıp yıkılmış, harabelerle dolu ıssız bir manzara görür – küresel savaştan sonra Şikago'dan geriye bunlar kalmıştır. Direniş lideri Morpheus onu şu ironik ifadeyle selamlar:**

**Gerçeğin çölüne hoş geldin"(Slavoj Žižek)**

### **Neo-liberal Otoriterlik ve Yeni Egemenler**

Wachowski biraderlerin Matrix adlı filminde 'kahramanımız' Neo yaşamış olduğu siber-uzamın dışına çıkar çıkmaz karşılaştığı görüntü uçsuz bucaksız hiçliğiyle bir çöldür. Çölün buradaki kullanımının 'Gerçek' kavramı ile bir araya getirilmiş olması elbette tesadüfi değildir. Özne olarak insanların kendi kurucu etkinliği dışında bir başka kurucu unsurun olmadığı anlamına gelir bu; ya da bütün diğer her şeyin anlamının, kendisine göre belirlenmiş olduğu bir capitone noktasının olmadığına. İnsan her ne kadar yanmış yıkılmış bir manzara karşısında olsa da, ya da o manzara ile karşılaşmadan önceki zamanın üretilmiş bir hipergerçeklik olduğunu kavramanın melankolik hüznü içinde olsa da burada olumlu bir aktarım söz konusudur. Kendi eylemlerimiz dışında bir referans noktasının olmadığına farkındalığı insanlığı kendi sorumluluğunu almaya zorlar.

İnsanlığa ait kimi meslekler de kendi görüş açılarını bu sıfır noktasına göre ayarlama iddiasındadır: mesela doktorluk ya da hukuk alanındaki her hangi bir konum karşılaşmış oldukları olaylara müdahale ederken kendilerinin olayları görüleme ve değerlendirme biçimlerini bu sıfır noktasına göre refereler ederler. Her biri birer kahramandır ve üzerine yargıda bulunmaları gerekli olan olayla aralarında çölün hiçliğinden başka hiçbir şey yoktur, onların bakış açısı toplumsal formasyonların ve inançların, politik konumların bakış açısından muaftır.

Elbette bu durum sadece teorinin pürüzsüz yüzeyinde var olur; gerçek yaşamlarımızın ve insanlığın ürettiği binlerce yıllık toplumsal birikimimizin engebeli yolu, hiçbir insanın gerçeklikle karşılaşma anını böyle bir saf-görünün insafına bırakmaz. Oldu ki bir kişi bu saf-görüü yakaladı; o zaman durum çok daha kritiktir. Aynı filmde olduğu gibi söz konusu durum insan için bir travmadır ve ufak bir duraklamadan sonra gerçeğin çölü yeri-

ne siber-yanının renkli dünyasına geri dönme refleksi ortaya çıkar.

Bu gerçekliğe geri dönme refleksi biri olumlu biri olumsuz iki biçimde gerçekleşir. İlki bir boş vermişlik içinde rutin yaşama geri dönüş olarak, diğeri ise rutin yaşamın kendisine karşı bir yabancılaşma sonucu verili olan durumu değiştirme çabası olarak belirlir. Biz bu ikincisine politika diyoruz. Fakat politik refleksin örgütlenmesi süreci de kendi içinde ikili bir yapı arz ediyor. Bir yandan var olan durumun mağdurlar ve ezilenler açısından değerlendirmesine dayanan, şimdiyi köklü biçimde analiz eden politika yapma biçimi, diğeri ise daha yüksek bir referans noktasından feyz alarak, kişinin şimdiye kadarki zihnini kuran ön yargı ve inançlarını realiteye dayatma yönünde oluşturulmuş politika yapma biçimi. İlki köklü bir biçimde uygulamaların zeminini kuran mantığın değişmesini isterken ikinci politika yapma biçimi ise verili mantıkla hiçbir sorunu olmadığından sadece zeminin hâkimiyetini ele geçirmeyi arzular. İnsanların hayatlarının rutin işleyişine dair hiçbir farklılık yaratmayan ve sadece konumları ele geçirmeye odaklanmış bu ikinci pragmatik politika yapma biçimi özellikle dinsel temaları kendine referans eden muhafazakar partilerin, onların da yeni kuşak görüntüsü olan neo-muhafazakarların ve de ülkemizde AKP'nin temel paradigmasıdır.

Elbette AKP'nin buradaki savunması hızla, var olan kurumların ele geçirilmesinin mantığının aslında onlarda çöreklenmiş olan hegemonyanın dağıtılması gerekliliği şeklinde olacaktır. Fakat hem tarih hem de AKP'nin

pratiği göstermektedir ki işler böyle yürümektedir. İşleyen siyasal yapının formu ile köklü bir sorunu olmayan AKP demokrasi ve özgürlük gibi kavramları da doğaldır ki yapının formundaki radikal değişiklikler için değil, kendisi gibi olmayanların hegemonyasından kurtulmak için kullanmaktadır. 50 kelimelik bir kavramsal hazne ile demokrasi ve özgürlük gibi kavramları tanımladığını zanneden liberal kalemlerin siğ tartışmalarının açtığı yolda ilerleyen AKP ilk olarak yıllarca karşı çıkmış olduğu YÖK'ü ortadan kaldırarak köklü bir değişiklikle üniversitelerin özerk hareketinin olanağını yaratacağı yerde bu kurumdaki eski yapı yerine kendi hâkimiyetinde bir yapıyı getirmekle yönetme mantığını açığa vurmuştur. Aynı şekilde %10'luk seçim barajından iktidar olmadan önce özgürlüklerin önündeki bir engel olarak bahsedilen AKP şimdilerde barajın istikrarı koruyan bir unsur olduğu yalanına sarılmıştır. Belediyeler yasası ile daha önce kurumların artırılmış özerkliğinin faydalılığından ve erdemlerinden bahseden AKP ilçe belediyelerini büyükşehir belediyelerine bağlayarak özerklik ve özgürlükle ilgili kavrayışının ne olduğunu bir kez daha göstermiştir. Kürt Sorunu'nda da aynı 'ele geçirme' uygulamalarını devreye sokan AKP Kürt siyasallaşmasının pratiği içinde ortaya çıkmış olan BDP geleceğini tasfiye etmeyi ve Kürt seçmenlerin temsilcisi olmayı sorunun çözümü olarak düşünmek gibi bir zihinsel kapasite problemini sergilemiştir.

Her biri AKP'nin siyaset yapma pratiğinin biçimine dair bir deklarasyon mahiyetinde olan bu uygulamaları değerlendirmelerinin argümanları olarak ele alanlar yargının zapt edilmesinin olanağını oluşturan Anayasa Değişiklikleri ile ilgili referandum sürecinde var güçleriyle 'Hayır' için çalıştılar. Yapılan değişikliklerin özgürlüklerin artırılması ile ilgili olmadığını, bu minvalde sadece ve sadece bir vesayet sisteminden bir başka vesayet sistemine geçildiğini, AKP'nin politik formasyonunun yukarıdaki örneklerde de görüldüğü üzere özgürlükçü ve demokratik yapısal köklü değişikliklere izin veremeyeceğini söylediler.

Bu savlarımıza karşı anayasa değişikliklerinin 12 Eylül ile bir hesaplaşma olduğunu savlayanlar –ki bu konuda biz, bırakın karşı olmayı tam olarak 12 Eylül mantığının zorunlu sonucu olduğunu söylemiştik- gerekçelerimizi niyet okumakla ve taraflı davranmakla reddetmişlerdi. Şimdi, HSYK seçimleri sonrası içinde yaşamış oldukları maniplatif siber-uzamın zemininden gerçekliğin zeminine düşmüş olan 'evet'çi ve 'yetmez ama evet'çi 'kahramanlar'a Morpheus'un repliğini tekrar edebiliriz: Gerçeğin Çölüne Hoş geldiniz...

### Gerçeğin Çölü mü?

'Gerçeğin Çölü' gibi metaforik bir kullanımın olumlu bir içeriği olduğunu yazımızın başında belirtmiştik. Bu çöl ile karşılaşmış olanlar en azından geriye döndüklerinde kendi zihinsel ve pratik yetilerinden başka herhangi bir başka iradenin kurucu olmadığını görerek zihinsel bir arınmayla geri dönerler. Fakat şimdinin geri dönenleri, gerçeklikte bir çöl değil de neo-liberal paradigmanın ve ona eşlik eden neo-muhafazakarlığın yargıları ile karşılaşanlardan oluşuyor. HSYK seçimlerinde 'bakanlık listesi'nin tulum çıkartmasından sonra –ki bu beklenmeyen bir şey değildi; hatta Radikal gazetesi Adalet Bakanlığı'ndan hangi üç bürokratin (İbrahim Okur –ki adı çok zaman öncesinden başkanlık için geçiyordu), Birol Erdem, Ahmet Kaya) HSYK'ya seçileceğini/atanaçağını seçimlerden bir hafta önce açıklamıştı- esas olarak ortaya çıkan problem kendi görüşüne yakın olanların kurula seçilmiş/atanmış olması değildir; esas olarak AKP'nin burada gözettiği şey, neo-liberal ekonominin dünyasından başka

bir dünya görmemiş olanların, gerçeğin çölünde muhafazakar ön yargılarından ve liberal ekonominin 'erdem'lerinden başka bir şeyle karşılaşmamış olanların yeni Anayasa'nın yapılması sürecinde AKP'ye hiçbir engel teşkil etmeyecek olması, hatta yapılan değişikliklerin emek ve emekçiler açısından nasıl değişiklikler getireceğini değerlendirecek bir zihinsel yapıya dahi sahip olmamasıdır. AKP için önemli olan şey kendine yakın olanların kimi kurumların köşe başlarına yerleştirilmesi değil, bütün mesleklerde görülen erozyondan dolayı perspektif yoksunluğunun özellikle de emek hareketi perspektifinden yoksun olanların konum tutmasıdır.

Bu minvalde AKP karşıtları tarafından yapılan rutin bir değerlendirmenin de eleştirisinin yapılması gereklilik olarak ortaya çıkıyor; keza sorun onları bahsettiğinden çok daha endişe vericidir. Genellikle cemaatçi ve muhafazakârların devlette kadrolaşmaları savı elbette doğrudur, ama bu işin sadece görünen kısmıdır. AKP'nin bir bütün olarak yaptığı şey, yani bu görünürdeki kadrolaşmanın altında yürüyen işin esas ruhu verili olan sistemin temel argümanlarının koşulsuz kabul edileceği boş bir zihin üretmektir. Üniversitedeki yapısal değişiklikler ve eğitimcilerin seçili biçimi başka bir dünyanın olanaklı olduğunun dahi tartışılmadığı, zihinlerin hadım edildiği, iktidarsızlaştırıldığı bir akademinin ortaya çıkması içindir.

Öyle ki Sayın Başbakan'ın hergünkü konuşmaları bu hadım edilmiş/iktidarsızlaştırılmış ve dolayısıyla da hafızasızlaştırılmış zihinlerin göz önünde bulundurulduğunu açıkça gösterir. KCK davası öncesinde BDP'nin aldığı oyları silah zoruyla alınmış oylar olarak gösterip, BDP'nin meclisteki meşruiyetini bile sorgulayan bir hale getiren Başbakan, HSYK seçimlerinde kendi listesinin kullandığı sicil silahının yaratmış olduğu etkiyi ve bakanlık listesinin tulum çıkarmış olmasını da, acaba 'meşruiyet krizi' kavram çifti ile karşılayacak mıdır? (ya da aynı değerlendirme Gazze'de Hamas için de ileri sürülecek midir?) Eski ve yeni personel müdürlerinin, yani bakanlık bürokratlarının ve müsteşar yardımcısının içinde olduğu bir listenin seçimi kazanmış olması ve bundan sonraki uygulamalarda bu 'ele geçirme'nin her zaman dillendirilecek olması da yeni bir meşruiyet krizi yaratmayacak mıdır? Ama elbette başta Sayın Başbakan ve AKP toplumda yaratmış oldukları yüzeysel zihin yetisinin niteliksizliğine güvenmektedir. Ama on yıllardır bu ülkenin demokrasi mücadelesinde yer almış kurumların hafızası ve zihinsel kapasitesi düşündüklerinin oldukça üstündedir.

### Değişen gerçeklik, değişmesi gereken mücadele...

Saflar netleşiyor ve gündelik rutin meclis siyasetinin mücadelesine daralıyor. Yürütme ve yasamanın AKP ile ortadan kaldırılmış olan aynılık ilkesi artık yargı için de geçerli değil. Yasama-yürütme-yargı erkinin tek bir elde toplanmış olduğu yönetme biçimine hala cumhuriyet demeye devam edecek miyiz, yoksa emekçilerin, ezilenlerin ve gerçek yurttaşların sosyal cumhuriyetini kurmak için yeni bir yol mu açacağız? Sorun artık buna karar vermektir. Böyle bir karar demokrasi mücadelesi veren hiçbir kurumun klasik işleyişinin aynı şekilde sürdürülmesine izin vermez. Değişen gerçeklik değişen bir mücadele örgütüne ihtiyaç duyar. Karşının hamlelerini değerlendirirken bu değerlendirmenin ortaya çıkarmış olduğu sonuçları, her defasında kendi konumumuzu değiştirmek ve yeniden ayarlamak için kullanamıyorsak eleştiri bizim için zihinsel bir antrenmandan daha öte değildir.

**Ferhat Yaşar Arkan**

(19. Dönem Yönetim Kurulu Sekreter Üye)

# ANKARA'DA METRO SORUNU ve

## DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

**Nevzat ERSAN\***

Son günlerde gerek yerel gerek ulusal medya organlarında Ankara metrosuyla ilgili yapılan tartışmalara bir göz atarsanız, yoğunluklu olarak göreceğiniz tartışma; "Ankara metrosunu kim yaptı? **Mehmet Altınsoy** mu, **Murat Karayalçın** mı? **Melih Gökçek** mi" olacaktır. Konuya dair artık rakamlarını ezberlediğimiz sayısız istatistikî bilgi de tartışmaya eklenerek kafa bulanıklığı sürdürülmektedir.

Hatırlayacağımız gibi Kızılay-Batıkent arasında 14,6 kilometre uzunluğa sahip hat yaklaşık 4,5 yılda hizmete sokulmuştu. Oysa, 1994'te **Melih Gökçek** yönetiminin belediyeye gelmesiyle birlikte metro konusu savsaklanmış, bu yönetim döneminde başlatılan Kızılay-Çayyolu, Batıkent-Sincan ve Tandoğan-Keçiören metro çalışmaları da Ankara'yı büyük bir şantiye görüntüsüne çevirerek yıllardır

çürümeye terk edilmiştir. Bugün esasen tartışmamız gereken konu da, önce iktidar imkanına sahip olan bir partinin yerel belediyesinin, 15 yıldır inşaat halinde beklettiği bu metro hatlarını neden tamamlayamadığı olmalıdır. Belediye'nin bu konuda, yıllardır sürdürdüğü oyalama ve kandırma taktığının hesabının sorulması gerekliliğidir.

Metro konusunda kapsamlı bir değerlendirme yapabilmek için öncelikli olarak "Ankara'nın metrolara ihtiyacı var mı?" sorusuyla başlamamız yerinde olur. **İlhan Tekeli** "İstanbul ve Ankara İçin Kent İçi Ulaşım Tarihi Yazıları" isimli çalışmasında Ankara'nın makro modele göre tek merkezli bir şehir olduğundan bahsederek, iş bölgesi ve konut alanlarını bağlayan ana yol ağlarının 300 bin nüfusa göre öngörüldüğünden bahseder. Şehrin

büyümesi ile birlikte, merkezdeki binalar bu yol ağı etrafında yükselerek yoğunlaşır. Böylece şehrin yeni olmasına rağmen, şehir merkezindeki yol ağını genişletmek ya da yeni ana kanallar geliştirmek çok pahalı hale gelir. Bu da şehirde yeni bir rant alanı yaratmaktadır.

Ankara Büyükşehir Belediye yönetiminin ifadesine göre özel araç sahiplerinin sayısı son dönemde 350 binden 1 milyon 200 bine yükselmiştir. Tahmin edileceği gibi, Büyükşehir Belediye Yönetimi bu durumdan övünerek bahsetmektedir. Ankara için Metrodan çok yeni yollara, kavşaklara ihtiyaç olduğunu düşünen Büyükşehir Belediye Yönetiminin buna karşı önerisi de "tüneller" olmaktadır. İlk hedef olarak da Keçiören'i İstanbul, Eskişehir ve Konya yollarına bağlayacak bir projeden bahsedilmektedir.

\* İMO Ankara Şube Yönetim Kurulu Başkanı

Tünel yollar yapmak için belediye kaynaklarını seferber etmeyi planlayan Büyükşehir Belediye Yönetimi, Kızılay - Çayyolu, Batıkent - Sincan ve Tandoğan - Keçiören metro çalışmaları içinse, kilometresi 30 milyon dolara mal olacak bu çalışmaları yapacak gücü olmadığını söylemektedir! Çıkartılması düşünülen bir yasa uyarınca Bakanlar Kurulu bir karar alarak **Gökçek'in** metro projelerini Ulaştırma Bakanlığı'na devretmesini sağlayacak. Peki, Ulaştırma Bakanlığı ne zaman bitirecek bu projeleri? Ya da Ulaştırma Bakanlığı bu projeleri bitirmezse yerel seçimlerde halk Bakanlığa nasıl hesap soracak? Daha şimdiden bitirilmeyen metro çalışmalarında öncelik sıralaması nasıl yapılacak, hangisi daha önce bitirilecek, **Gökçek'e** göre mi öncelik belirlenecek? Metro yapımlarını mevcut firmalar mı devam ettirecek yoksa yeniden mi ihale edilecek? Bunun gibi birçok soru halen hem iktidardan, hem de iktidarın "kurtarma operasyonu" düzenlediği Büyükşehir Belediye Yönetiminden cevap beklemektedir.

Bu arada kısa bir not belirtmekte yarar var; yeni anayasa tartışmalarında Anayasa'ya konulması düşünülen bir cümle ile artık mahkemelerin yerindelik kararı veremeyecek olması, **Gökçek'in** Ankara'ya yeni "hizmet"ler yapması için önünü açacak ve ilk projesinin de "Ankaraland" isimli bir eğlence merkezi olduğu biliniyor. Maliyeti ise yaklaşık olarak 670 milyon dolar. Yani **Gökçek'in** gücü yetmediği için tamamlayamadığı metro projesinin bir kilometresine düşen maliyetin tam 22 katı! Yani metro projelerinin büyük kısmının tamamlanması demek.

Halkın öncelikli olarak ulaşım sorununun giderilmesine mi Ankaraland'a mı ihtiyacı olduğu tartışması yapmıyoruz elbette. Çünkü ulaşım kent yaşamının en önemli unsurlarından biridir. İnsanların kentte bir yerden bir yere gidebilmesi ya da en basitinden evlerinden işlerine, işlerinden tekrar evlerine gidebilmeleri için ulaşım araçlarını kullanmaları bir zorunluluktur. Bu zorunluluk aslında ulaşımı halkın en temel hakları arasına sokuyor. Kentlerde ulaşımın en önemli belirleyeni ise zaman içerisinde değişen kent merkezleri ve oluşan yeni konut alanları arasındaki bağlantının kurulması ve buralarda yaşayan insanların bir yerden bir yere varmalarını sağlamaktır. Bu ihtiyaçları kent özelinde belirleyen ise, temelde halk ya da sermaye yararına uygulanan politikalarlardır.

Büyükşehir Belediye Yönetimi, mevcut şartlarda ulaşım maliyetlerinin

karşılanamadığından, sadece şehiriçi toplu taşımacılık yapan otobüsler için her ay 10 milyon lirayı belediyeden EGO'ya aktardıklarından bahsediyor. Peki, çözüm önerisi olarak ne sunuluyor? Tünel yollar! Ya da yaklaşık yüzde 85 oranında belirlenen yeni ulaşım zamları! Şöyle basit bir hesap sunarsak; nüfusu 2 milyonu aşmış her şehirde otobüsler ortalama saatte 6.000 yolcu taşıma kapasitesine sahipken metrolar saatte ortalama 40.000 yolcu taşırlar. Bu bile Ankara'nın metro ihtiyacı için başlı başına bir veri oluşturmaktadır.

Büyükşehir Belediye Yönetiminin bahanelerinin arkasındaki gerçek şudur ki; raylı sistem hatlarının bitirilememesinin temel nedeni, bugüne kadar belediye bütçesinin, halkın kaliteli ve ucuz toplu ulaşım ihtiyacının sağlanması için değil de, aksine araç trafiğinin sağlanması için kullanılmış olmasıdır. Bugüne kadar kente yapılan katlı kavşaklar için bulunan kaynaklar raylı sistemler için kullanılmamakta, inşaatı başlatılan ama bir türlü bitirilemeyen raylı sistemler seçim konuşmalarında hep bir sonraki dönemin vaatleri olarak beşer yıl ileriye itilmektedir.

Metronun yararlarından bahsetmişken, devam edelim. Ankara metrosu kamunun kitle ulaşım sistemindeki kontrolünü ve etkinliğini arttıracak, disipline edecektir. Aynı zamanda, Ankara şehir formunun özel araçlara göre oluşmasını önleyecek, şehir formunun kamu kitle ulaşım sistemine uygun biçimde kalmasını sağlayacaktır. Bu amacın sağlanmasında metronun diğer kitle ulaşım sistemlerine sağladığı üstünlük, özel otolara ayrılan yol kapasitesini arttırmadan ve ondan bağımsız olarak kamu kitle ulaşım sistemini geliştirme olanağını vermesidir ve en önemlisi de yayalara öncelik vermesidir. Şehir merkezinde yol ve otopark kapasitesini sınırlı tutarak, metro ile bütünleşmiş, etkin bir kamu kitle ulaşım sistemi ile ev-iş yolculuklarının büyük kısmı gerçekleştirilebilir hale gelebilir.

### **Sonuç: Ankara'da acil olarak metro projelerinin bitirilmesi bir zorunluluktur!**

Bildiğimiz gibi Ankara'da toplu taşımacılık hizmetlerinin sekteye uğraması 1970'li yıllarda başlamıştır. O yıllarda Anadol, Renault ve Fiat'ın üretime geçmesi toplu taşımacılık sistemi yerine bireysel taşımacılığı öne çıkarmaya başlamıştır. 1975 yılına gelindiğinde özel araçların kent içi ulaşımındaki payı EGO'nun payına ulaşmış, bugün ise çoktan geçmiş durumdadır. Bunun yanında tüm dünyada olduğu Türkiye'de de toplu

taşıma seçeneklerinden raylı sistem projeleri en yaygın yatırım türleri olmuştur. Ankara'da 1990'lı yılların ikinci yarısında hizmet vermeye başlayan metro ve Ankaray sistemleri, toplu taşıma hizmetinin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi açısından önemli uygulamalar olmasına rağmen belediye, raylı sistemlerin yanında kent merkezinde özel araçlı yolculukların sınırlandırılması yönünde düzenlemeler yapmadığı için o zamandan beri de ulaşım konusunda Ankara'nın yüzü hiç gülmemiş ve Ankara kenti toplu taşıma alanında başarılı bir uygulama örneği olamamıştır.

Bugün ulaşım zamları olarak karşımıza çıkan, otopark sorunları olarak ifade edilen ve yeni otopark ihtiyaçları olarak gündeme gelen, kentlerde toplu taşımacılık yerine bireysel taşımacılığın yani özel otomobillerin kullanımının yaygınlaştığını göstermektedir. Ulaşım politikalarında önceliğin karayollarına, katlı kavşaklara ya da köprülere verilmesi de ulaşım politikalarında özel otomobil kullanımına öncelik verildiğinin, kent mimarisinin ve yaya yaşamının hiçe sayıldığının göstergeleridir.

Tüm bunların yerine halkın ulaşım hakkı için herkesin yararlanabileceği şekilde ücretlendirilmiş ve ağları genişletilmiş bir ulaşım politikası uygulanması gerekirken bugün tam tersine ulaşım politikalarını düzenleyen hükümetler ve yerel yönetimler "kimin eli kimin cebinde" mantığıyla hareket ederek, halkın ulaşım hakkı yerine otopark sorunlarını, karayollarını gündeme getirmektedir.

Ulaşım ile ilgili yerel yönetimlerin uyguladığı politikalar, halkın ulaşım hakkı doğrultusunda toplu ulaşımı gözeterek yapılmalıdır. "Metro projelerinin kalan kısmını Ankara Büyükşehir Belediyesi mi, Ulaştırma Bakanlığı mı tamamlayacak" polemiklerine girmeden bir an önce Ankaralının metro sorunu çözüme kavuşturulmalıdır.

Ankara halkı bugüne kadar büyük bir sabırla ve özveriyle bu projelerin tamamlanmasını beklemiştir. En temel haklarından biri olan toplu ulaşım hakkı, diğer büyük kentlerde de olduğu gibi her Ankaralının hakkıdır. Bu doğrultuda metro inşaatları, bir an önce tamamlanarak hizmete sokulmalı ve ulaşım için harcanan zaman ve ücretler bir an önce minimum miktara indirilmelidir. Bugüne kadar tamamlanmış metrolar için de emeği geçen herkese teşekkür ediyoruz.

# ANKARA'DA TOPLU ULAŞIMA KISA BİR BAKIŞ

## 1. Ankara'da Ulaşımın Kısa Tarihi

Bir kentte toplu ulaşımın tarihine bakmak, o kent özelinde uygulanan ulaşım politikalarının kimin yararına ve hangi amaçlarla yapıldığını bizlere sunmaktadır. Kişisel araç kullanılmadan yapılan yolculuklar için kullanılan tüm ulaşım sistemlerine verilen genel bir ad olarak karşımıza çıkan toplu taşımacılık, Ankara'da gerek proje düzeyinde gerekse de uygulama aşamasında toplu taşımacılığın aksine bireysel taşımacılığı özendirici ve özel taşıtlara yönelik düzenlemeleri içermektedir. Ankara'da yerel yönetimler eliyle şekillenen ulaşım politikaları, "önce insan" yerine "önce taşıt, sonra insan" anlayışı üzerinden şekillenmektedir.

Ankara, 1920'lerde kale çevresinde 25.000 nüfuslu yoğun bir yerleşme olan yayalar kenti iken 1930'larda hızla artan nüfusuyla birlikte konutlarda sürekli oturulur hale gelmesinin bir sonucu olarak araçlı yolculuk talebi ortaya çıkmıştır. Bu talep doğrultusunda ilk toplu taşıma hizmetleri, önceleri bireysel girişimciler ve kaynakları sınırlı kamu işletmeciliği olarak sağlanmaktaydı. 1920'lerde özel amaçlı çok az miktarda otomobil yolculuğu yapılırken, yolculukların büyük kısmını yaya yolculukları oluşturuyordu. Kent içi ilk kamu toplu ulaşım sistemi olarak, 1929 yılında Ankara-Kayaş arasındaki

banliyö tren seferlerinin verilmeye başlanmasıyla birlikte Cebeci, Mamak ve Kayaş'ın ulaşılabilirliği sağlanarak bu yörelerdeki konut gelişiminin de artması amaçlanmıştır. 1930'larda kentin genişlemeye başlamasıyla birlikte artan ulaşım ihtiyacını karşılayabilmek için bu yıllarda, küçük girişimcilerin işlettiği kaptı-kaçtı otobüslerle[1] 12 hat üzerinde yolcu taşımacılığı yapılmaya başlanmıştır. Bu hatlar Ulus'tan yeni gelişme alanlarına doğru uzanıyordu.

22 Ocak 1930 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla Ankara'da otobüs, minibüs ve elektrikli tramvay işletmesi Belediye'ye verilmiş, ancak 1935 yılına kadar toplu ulaşım konusunda herhangi bir girişimde bulunulmamıştır. 1 Ekim 1935 yılında Ankara Belediye Otobüs İdaresi kurulmuş ve bu dönemde SSCB'den 100 otobüs getirilerek Belediye otobüs işletilmesine başlanarak, toplu ulaşım hizmeti vermeye başlamıştır. Ortalama 6 km uzunluğu olan 15 hatta 40 otobüsle servis verilmeye başlanmıştır. Belediye otobüslerinin kullanılmaya başlanmasıyla birlikte kaptı-kaçtı otobüsleri, belediye otobüslerinin hizmet verdiği ana hatlardan belediye otobüslerinin işlemediği semt hatlarına kaydırılmıştır. Dolayısıyla bu dönemde toplu taşımacılıkta özel girişimcilik payı azaltılarak kamu girişimliliği artırılmıştır.

1940'lı yıllarda kentin büyümesiyle birlikte kent formunun daha da genişlemesinin bir sonucu olarak daha çok araçlı yolculuk talep edilmeye başlanmıştır. Ancak bu dönemde hem II. Dünya Savaşı hem de dünyada yaşanan ekonomik kriz sebebiyle talepleri karşılayacak ölçüde otobüs alımı yapılamamıştır. Belediye artan ihtiyaca karşılık verebilmek için kamyonlara karoseri geçirmek gibi çözümler üretmiştir. 1944 yılında Otobüs İdaresi katma bütçeli hale getirilerek "Ankara Otobüs İşletmesi" adını alır. 1945 yılında işletmenin araç sayısı 140 otobüse ulaşmışken 1946'da çık bir yangın sonucu 18 otobüs yanar ve kullanılmaz hale gelir. Elinde bulunan araç sayısı ulaşımı karşılayamayan işletmeye, Bakanlar Kurulu kararıyla İstanbul ve Hatay Belediyelerinden araç takviyeleri yapılır. Bunun yanında Ulus-Cebeci güzergâhları arasında taksi-dolmuşlar hizmet vermeye başlar. 1947 yılında da ilk trolleybüs şebekesi, 10 km.lik Bakanlık-Ulus-Dışkapı hattında 10 trolleybüs ile kurulur. .

1 Ocak 1950 tarihinde Belediye Otobüs İşletmesi, Ankara Elektrik ve Havagazi İşletmesine katılmış ve bugünkü adı olan "Ankara Elektrik, Gaz, Otobüs İşletmesi" adını almıştır. EGO, her yıl otobüs olarak otobüs parkını genişletmiş ve hizmetteki trolleybüs sayısını arttırmıştır. Bir yandan da Cebeci-Bahçelievler hattını da açarak taşınan yolcu sayısını arttırmıştır. Bu dönem Ankara'da toplu taşımacılık artmış ve araçlı yolculuk sayısının en hızlı arttığı dönem olmuştur. EGO, kentin gelişme alanlarına hizmetlere

yoğunlaşırken, merkez alanlardaki toplu taşıma hizmetlerini ise özel girişimcilere bırakmıştır. Merkezlerde on bir yolcu taşıyan "minibüs" işletmesi yeni bir toplu taşıma türü olarak devreye girmiştir. 1955 yılında 28 olan hat sayısı 1958 yılında 42'ye, hat uzunluğu 273 km. ye çıkmıştır. 1957 yılında Ankara'da yeni imar planında kent içi ulaşım planları ayrıntılı ele alınmış ve metro çözümlerine yer verilmiştir.

1960'larda ülke genelinde olduğu gibi Ankara'da da karayolu ağırlıklı ulaşım kentin ulaşımında etkili olmuştur. Bu yıllarda EGO araç parkı ve hat büyüklüğü büyük ölçüde sabit kalırken, kamu toplu ulaşımı gerilemiş ve özel girişimci taşıma gelişme göstererek, kurumsallaşmıştır. Bunun en önemli nedenlerinden biri, Türkiye'de minibüs üretimi başlamış, minibüs hatları ve hatlarda çalışan araç sayısı artmıştır. Minibüslerin bu dönemde, Ulus'tan ve Kızılay'dan geçekundu mahallerine hizmet götürmesiyle birlikte sunulan hizmetin sınıfsal karakteri de ortaya çıkmıştır. Minibüsler düşük gelirli sınıflara hizmet sunarken, taksi-dolmuşlar orta ve üst gelir gruplarına hizmet etmişlerdir.

1967 yılında ise kent içi ulaşımında toplu taşımacılığın sekteye uğraması yönünde önemli bir gelişme olur. Toplu ulaşım hizmetlerinin azaldığı bu dönemde özel otomobil sahipliği gelişir. 1967 yılında Anadoluların, 1971 yılında da Reault ve Fiat(Murat) otomobillerinin üretimine başlanmasıyla birlikte özel araç sahipliği hızla artar. 1975 yılında da özel otomobillerin kent içi yolculuktaki payı EGO'nun payına ulaşır. Özel otomobil sahipliğinin giderek artmaya başlaması aynı zamanda üst gelir grupları için konut alanlarının kent saçaklarında da seçebilmesi eğilimini doğuracaktır. 1980 sonrasında ise belediye kent içi yolcu taşımacılığında "özel halk otobüslerine" izin vermiştir. Bu da yeni bir özel girişimcilik türü doğurmuştur. Kamunun yarattığı boşluğu dolduran özel girişimciler rant oluşturma eğilimi göstermişlerdir.

Ankara, kentin büyüyerek gelişmesine paralel olarak nüfusu da hızlı bir şekilde artmış ve buna bağlı olarak araçlı yolculuk talebi de artmıştır. Artan bu ihtiyacın toplu taşımacılığın geliştirilerek mi yoksa özel otomobillerin kullanımının özendirilmesiyle mi karşılandığı önemli olmakla birlikte aynı zamanda bir tercihi de ifade etmektedir. Toplu ulaşım mı bireysel ulaşım mı? Bireysel ulaşımın geliştirilmesi, kenti otomobillerin ihtiyacına göre şekillendirirken aynı zamanda bireysel otomobil sahibi olamayan ve kentin merkezinde uzakta olanlar için ulaşım problemini gündeme getirmektedir. Bu sebeple toplu taşımacılık hizmetini veren ve gerekli altyapıların oluşturulmasını sağlayan belediyelerin bu yönde attıkları adımlar önem kazanmaktadır.

[1] Kaptı-kaçtı otobüsler: Asgari iki sıra oturma yeri bulunan kapalı ve insan taşımaya mahsus taşıtları ifade etmektedir.

## 2. Değişen Yönetimler, Değişen Ulaşım Öncelikleri...

Yerel yönetimlerin uyguladığı politikalar sonucunda şekillenen Ankara'nın ulaşım yapısı ve toplu taşıma sistemi, değişen yönetimlerle birlikte kentte önemli değişiklikler yaratmıştır. Yerel yönetimler değişikçetoplu ulaşımın bireysel ulaşımın mı öncelikli olacağına dair politikalar da değişmiştir. Bu politikalar da ağırlıklı olarak yönetime gelen siyasi partilerin görüşleri doğrultusunda şekillenerek, bir dönem toplu ulaşım bir dönem özel otomobil ulaşımının geliştirilmesi söz konusu olmuştur. Toplu ulaşım seçeneklerinin geliştirilmesi yönündeki projelerin, çoğu zaman söylemde kalarak, uygulamada metro örneğinde olduğu gibi yıllardır tamamlanamaması bu yönde yapılan uygulamaların da sadece seçimlere yönelik vaatler olduğunu göstermektedir.

1968 yılından bugüne yerel yönetimlere bakarsak, toplu ulaşım sistemlerinin uygulanan politikalarda öncelik durumu değerlendirilebilir.

### **Ekrem Barlas (1968-1973):**

Bu dönemde de karayolu yapımını ön plana alan yaklaşımlar kent içi ulaşım kararlarını belirlemiş ve 1971 yılında Opera katlı kavşağı yapılmıştır. Bu dönemde özel otomobil sayısının hızla artması sebebiyle kent merkezine katlı otoparkların yapımı gündeme gelmiştir. Bu dönemle ilgili en önemli gelişme, kent içi ulaşım sorunlarının çözülmesi amacıyla yapılan etütlerle, EGO Genel Müdürlüğü ve Sofratu isimli bir Fransız firması işbirliği ile Ankara'da metro yapılması ilk kez gündeme gelmiştir. Ancak önerilen raylı sistem projesi, önerilen teknolojinin Fransız teknolojisine bağımlılığı getireceği ve finansman konusunda açıklık olmadığı gerekçesiyle Devlet Planlama Teşkilatı(DPT) tarafından reddedilmiştir.

### **Vedat Dalokay (1973-1977):**

Bu dönemde DPT tarafından onaylanmayan metro projesi yeniden ele alınmış, önceki dönemde maliyeti ve finansmanın yabancı sermayeye bağımlılığı eleştirilmiştir. Yeni bir metro projesi geliştirilmeye çalışılmış ve bunun için Moskova Belediyesi'yle bir ön anlaşma yapılmıştır. Bu anlaşmaya göre SSCB'den düşük faizle sağlanan kredinin gıda ihracatıyla ödenmesi planlanmıştır. Bu proje de hükümetin desteğini alamamış ve uygulanamamıştır.

### **Ali Dinçer (1977-1980):**

Bu dönemde toplu taşımacılığa önem verilmiş ve bu doğrultuda projeler hazırlanmıştır. "Ulaşım büyük ölçüde halklaştırılacak" sloganıyla projelerini uygulayan Dinçer, kentin trafik sorununu hafifletmek amacıyla otobüslere özel yol yapmış ve böylelikle yolculuk sürelerinin kısalmasını sağlamıştır. Toplu taşımacılığın geliştirilmesi yönünde bu dönemde yapılan diğer bir öneri ise EGO'nun yerli bir firma ile birlikte projesini hazırladığı 25 km uzunluğunda büyük bölümü yüzeyden giden ağır raylı toplu taşıma sistemidir. Bu hat nazım plan kentsel büyüme stratejilerine uygun olmadığı ve kapsamlı bir ulaşım ana planına dayandırılmadığı için kabul edilmemiştir. Dinçer, toplu taşımacılığı geliştirirken bir yandan da karayolları ve bireysel taşımacılığın geliştirilmesi yönünde

uygulamalar yapmıştır. Bu yönde kent içi yeni yolların açılması ve asfaltlanmalarını hızlandırılmıştır.

### **Süleyman Dinçer (1980-1984):**

Askeri yönetimin atadığı belediye başkanı olarak, zirve saatlerinde-ulaşım ihtiyacının en yoğun olduğu saatlerde- ekspres hatlar açmış ve 1982 yılında özel halk otobüslerine sefer izni vermiştir. 1983 yılında da özel halk otobüslerinin EGO'nun en karlı çalıştığı alanlarda çalışmasına izin verilmiştir. 9 Eylül 1980'de metronun temelini atılmış, ancak metro projesi üç gün sonra gerçekleşen 12 Eylül askeri müdahalesi tarafından durdurulmuştur.

### **Mehmet Altınsoy (1984-1989):**

1984 yılında 3030 sayılı yasanın çıkarılmasıyla birlikte Büyükşehir Belediyelerinin ulaşım alanlarındaki görev ve sorumlulukları tanımlanmıştır. Bunun ardından Ankara Büyükşehir Belediyesi ve EGO Genel Müdürlüğü tarafından 1985-1987 yılları arasında, EGO, bir yabancı ve bir yerli şirketle birlikte "Ankara Kentsel Ulaşım Ana Planı ve Raylı Toplu Ulaşım Yapılabilirlik Etüdü" hazırlanmıştır. Raporunda özel otomobil artışının merkezde yaratacağı trafik problemleri öngörülerek, özel otomobillerin tıklanıklığının otobüs işletmesini aksatmamasını önüne geçebilmek için otobüs öncelikli yollar üzerinde durulmuştur. Ancak 1985-1986 yılları arasında hazırlanan Ankara Kentsel Ulaşım Çalışması, gerekli onay aşamaları tamamlanmadığından yasalasamamış ve sonraki yıllarda bu planda benimsenen kent içi ulaşım ilkelerine ters düşecek birçok uygulama hayata geçirilmiştir. Bu dönemde EGO'nun otobüs kapasitesinin genişletilmesine ve özel halk otobüslerinin hizmete başlamasına rağmen toplu ulaşım, ulaşım ihtiyacını karşılamaya yetmemiştir. Yeni bir toplu taşıma türü olarak 1989 yılında yap-işlet-devret modeliyle hayata geçmesi planlanan metro projesinin temeli atılmıştır.

### **Murat Karayalçın (1989-1994):**

Bu dönemde yeni ulaşım, arazi kullanım karar ve yatırımlarının dikkate alınacağı 1989-1990 yılları arasında Ankara Büyükşehir Belediyesi EGO Ulaşım ve Raylı Sistemler Daire Başkanlığı'nca, "Ankara-Ankara Hafif Raylı Toplu Ulaşım Sistem Etüdü" hazırlanmıştır. 1992-1994 yılları arasında da EGO tarafından hazırlanan Ulaşım Ana Planı ile Ankaray, metronun 1. aşamalarına başlanmış ve çevre yolu hizmete girmiştir. Bu dönemde ağırlıklı olarak raylı sistemlerin uygulanmasına ağırlık verilmiştir. Bu dönemde özellikle Dikimevi-Beşevler(Aşti) arasında hizmet verecek olan Ankaray ve Batıkent-Kızılay arasında hizmet verecek olan metro çalışmaları başlatılmıştır. Ankaray, 1989 yılına kadar söz konusu güzergâhta hizmet veren otobüslerin otobüs yolunu kullanmalarıyla artan taleplere cevap vermekte yetersiz kalacakları gerekçesiyle kaldırılmış ve 2000'li yıllardan sonra artan talep düzeyini karşılayabilmek için raylı sistemler projelendirilmiştir. Bu hafif raylı sistemin yapımına 8 Ağustos 1992'de başlanılmış ve 30 Ağustos 1996 tarihinde 8,7 km.lik hat işletmeye açılmıştır. Diğer

bir raylı taşıma sistemi, bu dönemde 10 Nisan 1990 inşaat hazırlıklarına, 29 Mart 1993 tarihinde yapımına başlanılan ve 2015 Ankara Kentsel Ana Ulaşım planında yer alan raylı sistemler ağının birinci aşamasını oluşturan Kızılay-Batıkent metro hattıdır. Toplam uzunluğu 14,6 km olan hat 1993 yılında inşaatına başlanıldığında 4 yıl sonra hizmete açılacağı açıklanmış ve 28 Aralık 1997 tarihinde işletmeye açılmıştır.

### **Melih Gökçek (1994-...):**

Bu dönemde ulaşım ile ilgili yapılan etüt katlı kavşakların yapılmasıyla ilgilidir. Gökçek, bu dönemde katlı kavşak etütleri için Dünya Bankası'nın aracılığıyla Japon Hükümeti'nden hibe almıştır. Ankara Büyükşehir Belediyesi için iki yerli ve bir yabancı mühendislik şirketi tarafından hazırlanan Ankara Ulaşım ve Trafik Uygulama Etüdünde toplu ulaşım sisteminin iyileştirilmesi konusunda öneriler geliştirilmiş, ancak etüt kapsamındaki önerilerden çevre yolu üzerindeki 3 adet katlı kavşak projesi dışında hiçbir önlem alınmamış, aksine önerilerle çelişen projeler ve uygulamalar içine girilmiştir. Bu dönemde kent içi ulaşım ve trafik problemlerinin çözümü için karayolu öncelikli yatırımlara ağırlık verilerek, birçok katlı kavşak inşa edilmiştir. Bunların dışında kent merkezlerinde ve birçok ana koridorda kesintisiz araç akışını sağlamak amacıyla hemzemin geçitleri kaldırılmış ve yayalar için bol bol alt geçit ve üst geçitler yapılarak, yayaları bunları kullanmaya zorlamıştır. Bu düzenleme ile kent merkezlerinde yayalardan çok araçların ulaşımına öncelik verilmiştir. Bu dönemde aynı zamanda raylı ulaşım sistemleriyle ilgili olarak da önceki yönetimlerin yaptığı projeler tamamlanmış ve üç raylı sistem hattının daha inşaat çalışmalarına başlanılmıştır. Planlama çalışmaları 1980'lere kadar uzanan bu üç raylı sistemin yapımı hala devam etmekte ve hiçbir işletmeye alınmamıştır. Bu üç raylı sistem şunlardır:

1-Ankara Metrosu-2 (Kızılay-Çayyolu-2) (M2): Bu metronun yapım çalışmaları 2002 yılında başlanılmış ve hattın 20 ay sonra 2004 yılında hizmete açılacağı açıklanmış ancak bugün yapım çalışmaları hala devam etmektedir. Sürekli seçim vaatlerinde yer alan bu metronun açılışı hala gerçekleşmemiştir.

2-Ankara Metrosu-3 (Batıkent-Sincan/Törekent) (M3): Bu metro, M1 hattının devamı olarak düşünülmüş ve yapımına 2001 yılında başlanılmıştır. Organize Sanayi Bölgesi'ne kadar ulaşan bu metronun uzunluğu 15,4 km.dir. Yapım süresi dokuz yılı dolduran bu metro hattının elektro mekanik ve araç alım ihaleleri henüz netlik kazanmamıştır.

3-Ankara Metrosu-4 (Tandoğan-Keçiören) (M4): Ankaray hattı ile Tandoğan istasyonunda, M1 hattı ile AKM istasyonlarında aktarma yapması düşünülen 9,2km uzunluğundaki metro hattının 9 adet istasyon ile hizmet vermesi planlanmıştır. 2003 yılında yapım çalışmalarına başlanan bu hat için 2005 yılında hizmete açılacağı söylenmiş olmasına rağmen halen yapım çalışmaları devam etmektedir.

Türkiye’de son yıllarda Hidroelektrik Santrallere(HES) yönelik yatırımlar artmakta ve dört bir yanda HES projeleri, inşaatları çoğumuzun gündemini oluşturmaktadır. HES’lere yönelik girişimlerin ilki 1902 yılına kadar uzanıyor olsa da sayıları bugünkü kadar çok değildi. Bugün özellikle 2000’lerden sonra projelendirilen ya da inşa edilen HES’lerin sayısı 2300 olarak telafuz edilmektedir.

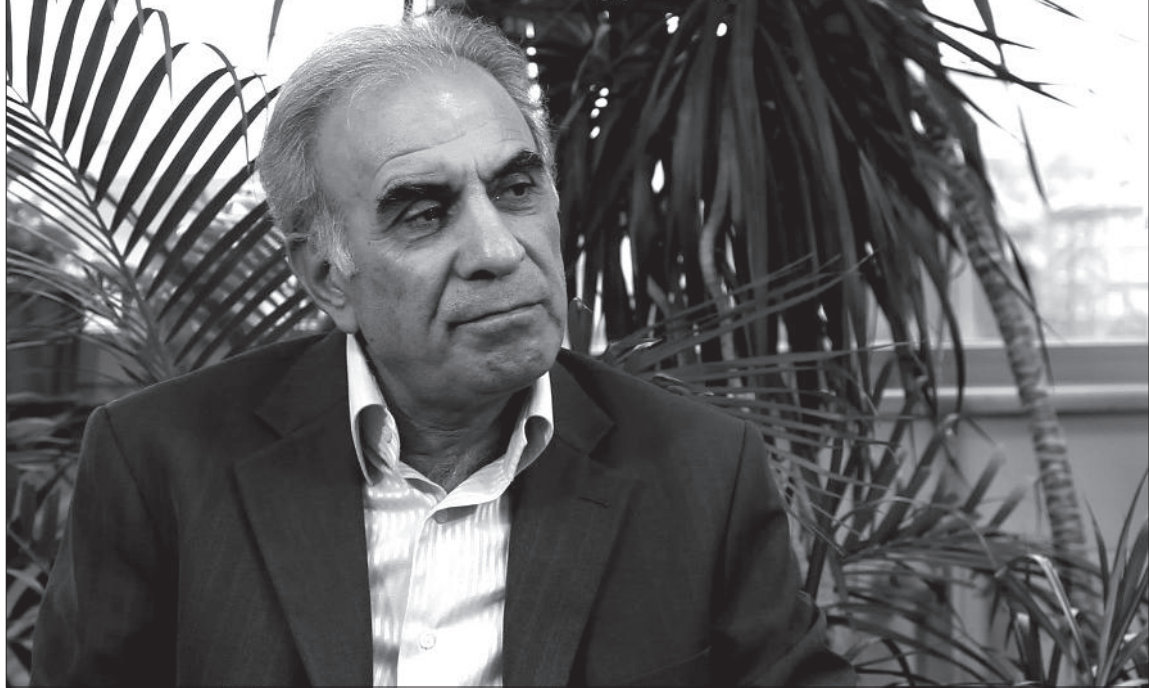
1980 sonrası süreçte uygulamaya konulan ‘serbest piyasa’nın kuralları, diğer birçok alanda olduğu gibi enerji alanını da içine almış ve bu alanın kurallarını yeniden düzenlenmiştir. Yeniden düzenlenen ve ‘ihtiyaç’ olarak tarif edilen enerji, doğada var olan kaynakların piyasa için işlenerek dönüştürülmesi/üretilmesi anlamını taşımaktadır, yani sermaye birikimi için yeni kar alanları yaratılmasının bir yolu olarak ifade edilmektedir. Enerji ihtiyacı olarak bugün önümüze sunulan HES’ler, temelde doğal kaynakların ‘alınır-satılır eşyalar’ olarak sermayenin krizini aşmasının yeni yolu olarak öne çıkmaktadır. “Alın bu doğa, bu toprak, bu su ve yüzündeki her şey sizin” diyerek doğa cömertçe sermayenin kullanımına sunulmaktadır. 2001 yılında 4628 sayılı “Elektrik Piyasası Kanunu”, 2003 yılında “Suyun Kullanım Anlaşması Yönetmeliği” ve 2005 yılında 5346 sayılı “Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun” bu cömertliğin yasal düzenlemeleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Çıkarılan kanun ve yönetmelikler ‘su’yun tahsisi ve kullanım güvencesi yanında yatırım, üretim, pazarlama ve satış konularında özel sektörün önü açmaktadır. Yani özel sektöre elektrik üretme serbestliği yanında üretilen elektriği satabilme serbestliği de sağlanmaktadır. Bu yolla yaşam kaynağı olan su, şirketlerin eline geçmektedir.

Sermayenin suya yönelik saldırısı karşısında, yerelerde mücadeleler ve direnişler yürütülmektedir. Sularına, kendi deyimleriyle yaşamlarına sahip çıkanlar HES projelerine engel olmak için hem hukuksal hem de toplumsal mücadelelerini sürdürmektedirler. Hukuksal alanda birçok kazanım elde etmelerine rağmen mahkemelerce alınan kararlar şirketler tarafından uygulanmamaktadır. Mücadele edenler lehine verilen kararların önünü kesmek için de anayasa değişikliği gündeme getirilmekte ve idarenin “yerindelik denetimi yetkisi” kaldırılmak istenmektedir. Yerindelik denetiminin kalkması da bugün sayıca çok olan kazanılmış ‘yürütmeyi durdurma’, ‘iptal’ ve ‘sit alanı’ kararlarının iptal edilmesi anlamına gelmektedir.

Bu dosyamızda yer alan röportajlar ve haberler, hem işin mücadele ayağını hem de HES’lerin ne anlama geldikleri konusunda yayına hazırlanmakta olduğumuz “HES Dosyası” çalışmamıza bir giriş yapmakta ve bu konuyu sizler nezdinde tartışmaya açmayı amaçlamaktadır.

# SUYUMUZUN KARANLIK YOLCULUĞU

# HES ÜZERİNE SÖYLEŞİ Murat GÖKDEMİR\*



**“Hidroelektrik santraller, Türkiye’deki suların özelleştirilmesinin aracı olarak kullanılıyor. Doğrudan doğruya enerji üretmekten ziyade, suyun özelleştirilmesini ve bir meta olarak kullanılarak, yani kazanç ve kâr olarak sermaye gruplarına lanse edilmesinin bir aracı olarak çıkıyor karşımıza.”**

**Hidroelektrik Santraller(HES) Türkiye’nin dört bir yanından gelen haberler ile artık sürekli gündemimiz haline geldi. Çalışma prensibi ve genel amacı itibarıyla HES nedir?**

Hidroelektrik nedir? Bir inşaat mühendisi olmam nedeniyle ve hitap ettiğim kesim de inşaat mühendisi ve mühendislik camiası olacağı için, önce sıradan insanların anlayabileceği bir tanım yaparsam daha doğru olur diye düşünüyorum.

Hidroelektrik santral, kısaca sudan elektrik elde etmektir. Teknik anlamda söyleyecek olursam, hidroelektrik santraller, suyu belli bir kesitten ve belli bir kottan alarak, belli bir düşüm veya belli bir eğim yaratmak ve suyun potansiyel enerjisinden yararlanmak amacıyla, suyu belli mekanizmalardan geçirmek suretiyle elektrik enerjisi elde etmek için kurulan tesislerdir.

Hidroelektrik santrallerin iki tipi vardır: barajlı ve barajsız. Baraj tipi santraller, bugüne kadar ülkemizde genellikle uygulanan biriktirimli dediğimiz santrallerdir. Vatandaşların çoğunun, hatta mühendislerin de çoğunun bildiği baraj tipi- su biriktirimli hidroelektrik santraller- santraller dışında, su biriktirmeksizin yapılan hidroelektrik santraller de vardır, bunlara nehir tipi hidroelektrik santraller denilir. Bugün Türkiye’de tartışma konusu olan hidroelektrik santraller, doğrudan doğruya derenin su akışından belli bir çevirmeye nehir tipi hidroelektrik santraller dediğimiz, akarsular üzerine kurulan tesislerdir.

**HES’lerle ilgili yapılan tartışmalarda bir kısım HES’lerin yenilenebilir enerji kaynağı olduğunu savunurken, bir kısım ise yarattığı ekolojik tahribatlar açısından yenilenebilir enerji olduğunu savunuyor, siz ne düşünüyorsunuz?**

Türkiye’de genellikle derelerin üzerine kurulan hidroelektrik santrallerine karşı müthiş bir tepki var. Bu tepkiden kaynaklanarak insanlar “yenilenebilir” olduğunu kabul etmiyor. Ama biz biliyoruz ki, hidroelektrik santraller için kullandığımız su, yenilenebilir bir doğal kaynak. Doğal kaynak demek, sürekli doğanın kendisini yenilemesidir. Dereden kullanılan suyun da, devamlı, akışkan halde ve çevirmeli olduğu için yenilenebilir diyebiliriz.

Toplumun, Türkiye’de hidroelektrik santrallere karşı özellikle nehir tipi olanlara yönelik büyük bir tepkisi olması nedeniyle yürütülen müthiş bir mücadele var. Özellikle bu iş Karadeniz’de, Doğu Karadeniz’de başladı, çünkü hücum orada daha somut olarak görülüyor. Toplumun bu tepkisi ve hidroelektrik santrallerin kurulmaması için ortaya çıkan çaba, bilinçli veya bilinçsiz olarak yenilenebilir enerji olmadığı düşüncesinden hareket ediyor. Ama biz mühendis camiası olarak biliyoruz ki, su yenilenebilir bir enerji. Güneş, rüzgâr ve jeotermal santralleri de yenilenebilir olarak nitelendiriyoruz.

Ancak şunu göz ardı etmemek gerekiyor. Hidroelektrik santralleri kurulurken, demin söylediğimiz gibi, suyun nehrin bir kesitinden alınarak başka bir kesite götürülmesi esnasında, alınan mesafe iki türlü oluyor. Biri suyun açık kanalla santrale getirilmesi, diğeri de tünel içerisine alınarak getirilmesi, yani tünel boru ve tüp tünel şeklinde olabilir. Asıl sorun da tam burada, suyun tüneller veya kanallar içerisine alınması esnasında çıkıyor. Çünkü böylelikle dere yatağındaki akış bozuluyor. Suyun tüneller veya borular içerisine alındığı mesafeye bağlı olarak, aradaki kesimde ekolojik durum ve orada yaşayan canlılar ne olacak? Tepki gösteren toplumumuzun dediği gibi, siz bugüne kadar özgürce akan dereleri ve suyu kesiyorsunuz, yani suyu bir yerden başka bir yere götürüyorsunuz. O aradaki mesafede bulunan yerleşim yerlerinde hayvancılık yapan, tarımla uğraşan insanlar, doğanın kendisi ve canlılar var. Konu, burada yaşayan bu kesimi ve doğayı tahrip ediyor mu? Ediyor. En hassas konu da bu. Biz mühendislere ve bu projelerle uğraşan kesimlere düşen, buradaki forumların ve normların dikkate alınarak söz konusu santralleri projelendirmek ya da projelendirmemektir.

Hidroelektrik santraller için “yenilenebilir değildir” diyen kesimin haklılık payını da şöyle

\* İMO Su Yapıları Çalışma Grubu Başkanı



yönetim erklerini şekillendirmek amacıyla yeni bir düzenleme sistemi getirmesidir.

Neoliberalizmin su üzerindeki politikalarına bakacak olursak, süreç Birleşmiş Milletlerden başlıyor. Birleşmiş Milletler önce suyu ne yapıyor? Bir 'hak' olmaktan çıkarıp, bir 'ihtiyaç' olarak göstermeye başlıyor. Suyun ihtiyaç olarak gösterilmesi, alınır, satılır yani ticari bir malzeme olarak, bir meta olarak ifadelendirilmesi demektir. Daha sonra ne yapıyor? 1996 yılında dünyada özellikle Fransa'da başlayan ve kurulan Dünya Su Konseyi dediğimiz bir örgütlenme oluşturuluyor. Dünya Su Konseyinin arkasında Dünya Ticaret Örgütü var, IMF var, Dünya Bankası var. Dünya Su Konseyini kuran şirketler, çok büyük ve köklü. Ta 1800'lerden beri var olan hatta Osmanlı'da ilk su şirketlerini kuran Fransız şirketlerinin de olduğu bir yapı. Dünya Su Konseyi, 1996'da kuruluyor. Konseyin çeşitli yerlerde etkinlik sağlamak üzere 'forum' dedikleri, 'Dünya Su Forumu'nu düzenlemeye başlıyorlar. Dünya su forumu ilk olarak 1997 yılında Fas Marakeş'te yapılıyor. Toplantılar her 3 yılda bir gerçekleştiriliyor. Forumlar yapıldıktan sonra 1997 Marakeş, 2000 Lahey, 2003'te Kyoto, 2006'da Meksika göre;

Ne zaman daha çok hareketlilik başlıyor? 2006 yılında Meksika'da Dünya Su Forumu oluşturulduktan sonra, su forumlarının özelliği, forum oluşturulan ülkelerin bölgelerinin de dahil edilmesi olarak şekilleniyor. Forumun yapıldığı bölgelerde, suyun yönetimi ve suyun ticarileştirilmesi üzerine çeşitli görüşler oluşturularak, bu görüşler de ilgili şirketler ve dünyadaki finans kuruluşlarının aracılığıyla o ülkelerde yaptırımlara dönüştürülmeye çalışılıyor.

Bunun en somut örneği, 2006'da Meksika'da gerçekleşti. Peki, sonra ne oldu? Latin Amerika ülkelerinde sular özelleştirilmeye başlandı ve bunun sonuçlarını da somut olarak görmeye başladık. Bolivya'da yağmur sularını bile mülkiyet altına aldılar, yağmur suyunu kovalara doldurmak dahi yasak. Tüm bunların sonucunda büyük olaylar çıktı. Sonucunda ne oldu? İktidarlar ve yerel yönetimler kanalıyla özelleştirmelerden geri dönüşler oldu. Yaşanan olaylarda büyük can kayıpları oldu.

Gelelim bizim ülkemize; 2009 yılında Türkiye'de, İstanbul'da bu Dünya Su Forumu düzenlendi. Hepimiz bunun canlı tanıkları olduk. Biz mühendis odalarının içinde olduğu karşıt bir forum düzenledik.

Türkiye'de 2009 yılından önce Dünya Su Forumunun altyapısı oluşturuldu. Kimin kanalıyla? Mevcut Türkiye'deki iktidarın ve Dünya Su Konseyinin aracılığıyla, Bakanlar Kurulu kararlarıyla protokoller, sözleşmeler falan çıkarıldı. Kısaca söyleyecek olursak, bunun için çok paralar harcandı ve suyun özelleştirilmesinin altyapısı oluşturuldu. Dünya su forumunun 2009 yılındaki kararlarından önce başlayan süreçte-forum gerçekleştirilmeden önceki 3 yıl içerisinde bu süreç işliyor- hangi sermaye grupları ve şirketlerin nerelerde ne yapacakları, iktidarla bağlantıları kurularak bu süreç içerisinde belirlendi. Burada parantez için de şunu da söyleyeyim, kapitalist sistem içerisinde bu son dönemde neoliberalizmle beraber özellikle eğitimin, sağlığın ve enerjinin özelleştirilmesi müthiş bir kar alanı ve kazanç kapısını açan araçlar haline getirildi. Eğitim, sağlık ve enerji de, insanlığın ve yaşamın olmazsa olmaz koşullarıdır. Ne eğitimsiz kalabilirsiniz, ne sağlıksız kalabilirsiniz, ne de enerjisiz kalabilirsiniz. Enerji içinde nasıl geçmişte petrol önemli ise bugün de petrolün yerini su alıyor. Buradan da 2009 Dünya Su Forumunun peşine bir bakıyorsunuz ki, Türkiye'de denetimsiz bir şekilde bir günde Enerji Piyasası Denetleme Kurulu tarafından 700 tane lisans veriliyor. Bir gecede veriliyor bunlar, denetleme şansı yok. Bu sürece baktığınız zaman, hidroelektrik santrallerinin nereden geldiğini görürsünüz.

Türkiye'de enerji miktarı veya enerji planlaması var mı? Yok. Hangi kaynaklardan ne kadar enerji elde edeceğimize dair bir planlama var mı? Yok. Enerjiyi ne amaçla kullanacağımızı, sanayimizi veya değişik sektörlerimizi hangi hedeflerle kuracağımıza dair bir planlama var mı? Yok. Öyleyse neye göre enerji? Sonra niye birdenbire hidroelektrik santraller? Şimdiye kadar aynı derelerde akan suların üzerine barajlar yapılarak hidroelektrik santrallerle elektrik üretiliyordu. Türkiye, hidroelektrik santrallerden enerji üretilmesine yani sudan enerji üretilmesine yabancı bir ülke değil. Peki, yine sayıları böyle birdenbire arttı? Söylediğimiz bu süreç, haklılığımızı gösteriyor. Hidroelektrik santraller, Türkiye'deki suların özelleştirilmesinin aracı olarak kullanılıyor. Doğrudan doğruya enerji üretmekten ziyade, suyun özelleştirilmesini ve bir meta olarak kullanılarak yani kazanç ve kar olarak sermaye gruplarına lanse edilmesinin bir aracı olarak çıkıyor karşımıza. Çünkü bir plan yok. Hidroelektrik santraller, birdenbire hiçbir denetim olmaksızın -geçmişte birkaç tane Devlet Su İşlerince hazırlanmış proje olabilir- özel kişiler tarafından yığınla projenin olduğu,

yığınla lisansın alındığı bir hale geliyor. Bu da gösteriyor ki, tamamiyle özelleştirme kampanyasının, bugünkü iktidarın kapıları açması suretiyle hem içerideki, hem dışardaki şirketlere adeta kanalize ediliyor. Doğaldır ki, bu da toplumun ileri kesimleri ve o derelerin özelleştirilmesinin sonuçlarını yaşayan yöre insanlarının dikkatini çekiyor. Burada kolum kadar su akıyor, burada hidroelektrik santral mi olur diyen vatandaşımızı haklı kılıyor. Görüyoruz ki, hidroelektrik santraller sırf özelleştirilme amacıyla yapılan şeyler. İnsanımız, bu sudan yıllarca yararlanmış. Öyleyse insanların yaşadıkları yörenin deredeki suyunu alıp da, bir şahsın kazancına vererseniz, insanlar, ben de karşı çıkarım der ve örgütlenirler. Buna ne kadar gücü yeter, gücü yetiyor mu; o ayrı bir olay, değerlendirilebilir. Ama şunu çok rahatlıkla söylüyoruz: demin de anlattığım gibi Türkiye'de bugün hidroelektrik santrallerinin tamamiyle özelleştirme, suyu özelleştirmenin bir aracı niteliğinde olduğunu ben de teslim ediyorum.

**HES'lerle ilgili şöyle bir tanımlama yapılıyor: "HES'ler, işletim sırasında emisyon üretmemeleri nedeniyle çevre dostu olarak bilinirler." Bu tanımdan hareketle, HES'lerin doğaya ve insan faaliyetlerine zarar var mıdır?**

Hidroelektrik santrallerinin doğayla barışık olmasıyla ilgili olarak şunu söyleyeyim: Biz mühendisler bunu çok iyi biliriz ki, her yerde doğanın kendi içinde bir yapılanması vardır. Hidroelektrik santraller dere tipi de olsa, baraj da olsa-barajları da mutlaka daha büyük biriktirmeli, depolu hidroelektrik santraller diye nitelendirirsek-biz biliyoruz ki, bu biriken su miktarıyla barajın projedeki boyutlarıyla da ilintili olmakla beraber, büyük bir kara parçası yok ediliyor, suyun altına alıyorsunuz bir kere. Bu nedir? Siz oradaki doğal dengeyi bozuyorsunuz, doğayı değiştiriyorsunuz. Bu sebeplerden hidroelektrik santrallerin küçüğünden büyüğüne hepsi doğayla bütünleşik, doğayı bozmuyor dersek doğru olmaz. Kesinlikle her yapı, hangi irilikte olursa olsun-bu hidroelektrik santrallerin dışında da normal kent içerisinde bir parselde bahçede ve köyde bağda da yaptığınız bir yapı orayı hemen değiştiriyor- yapılan her müdahale zorunlu olarak değerlendirilebilir.

Demin dediğim çevresel etki değerlendirmelerinde, bir yapı yapıyorsanız, bir santrali kuruyorsanız, muhakkak oradaki tüm doğal yapıyı ne derecede bozduğunu ve yok ettiğini veya oradaki canlıları yok edip etmediğinin değerlendirilmesi gerekir. En çok dikkat edilmesi gereken de, canlıların yok edilmemesini sağlamak. Eğer bunu sağlayabiliyorsanız ve de geriye kalan su miktarı sizin elde etmek istediğiniz enerjiyi elde etmeye müsaitse bunda bir sorun yok. Oradaki doğal dengeyi bozmaksızın siz bu sistemi kurar ve enerjiyi üretebilirsiniz. Ama yine de eskiden derenin aktığı, suyun aktığı, akarsuyunun aktığı o miktarı alıyorsunuz ve bir kısmını bırakıyorsunuz. Geriye kalan su, mutlaka ama mutlaka mevcut doğal dengeyi koruyabilmeli. Koruyamıyorsa, orada doğayı bozuyorsunuz demektir zaten. Bozmaması mümkün değil.

**Nehirlerin debi değerlerinin olduğundan daha yüksek gösterildiğine dair şüpheler var. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?**

Özellikle topluma duyarlı, ülkenin ve kamunun yararını, çıkarını düşünen -ben en azından kendimi öyle görüyorum ve öyle bir yaklaşım içerisinde mühendislik yapmayı hedefliyorum- mühendislerin ve bu tarzda düşünen mühendis odalarımızın ve de toplumun duyarlı kesimlerinin kesinlikle şunu görmesi lazım; her şeyden önce yapılacak olan projelerin toplumun ve kamunun yararına olması gerekir.

Birincisi; bugünkü siyasal iktidarlar veya gelecekteki iktidarların da buna bakması için mücadele ediyoruz. Bilimsel olmayan, bilimsel verilere dayanmayan hidroelektrik santrallerin yapılması söz konusu olmamalı. Ama konuşmamın içerisinde söylediğim gibi, bir gecede 700 tane birden lisans vermeye kalkışırsanız, o kişilerin hangi hızla, ne kadar proje yaptığını, ne derece doğru yaptığını nasıl tespit edebilirsiniz? Bu mümkün değil.

İkincisi; demin söylediğim gibi bir süreç işledi ve bu süreç sonucunda da hidroelektrik santrallerin kurulması ve lisans alımı için yoğun bir talep başladı. En çok da lisans alımı için talepler artmaya başladı. Hatta öyle sözler söylendi ki bununla ilgili, Enerji Bakanı da söyledi. "Çantacılar türedi" dedi. Böyle bir deyim siyasal literatürümüze de dolayısıyla girmiş oldu. "Çantacı" dediği zaman ne oluyor? Demek ki, işin ölçümü gerçek değil; işin projesi gerçek değil. Amaç, doğrudan doğruya lisans alımını sağlamak. Bu lisans alımı sağlanırken de, söz konusu iktidarın yandaşı olabilirsiniz veya iktidardan kaynaklı bir kolaylığı elde

edebilirsiniz veyahut bürokrasiyi aşabilme şansını yakalamışsınızdır. Böyle bir lisans elde etme şansınız var. Gidip, lisansınızı alıyorsunuz, ondan sonra da bu hidroelektrik santral kuracak projeleri varmış gibi veya proje yapacakmış, gerçekmiş gibi veyahut da söz konusu lisansı alarak su kullanım hakkının alındığı derenin, akarsuyun ölçümünü yapmış gibi verileri değerlendirip, götürüp, gösterebilirsiniz, alırsınız. Ondan sonra da lisans pazarlığına başlarsınız.

İsim vermek istemiyorum, ama hepimiz okuyoruz, görüyoruz ve de bir kısmımız da biliyoruz. "Ben falan çay üzerine hidroelektrik santrali kurduğumda, şu kadar lisansı doğrudan doğruya satın aldım" diyorlar. 25 liraya veya kilovattı 11 liraya, kilovat/saat üzerinden hesap edilirse, 11 liraya aldığı bir lisans projesi bakıyorsunuz ki 250 bin liraya satmış. Hiçbir mekanizmayı düzenli, sistemli işletmeden, doğrudan doğruya yandaş bularak veya lisans borsası oluşturularak, pazarlama yoluna giderseniz, bunun kamuoyunda, o yöredeki insanların, yereldeki köylünün, kentlinin güvenini kazanamazsınız. Onlar da "bu ölçümler doğru değil, bizim dere bu kadar değil, böyle boşu boşuna buraya hem santral kurmak için, izin istemiş, gitmiş, gelmiş burada uğraşiyor" demeye başlarlar. Hidroelektrik santral kurulmak istenen çay ve derelerin çoğunun irili ufaklı olduğunu da biliyoruz.

Biliyorsunuz, suyu ve akarsuyu alıp, başka bir yere götürme şansımız olur. Transferler oluyor. Bir havzadan, bir havzaya nakledebilirsiniz. Naklettiğiniz kesimlerin

aşçasında olmayabilir ama gene o havzada su var. Bir kısmımız diyoruz ya, o havzayı, can suyuyla korumaya çalışsınız. Biz mühendisler eğitim alırken de, bunu böyle öğrendik. Can suyu, var olan doğayı öldürmemek için, geriye kalması gereken sudur.

Bunun ciddiyetini tartışmaya da gerek yok. Türkiye'de çok örneklerini gördük. Ciddiye alınmıyor, hiçbirisi ciddiye alınmıyor. Şirket veya hiçbir uygulamacı bunu ciddiye almıyor. Hele siz özel sektöre verirsiniz, hiç ciddiye almaz. Onun için o kadar detaylı ele alınmamış. Kimse de can suyunun doğayı yok etmeyeceğine inanmıyor. İnanmamakta da haklı, ben de bunun içindeyim, inanmıyorum.

Tüm bu nedenlerden, suyu özelleştirmenin şekli suyun kullanım hakkının verilmesidir. Suyun kullanım hakkı demekle, suyu özelleştirmiş oluyorsunuz. Başka şekli de yok, başka şeklini uygulama şansı da yok. Bu nedenle, bunun adı doğrudan doğruya özelleştirme değildir. Suyun kullanım hakkı, Dünya Su Konseyinin, 2009 yılında Dünya Su Forumu Türkiye'de düzenlenmesiyle beraber, düzenlenmesinden önce 2003 yılında Meksika'da alınan bir karardır. Daha doğrusu kararlarından çıkartılmış bir karardır. Bundan sonra da su kullanım hakkı özelleştirme furusuyla başladı. Bunun başka bir tür adını koyma şansı yok. Ne derse desinler, bunun adı özelleştirme değildir.

**Türkiye'nin dört bir tarafı HES'e karşı mücadele halinde. Suyuna sahip çıkan insanlar, derelerine özgürlük tarif ediyorlar. Çetin bir dirençten bahsetmek mümkün. Hukuki mücadele, bilim yardımı ile çürütmeci mücadele ve de eyleme dayalı pratik mücadele gördüğümüz ana eksenler. Siz neler düşünüyorsunuz?**

HES'lere karşı hukuksal kazanımlar elde edilebiliyor mu? Türkiye'de baştan beri anlattığım süreç içerisinde dünyada ve Türkiye'deki kapitalist baskının, kapitalist sistem içerisindeki özelleştirme furusunun, özellikle Türkiye'de bu iktidarla beraber özelleştirme furusunun çok ağırlıklı yürüdüğü, birçok yerde hukuku hiçe saydığını görmekteyiz. Bugünkü siyasal iktidar mahkeme kararlarını uygulamıyor.

Böyle bir süreç içerisinde haklı olarak mücadeleyi yürüten insanlarımız, örgütlerimiz, meslek odalarımız bu kaygıya düşüyor. Çünkü verilen kararları uygulamayan bir siyasal iktidar var. Devleti kullanan bir siyasal iktidarla, bir örgütle ve onun hukuksal mücadelesini yapan birkaç hukukçuyla baş edebilir miyiz; baş edebilmek mümkün mü? Yargıyı bile kendi kadrolarıyla elde etmeye çalıştıkları bir süreci yaşıyoruz. O süreç de tamamıyla için kolaycı yanını göstermektedir. Önündeki engelleri bertaraf etmek, ortadan kaldırmak için yapılan kadrolaşmayı ifade etmektedir.

Bu nedenle hukuksal mücadeleye devam edilmeli. Hiç diyeceğim bir şey yok. Bu bir gerekçe, en azından bilimsel veriler ortaya çıkıyor ve bu bilimsel verileri atlatmak veya yok etmek olanağı yok. Kararlar dinlenmemiş olsa bile, süreç içerisinde en azından kaybetmediklerimiz ve gelecekteki kazancımız olması nedeniyle hukuksal mücadeleye devam etmeliyiz.

Kazanımlar yok mu, var. Bugün Alliano'deki Yortanlı Barajı ve Hasankeyf'teki bir sürü baraj. Bunlar mahkeme kararıyla durdurulmuş, birçok kararlar alınmış ve alınan kararların da haklılık payı var. Sonuçlandı mı? Sonuçlandı. Peki, mahkeme kararları doğrultusunda bir sonuç alınabiliyor mu? Maalesef, alınmıyor. Çünkü Yortanlı Barajı'ndaki, Alliano'deki tarihi sağlık merkezi veya çıkartılan yapılar kumlarla örtülmeye çalışılıyor.

Bu anlamda bugüne kadar hidroelektrik santrallere yönelik yürütülen hukuksal mücadele de-özellikle yoğun bir şekilde Munzur ve Karadeniz bölgelerinde- bugün Karadeniz'de 700 kusun hidroelektrik santral kurulması için lisans alınmış, bunların bir kısmı projelendirmeye girmiş, bir kısmı uygulamaya gidilmiş; bir kısmına dava açılmış. Bunların arasında kazanılanlar var, kazanılmayanlar var, kaybedilenler var. Ama anladığım kadarıyla ve bildiğim kadarıyla 40 kusun mahkeme sonuçlanmış durumda. Bunların 42 tanesi de kazanılmış durumda. Kazanılmış olmasına rağmen, davalar da bir taraftan devam ediyor.



Kesinleşmiş olan bir iki tanesi var, oralar zaten kullanılıyor.

Bugünkü siyasal iktidarlar, sudan elde edecekleri kazanç peşinde koşarken, bugünkü kapitalistlerin kazanç hırsı varken, sistem de onların istediği gibi yürüyorken, buna muhalefet etmek, muhalefet örgütlemek çok zayıfken, özellikle Türkiye'de, bu kadar cılızken, bu durum kazanılmış hukuksal haklarla aşılabılır mi, aşabilirler. Aştıklarını da görüyoruz zaten veya dinlemeyebilirler, dinlemediklerini de görüyoruz.

Bu nedenle; hukuksal mücadeleye devam edilmeli, karamsar olmamak gerekiyor. Daha çok o yörelerdeki toplumun örgütsel bilinci, mücadelesi ve sahiplenmesi önemli. Yani, mücadelelerinin haklılığı düşüncesine sahip olunması, sahiplenilmesi sonucunda zafere ulaşılır diye düşünüyorum. Kaybettiklerimiz de var, kaybedilecekler de var, bunları da konuşmak gerekiyor.

Bu mücadele bir süreçtir, devam etmekte yarar var. Nereyi kazanırsak, o kârdır veya yararlıdır diye düşünüyoruz. Öteki taraftan da şunu söylemekte yarar var. Bu parayı nereden buluyorlar hukuksal mücadelede? Ahım şahım o kadar büyük paralar değildir bunlar. Ama ben de biliyorum, bu işin içerisinde de mücadelelerin içerisinde de bulunan bir mühendis olarak da aklımın, bilgimin, kültürümün yettiği kadar, kendi mühendislik ve uzmanlık alanımın bilgisini böyle haklı mücadelelere aktardığımı söylemeliyim. Bu anlamda biz İnşaat Mühendisleri Odası ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğini her zaman takdirle anırım, içinde bulunduğum bu örgütler kendi toplumunun, halkının yanında, kendi bilgi ve bilincini her zaman paylaşmaktadır. Bu hakkı mühendis odalarına ve bunun gibi meslek odalarına da teslim etmemiz gerektiğini düşünüyorum. Gerçekten, buradaki mücadelelere bilgi ve birikimleriyle büyük destek veriyorlar.

Burada tamamıyla o yöredeki insanlar, yani hidroelektrik santrallerinin kurulduğu yerlerde mücadele edenler ne kadar örgütlüyse, en azından kardeşler topluluğu niteliğinde bir örgütlenme, tüzel anlamda bir örgütlenme de sağlamaz bu. Platform oluşturuyorsunuz, bir araya gelme ortamı demektir platform. Bu mücadelelerle, saygın mücadelelerde tamamıyla kendi emekleriyle elde ettikleri gelirlerle ne katkı koyabiliyorsa, o katkılarıyla bu davaların masraflarını karşılıyorlar.

Bunun içinde olan bir kişi olarak çok rahatlıkla bunu söyleyebilirim. Başka yere gelme şansı yok, başka yerden gelebilme şansı olsa veya böyle bir yola girse veya böyle bir tercihi olsa niye hidroelektrik santrallere karşı gelsin ki? Kalkar onlara çanak tutar, üç beş kuruş da oradan kazanır. Bu zaten kendi çelişkisidir. Bunu suçlayanlar için söylüyorum. “Buradaki yöre insanı bu parayı nerede buluyor?” diye suçlayan bazı köşe yazarları, medya mensupları ve iktidar yandaşları ve iktidarlar.

Bunu söylerken, kendi çelişkisini de beraberinde getiriyor. Siz orada zaten kazanca kazanç katmak için, özel girişimcileri, şirketleri teşvik ediyorsunuz, kapılarınızı sonuna kadar açarken, suyu özelleştirirken; yörede suya sahip çıkan ve suyun sahibi olarak o yörenin insanı “gelin, beraber paylaşalım” diyebilirdi, bunu da çok rahat yaparlardı. Rüşvet denilen bir olay var, bu dünyada ve ülkede değil mi? Bunun bir kısmını bu şekilde de savabilirlerdi. Karşı çıkacağına, böyle yola teşvik edeceğine, diğer tarafı seçerdi. Bu tarzdaki anlayışı görürdüm. Demek ki, o mücadele içerisindeki olan insanların böyle bir anlayışı yok; yöredeki insanlar dürüstçe, kendi emeklerinden, dışından, tırnağından artırdıkları üç beş kuruşu beraberce ortaklaşa biriktirip, dava açıyor veya mücadele içerisinde birçok yere harcıyorlar. Bunu çok rahatlıkla söyleyebilirim, bu tamamıyla öteki türlü, demin söylediğim gibi bir çelişki ve iftira.

### Bazı projeler halk istemese de yapılıyor, HES'ler gibi. Meslek etiği açısından bu projede yer alan mühendisler için ne düşünüyorsunuz?

Şöyle söyleyebilirim: Bu günümüzün en çok tartışılan konusu zaten. Bizler de kendi aramızda konuşup, tartışıyoruz. Tartışılması da gerekir. Bu konuda çok hassas davrananlar olduğu gibi, bu hassasiyeti gösterebilecek güç ve nitelikte olanlar veyahut umursamayanlar da var.

Biz mühendisler için çok önemli, önümüze gelen projeler veya tasarladığımız projeler. Özellikle, hidroelektrik santrallerle ilgili olanlara büyük bir toplumsal tepki var. Yörenin, doğanın ve toplumun ekonomik çıkarı açısından da, doğanın, canlının çıkarı açısından, yaşama hakkı açısından da büyük engeller veya büyük sorunlar yarattığı hepimiz biliyoruz. Konuşmanın ilk başlarında söylemiştim, doğaya yapılacak her türlü müdahale, mühendislik müdahalesi, o doğada bir değişikliktir. Önemli olan o değişikliğin doğadaki canlıları yok etmemesidir. Birlikte yaşayabilecek, birlikte yürütebilecek bir süreci sürdürülebilirliği ortaya koyabilmektir.

Bugün artık şunu çok rahatlıkla söyleyebilirim. Halkın istemediği bir projenin uygulanmasını karşısında yer alınması durumunda, kasıtlı

davranıyorlar. Demin de söylediğimiz, bunlar bu işi bilmiyorlar şeklinde suçlamalar yapılıyor. Karadenizliler, özellikle Doğu Karadeniz’de Derelerin Kardeşliği diye bir platform altında örgütlenmişler ve mücadele ediyorlar veyahut da bir sanatçımız, birçok sanatçımız çıkıyor, bir yerde “buradaki tarihe sahip çıkalım” diyor. Halkın yanında yer alıyor veya oradaki örgütlenmiş, örgütlenmemiş halkın haklılığını ortaya koyup, mücadele edenin yanında yer alırken, bir bakıyorsunuz ki bir bakan çıkıyor, “sen ne anlarsın?” diyor. Tabii, sıradan bir yurttaşına ne anlarsın diye suçlayarak bakması doğru değil, ille de anlaması gerekmiyor. Kendi aklı var. Bir süzgeçten geçirirken, “buradaki insanlar ne diyor?” diye dinliyor, izliyor ve bunun peşine haklılığını yürütmek üzere tepki gösteriyor. Çok doğal bir davranış diye nitelendiriyorum. Ama biz biliyoruz ki, mühendis camiasında hidroelektrik santrallerle ilgili halkın yanında yer alarak, bunun haklılığını ortaya koyuyorsa ve bu haklılığı da ortaya koyarken, karşısında sen ne biliyorsun diyemeyeceğini bizler biliyoruz.

Mühendislik camiasının bu tür projelere nasıl bakması gerektiği önemli. O zaman ne yapacak? Toplumun yararına mı, üstün kamu yararı var mı? Oradaki tesisler doğayı öldürüyor mu, canlıları yok ediyor mu? Geçmişten geleceğe orada var olan yaşamın sürdürülebilirliğini devam ettirebiliyor mu, yoksa yaşamın sürdürülebilirliğini yok mu ediyor? Bugünkü mühendis bir tasarım yapınca veya tasarlanmış bir projede çalışınca, buna bakmak zorunda. 1950-60-70’li yıllardaki klasik mühendislik anlayışı bugün bizde yok, olmamalı da.

Artık çağdaş, doğa ve toplumla uyumlu, toplumun yararını ön planda tutan, sosyal forumlarla hareket eden bir mühendis anlayışı, bir mühendis düşüncesi ve buna yönelik tasarımların yapılması bir zorunluluk. Bu durumda, bir proje önümüze geliyor, bunları gözetmeyen bir projenin hayata geçirilmemesi gerektiğini de öğreniyorsunuz.

Bakıyorsunuz, inceliyorsunuz, tekrar bir kısmını şöyle söyleyebiliriz olursak, mühendis camiası tasarladığı ve uyguladığı projelerde yahut da uygulanmakta olan projelerde çalışıyor olsa, çağdaşlığı, toplumsal duyarlılığı, o yörenin coğrafi, doğal ve yaşamsal koşullarını ve sürdürülebilirliklerini tamamıyla bilimsel verilere dayandırılarak, ortaya konuluktan sonra, bunun olumsuzluğunu görmüşse, etik anlayışı olarak bunu o proje üzerinde ve kendi camiası üzerinde ve toplumda her yerde hem tartışmalı, hem de tartışmalı. Bu projeleri hayata geçiren erk, siyasal erk veya bir başka güç, sermaye grubu veya bu grubun içerisinde çalışan mühendis, mimar sayısı sizin bu etik anlayışınıza rağmen bu yapılıyor ve sizi aşılırsa, bu anlamda gücünüz yetmiyorsa, bu koşulları da değerlendirmek zorundayız. Akılcı bir yaklaşımla bu projenin burada uygulanabilirliği doğru değil diye bakıyoruz ama orada da çalışıyorsunuz. Bize düşen görev, bu projeyi uygulayan

## MUNZUR'DA HES'LERE KARŞI MÜCADELE SÜRÜYOR...

Vadilerinde HES yapılmasını istemeyen Munzur halkı, hukuksal ve toplumsal alanda yürüttükleri mücadelesini sürdürüyorlar. Gerek alınan mahkeme kararları gerekse de gelen iş makinelerini engelleyen bölge halkı, HES ve barajların bölgelerine yapılmasını istemedikleri konusundaki kararlılıklarını gösteriyorlar.

### Munzur'da HES'e iptal

Dersim’de Munzur Vadisi’ne yapılması planlanan Konaktepe HES1 ve Konaktepe HES 2 için yürütmeyi durdurma kararı alındı. Danıştay 13.Dairesi tarafından verilen karar, Türkiye’de Milli Parklar üzerinde yapılan HES’lere yönelik ilk olma özelliği taşıyor.

İlk kez 1983’te gündeme gelen Konaktepe HES projelerinin yapımı, 1998’de Bakanlar Kurulu kararı ile ABD ortaklı bir firmaya verilmişti. 49 yıllığına su kullanım hakkı elde eden firma, Enerji Piyasası Danışma Kurulu (EPDK)’dan 28 Ocak 2010’da üretim lisansı almıştı.

Konaktepe’ye verilen lisansın iptali için Avukat Barış Yıldırım, bir millî parkta HES veya herhangi bir proje yapılabilmesi için ‘Uzun Devreli Gelişme Planı’ olması gerektiği gerekçesiyle, 20 Mart 2010’da dava açmıştı. Danıştay da EPDK tarafından verilen elektrik üretim lisansının yürütmesinin oy birliği ile durdurulmasına karar verdi.

Danıştay’ın kararında Milli Parklar Kanunu’nu hatırlatılarak, ‘Millî park sayılan yerlerde tabiat kaynaklarının işletilmesinin yasak olduğu’ belirtiliyor. Kararda ayrıca, Anayasa’nın 56. maddesine atıfta bulunularak herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşam hakkının bulunduğu da vurgulanıyor. Kararının son bölümünde ise Munzur Milli Park’ı için Uzun Devreli Gelişme Planı’nın henüz onaylanmadığı da belirtiliyor. Yıl-

dırım, “Yıllardan beri bakanlar kurulu kararı ile başlayan bir hukuksuzluk vardı. Devlet su işleri müdürlüğü hukuka aykırı bir şekilde su kullanım anlaşması imzaladı. Ve EPDK’da buna izin verdi. Danıştay on üçüncü dava dairesi bu hukuksuzluğa açık bir şekilde dur dedi. Bu dava devam ediyor” dedi. Baraj ihalesini alan şirketlerin artık bir çivi dahi çakamayacaklarını belirten Yıldırım, “Bu karar Tunceli Valiliği’ne, Devlet Su İşleri Tunceli Şube Müdürlüğü’ne, Çevre ve Orman Müdürlüğü’ne, Tunceli Jandarma Alay Komutanlığı’na vereceğiz, bundan sonra burada yapılacak çalışmalar yasadışı olacağı anlamına da geliyor” dedi.

### Munzur’da başka baraj ve HES projeleri de var...

Munzur’da Konaktepe dışında bulunan diğer baraj ve HES projeleri (Kaletepe baraj ve HES, Akyayık baraj ve HES ile Bozkaya baraj ve HES projeleri) için henüz EPDK lisans vermedi. Yıldırım, bu projeler için lisans verildiğinde yine yargı yoluna gideceklerini belirterek “Danıştay’ın verdiği karar çok önemlidir. Munzur Milli Park’tır. Millî parklarda herhangi bir yapının olabilmesi için mutlaka Uzun Devreli Gelişme Planı’nın olması gerekir. Munzur için henüz bu plan yapılmadı. Danıştay’ın kararını millî parkta yapılması planlanan HES ve baraj projeleri için de emsal teşkil edecektir” dedi.

### Munzur Halkı HES İstemiyor

Munzur Vadisi’nde yapılması planlanan “Bozkaya 1 Barajı ve Hidroelektrik Santral’inin (HES) sondaj çalışmasını başlatan Hazal Elektrik şirketine ait bir adet sondaj aracının çalışma yapmak istemesi üzerine Munzur halkı çalışmayı durdurdu. Jandarma ekiplerinin güvenlik önlemi aldığı bölgede, yöre halkı yolu keserek, sondaj

makinelerini taşıyan kamyonun camını kırdı, araçtaki şoför ve çalışanları dövdü.

Konuyla ilgili olarak açıklama yapan İHD Tunceli Temsilcisi avukat Barış Yıldırım, “Yasal olarak devlet burayı korumakla yükümlü iken, jandarma teşkilatı bizim yanımızda yer almakla yükümlü iken buradaki millî parklar yasasına muhalefet edilerek işlenen suçta müdahale etmekle hükümlü iken, maalesef mühendislerin güvenliğini sağlamak için jandarma buraya geliyor. Şimdi devlet millî parkı savunacağı yerde bizler yurttaşlar olarak devlete karşı millî parkı savunuyoruz var mı böyle bir şey” dedi.

BDP’li Tunceli Belediye Başkanı Edibe Şahin de, barajlar konusunda Tuncelililerin sabrının fazla sınırlanması gerektiğini belirterek “Şu ana kadar insanlarımız sessiz ve sakin duruyorlarsa bize verilen sözler üzerine duruldu. Çünkü Uzunçayır Barajından sonra diğer baraj projeleri tekrar gözden geçirilecek gerekirse diğerleri yapılmayacak dendi. Halkımız şu anda bekliyor diğer barajların yapılmayacağı konusunda umudu olduğu için bekliyor. Şu unutulmamalı bizim sabrımız çok fazla sınırlanamaz. Bundan sonra hiçbir biçimde burada mühendislikle, işçisiyle, emekçisiyle buraya gelen hiç kimseye acınmayacaktır. Biz şunu çok iyi biliyoruz her bir baraj projesi yeniden yerinden edilme, yeniden göçtür ve biz tarihimizde bunu çok yaşadık. Artık yeni bir tanesine geçit vermeyeceğiz. Göç etmeyeceğiz, göç ettirilmeyeceğiz. Onun için de buraya her gelen çalışan her kim olursa olsun bunu göz önünde bulundurulmalıdır. Halkın sabrı taşmak üzeredir her zaman bu kadar makul olunmayabilir bunun altını çizmek istiyorum” dedi.

mühendis ve mimar arkadaşlarımıza, meslektaşlarımıza bunu tartışmalı ve o projenin yapılmaması doğrultusunda örgütsel bir gücü arkasına alabilmenin çabasını göstermeli. Bu her zaman geçerli olabiliyor mu? Şimdi, geçerli olmuyor. Geçerli olabileme şansını yakalayamıyoruz. Çalışmak, iş hayatı, insanın yaşamını sürdürebilmesi veya çoluk çocuğunu, ailesini, sosyal konumunu koruması açısından da gerekli bir koşul çalışma.

Siz öyle bir ortamda çalışıyorsunuz, ama bu ortam söylediğim normları haklı kılacak bir davranışı es geçiyor ve sizi geri plana yitiriyor. Buna rağmen de çalışmak zorunda kalıyorsunuz. Hayat sizi ona zorluyor. Çünkü eğer örgütsüzseniz veya örgütlü gücünüz olmasına rağmen, bunun üstesinden gelemiyorsanız, aç kalma pahasına, işsiz kalma pahasına burada çalışmama, etik anlayışıyla da uygun olmadığı halde burada çalışmama durumu ne derece geçerli bunu tartışmak gerekiyor. Burada kestirip, bu böyle olmalıdır demek çok zor. Yani, bu etik değil. Ben aç susuz da kalsam, işsiz de kalsam, ben burada çalışmayacağım diyerek bireysel güce bırakmak, çok doğru görmüyorum bunu; bu da doğru bir haklılık değil.

Bugünkü sistem içerisinde örgütlü ve bu gücü aşabilecek, bu badireyi aşabilecek güce sahip değilseniz, bir yerlerde çalışmak zorundasınız. Çünkü etrafınıza baktığımız zaman, sizin düşüncenize ve etik anlayışınıza aykırı ve yapılmaması gereken çok proje var. Bunu ancak örgütlü gücünüzle aşabilirseniz ve bunu başarabilirseniz ne ala, ama başaramıyorsa, bireysel gücü onu ne kadar kaldırıyor, yani işsizlik olmasına karşın, bu projede çalışmayacağım diyebilecek ve olabileceği gibi gereçten bunu kaldıramayacak da olabilir. Ben bunu da pek yadırgadığımı söyleyemem. Proje anlamında bunu söylüyorum. Ama gerçekten etik anlamda baktığımızda, bu projelerde çalışmamam gerekir diyen bir mühendis, bu projelerde çalışmayacak gücü de varsa, bunu engellemek için mücadele eder, orada da çalışmaz ayrılır. Ama o mücadele ne kadar başarılı olur olmaz, bugünkü yaşama baktığımız zaman pek başarılı olduğumuzu da söyleyemeyiz. Bunun için var gücünüzle oradaki mühendis

kesimi, bizim örgütlü kesimimizin üzerine büyük bir görev düşüyor. Proje söylediğimiz anlamda mühendislik açısından yapılmaması gerekli, toplumsal açıdan yapılmaması gerekiyorsa, tamamıyla siyasi ve ekonomik rant anlamında, kazanç anlamında yapılıyorsa, buna karşı çıkılmalı ve orada çalışmayacak mühendisi de bir örgütsel güç olarak destekleyip, öyle çekebiliyorsak ki bunu da yapmalıyız ve bunun için çalışmalıyız diye düşünüyorum. Ama başarabilme şansı her alanda olabilir mi, orada mutlaka olabilir demek çok zor.

Etikle ilgili söyledim, şunu da ekleyeyim: Söylenecek olay şu. Gerçekten, Türkiye’de bir yanıyla baktığımız zaman, hidroelektrik santrallerin bugünkü yapılış tarzıyla benimseyecek hiçbir yanı yok. Mühendisçe bunu söylüyorum. Diğer siyasal yanıyla veya toplumsal duyarlılık yanıyla yahut da yöredeki toplumun ona tepki göstermesini bir yana bırakarak bunu söylüyorum. Tamamıyla, teknik anlayış ve mühendis bilgisiyle söylediğimizde, tamamıyla suyun özelleştirilmesine yönelik bir çalışma ve geçmişte petrole nasıl bakiyorsa şimdi suya da öyle bakılıyor. Suyu bir kazanç kaynağı olarak görüyorlar. Bugünkü hidroelektrik santraller, doğal kaynaktan öte yaşam hakkı olan suyu, yaşam hakkının ötesine bakarak, tamamıyla metalaştırılma ve bunu metalaştırılmış bir tarzıyla ticarileştirme ve bundan kazanç sağlamanın bir yöntemi olarak, suyun özelleştirilmesinin yöntemi olarak uygulanışını özellikle vurgulamak gerekiyor.

Diğer taraftan, İnşaat Mühendisleri Odası olarak baktığımızda, benim içinde bulunduğum camia açısından söylüyorum. Benim bu bakışma paralel bir bakış olduğunu görüyorum. Bu anlamda çalışmalar ve çabalar da var. Mücadele eden kesimlere olabildiğince bilgi aktarıyoruz, yardımcı oluyoruz, destekliyoruz. Bu konudaki çabalarımızın sürecini düşünüyorum. En azından, bugünkü yönetim anlayışımızla ve toplumsal duyarlılığımızla bu tepkimiz devam ediyor, bu çalışmamız katkımız devam ediyor, edeceğine de düşünüyorum ve etmesini de bekliyorum.

## AVRASYA MARATONUNDA SARI YAZMALILAR 'Loç'ta HES'e Hayır'

Loç Vadililer, vadilerinde hidroelektrik santral (HES) yapılmasına karşı, İstanbul’da yapılan 32. Avrasya Maratonu’nda ellerinde sarı yazma bayraklarla ve “Senoz’da ve Loç’ta HES’e hayır” yazan şemsiyeleriyle eylem yaptı.

Kastamonu’nun Cide ilçesine bağlı Loç Vadisi’nde HES yapılmasına karşı çıkan vadililer ve HES karşıtları, maraton alanından köprü’nün ortasına kadar yürüdüler. Ellerinde “Senoz’da ve Loç’ta HES’e hayır” yazılı şemsiyeleri taşıyarak, sık sık “Sarı yazma darda herkes isyanda”, “Dereler özgürdür

özgür olacak”, “Katil şirket Loç’dan defol” sloganlarını attılar.

Yürüyüş esnasında da maratondaki diğer kişiler eylem hakkında bilgi aldılar, sloganlara destek oldular. Loç Vadisi’ndeki HES’lere karşı dikkat çekmek ve maratonu eylem alanına çevirmeyi hedeflediklerini anlatan Loç vadisi Koruma Platformu’ndan Zafer Keçin, “Biz, Loç Vadisi’ndeki HES’ler için her yeri eylem alanına çeviriyoruz. Belki bu sayede hükümet ve şirketler sesimizi duyar. Biz ne Loç’ta ne de Türkiye’nin başka bir yerinde HES istemiyoruz” dedi.



# İKİZDERE VADİSİNE DOĞAL SİT KARARI

İkizdere vadisi 22 Ekim 2010 tarihinde çıkan karar ile Trabzon Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Müdürlüğü'nce SİT Alanı ilan edildi. Alınan kararlar vadiye bulunan 1 tanesi tamamlanmış, 5 tane yapımı süren ve 24 tane projelendirilen HES'lerin iptali gündeme geldi. İkizdere vadisi, geçtiğimiz Ağustos ayında hakkında yürütmeyi durdurma kararı verilen Cevizlik HES'in Başbakan Erdoğan tarafından açılması ile tartışma konusu olarak, HES'lerle ilgili alınan mahkeme kararlarının nasıl uygulanması hususunda ortaya çıkan problemleri gözler önüne sermişti.

Rize'nin İkizdere ilçesindeki ve dünyada korunmada öncelikli 200 ekolojik bölgeden biri ilan edilmiş İkizdere vadisinde yapılması planlanan hidroelektrik santrallerine karşı 2008 yılında İkizdere Derneği öncülüğünde hukuk mücadelesi başlatılmıştı. İkizdere halkı, daha önce vadilerinde yapılan/yapılması planlanan HES'ler hakkında hukuki yollara başvurmuş ve bu alanda birçok kazanım elde etmişti. Mahkemeler ve bilirkişi incelemeleri sürerken bölgede 4 hidroelektrik santrali yapılmış ve santrallerden biri de geçtiğimiz aylarda Başbakan Recep Tayyip Erdoğan tarafından hizmete açılmıştı. Erdoğan'ın Cevizlik regülatörü açılışında kullandığı "Tabiat bize emanettir ve onu hassasiyetle koruruz. Herkesten önce biz koruruz. Biz doğa aşığınız, doğa delisiyiz" sözleriyle tepki çekmiş ve ağır bir şekilde eleştirilmişti. Hükümetin hukuk tanımazlığına bir örnek olarak zihninizde yer eden İkizdere vadisi hakkında alınan bu karar ile bölge halkı, çok büyük bir kazanım elde etmiş oldu.

Bölgenin SİT alanı ilan edilmesi için 2008'den bu yana hukuk mücadelesi veren eski İkizdere Derneği Başkanı Kadem Ekşi, "Bugün HES'lerin pençesinden kurtulduğumuz, yeşili, doğayı çocuklarımıza bırakacağımızın müjdelendiği gündür" dedi. Ekşi, İkizdere vadisinin alt kesiminde bugüne kadar 4 HES projesi gerçekleştirildiğini hatırlatarak, "Ama SİT alanı ilan edilen bölgede hiç başlanmış proje yok. 22 tane planlanıyordu, onlar da rafa kalktı. Kurulum kararı sonrasında artık 2863 sayılı yasa uyarınca bölgede taş ocağı açılmayacak, madencilik çalışması yapılamayacak, HES inşaatlarına izin verilmeyecek. Yani eko sistemi ve canlı yaşamını tehdit eden hiçbir yapılaşma olmayacak" dedi.

Rize'de daha önce de Çamlıhemşin İlçesindeki Fırtına Vadisi doğal SİT alanı ilan edilmişti. Böylece Fırtına'nın ardından ekolojik yönden önem taşıyan İkizdere Vadisi de HES yapımından kurtulmuş oldu.

## İkizdere'yi Sit Alanı İlan etmek Enerjinin Önünü Kesmekmiş

Sit Alanı kararıyla birlikte projelerin iptaline engel olmak isteyen Eroğlu, sit alanı kararından rahatsız olarak, kararın gerekli mercilerden görüş alınmadığı iddiasıyla yargıya taşıyacağını açıkladı.

Keçiören Belediyesi'nin park açılışına katılan Eroğlu, Trabzon Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun kararını alırken Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü ile Özel Çevre Kurulundan görüş alması gerektiğini belirterek verilen kararın doğru olmadığını iddia etti.

Milliyet gazetesinin 28 Ekim 2010 tarihli gazetesinde çıkan habere göre, İkizdere'de üretilmesi planlanan enerji toplam elektriğin binde 2'si. Türkiye'de 2010 yılında kurulu elektrik enerjisi 46 bin 600 megavat(MW). Bunun 13 bin 230 mw'ı hidroelektrik santrallerden geliyor.

Enerji bakanı Tamer Yıldız, " İkizdere'den üretilmediğimiz elektriği- ki bu yaklaşık 500 milyon metreküp civarında-, 5 ayrı ülkeden doğalgaz olarak karşılayacağız." dedi. Türkiye'nin geçen yıl tükettiği doğalgaz miktarı ise 35 milyar metreküp. Bakanın söylediği rakam tüketimin yüzde 1.4'üne denk geliyor. İkizdere'deki santraller devreye girerse, bu santraller, üretilen toplam elektriğin binde 2'sini karşılayacaktı. Bu da yaklaşık 100 mw'lık bir enerjiye denk geliyor.

Türkiye'de kurulu güç(mw)

Yıl	Toplam	Termik	Hidroelektrik	Rüzgâr
2005	35.819	25.893	9.906	20
2010	46.600	32.800	13.320	570

## Sit Kararı Kimleri Rahatsız Etti?

Başbakan İkizdere'nin sit alanı ilan edilmesine "HES çalışmalarını başlarken kalktınız buraları sit ilan ediyorsunuz" diye tepki göstermişti. Enerji bakanı Tamer Yıldız ise İkizdere kararının yanlış olduğunu söyleyerek, "Kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurulunun da er geç bu yanlışından döneceği kanaatindeyim." dedi.

Rize'de HES projeleri olan ve Karadeniz bölgesinde 250 milyon dolarlık enerji yatırımı yapmış olan SANKO Holding Yönetim Kurulu Başkanı Abdülkadir Konukoğlu da, İkizdere vadisinin sit alanı ilan

edilmesi kararını eleştirerek, " bu karar Türkiye'deki akarsuların boşa gitmesi demek. Biz de itiraz edeceğiz. Çünkü bu suların akması demek, Türkiye'nin yurtdışına döviz kaybı demek." dedi.

Eroğlu: Hidroelektrik Santrallere Karşı Çıkmak Cinnettir

Alınan karara karşı tepkisini gösteren Eroğlu, Türkiye'de hidroelektrik enerjinin önünü kesmek için maalesef çok büyük bir girişim var" diyerek HES'lere karşı yürütülen mücadeleden dem vurdu. Eroğlu açıklamasında, "Hidroelektrik santrallerine karşı çıkmak kesinlikle cinnettir" dedi. HES karşıtlarını ve bölgede mücadele eden halkı da enerji pastasından pay almak isteyen kesimlerden maddi destek almakla suçladı.

Eroğlu, "Derelerde su akmayacak diyorlar. Böyle bir şey asla söz konusu değil. Hatta suyu biriktirdiğiniz zaman kuruyan derelere yaz aylarında daha düzenli su vermek mümkün. Küresel iklim değişikliği nedeniyle Karadeniz'de belki 2030-2040 yıllarında yağışlarda bazı artışlar olacak. Bu sel, su baskını, taşkın demektir. Bu bakımdan dereleri ıslah etmemiz gerektiğini ifade etmek istiyorum" diyerek, sel ve taşkınların çözümünü de derelere HES yapılmasına bağladı. Oysa ki, İkizdere'de hakkında yürütmeyi durdurma kararı bulunmasına rağmen Başbakan Erdoğan tarafından açılış yapılan ve geçtiğimiz Temmuz ayında deneme üretimine başlayan Cevizlik HES'i, dere suyunun tünele alındığı 8.5 kilometre boyunca kurummuştu.

## İkizdere'de Sit Kararı Sonrası

İkizdere vadisinde bulunan 24 HES'den 4 tanesinin(Cevizlik, Saray, İncirli ve Yokuşlu HES) inşaat çalışmaları halen devam etmektedir. Verilen " doğal sit alanı" kararına karşın HES firmaları koruma kurulunun nihai kararı taraflara tebliğ etmesinden önce inşaatları bitirmeye çalışıyor. Kararın taraflara tebliğ edilmesine kadar geçen süreçte firmaların çalışmaması gerekirken, aksine firmalar kapasitelerini daha da artırarak 24 saat çalışmaya başladılar. Bu durum ve yapılan açıklamalar AKP ve sermaye gruplarının bu karara aldırış etmediğini göstermektedir. Derelerin kardeşliği platformu başkanı Mehmet Gürkan, çalışmaların durdurulması ve kazma vurulmayan yerlerde de çalışmaların yapılmaması için suç duyurusunda bulunacaklarını açıkladı.

## Sit Alanı Kararına Karşı Yeni Yasa Tasansı

İkizdere vadisinin doğal sit alanı ilan edilmesiyle birlikte hükümet, "Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasansı'nı meclise gönderdi. Bu kanunla birlikte doğal sit ilan etme yetkisi Çevre ve Orman Bakanlığı'na verilecek ve mevcut doğal sit ilan edilmiş alanların statüsü de sona erdirilecek.

Tasan ile Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma yasasında yer alan "tabiat" ifadeleri ile "doğal sit" ifadesi yürürlükten kaldırılacak ve Tabiat Varlıklar Çevre Bakanlığına geçecek. Sit alanı ilan etme yetkisi, "Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Kurulu'na verilecek. Oluşturulacak kurul 20 kişiden oluşacak. Kurula Çevre Bakanlığı Müsteşarı başkanlık edecek. Kurul üyeleri ise 14 kişi bürokrat olmak üzere 4 akademisyen ve bakanlıkça belirlenen iki sivil toplum kuruluşu temsilcilerinden oluşacak. Kurul, sulak alanlar, özel çevre koruma bölgeleri, milli parklar ve tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiat koruma alanları, yaban hayatı koruma ve yaban hayatı geliştirme sahaları, orman rejimine tabi alanlar dışında kalan alanlardaki tescilli yapılmış doğal sit ve tabiat alanlarını değerlendirmeye alacak. Mevcut doğal sit alanlarından koruma özelliği taşımadığına karar verdiklerinin statülerini sona erdirebilecek. Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi ve turizm merkezi olarak ilan edilecek yerler için Çevre ve Orman bakanlığının uygun görüşünü almak zorunlu olacak. Çevre ve Kültür Bakanlıkların kararları çakışırca nihai olarak Çevre bakanlığının dediği olacak.

Kurulumun ağırlıklı olarak bürokratlardan oluşması, üniversiteye bağlı akademisyenlerden oluşan şu anki koruma kurulunun yapısını önemli oranda değiştirmekte ve karar alma yetkisini bürokratlara ve siyasi iktidara bırakmaktadır. Alınacak kararlarda aranan salt çoğunluk bu kurulda yer alan üst düzey bürokratlara sağlanıyor, dolayısıyla akademisyen ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin herhangi bir yaptırımını kalmıyor. Diğer bir sorun da, sit alanlarını belirleyecek kurullarda DSİ, Maden İşleri, Enerji İşleri, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı genel müdürlüklerinin yer alması hangi "doğal" alanın yağmaya açılacağını göstermektedir.

Tasan, su havzalarını, ormanları, meraları, yeraltı sularını, doğal ve yaban hayatı tehdit eden, doğal varlıkların ticarileştirilmesinin önünü açarak, yaşamın birçok alanında yağmanın önünü açmaktadır.

# ÇEVRE DİRENİŞLERİNDEN

## '6 HES projesinin 5'i durdurulmuştur'

**Artvin Şavşat Derelerini Koruma Platformu Dönem  
Sözcüsü Erkan Erbaşı**

Şavşat Derelerin Kardeşliği Platformu, Fındıklı ve Çayeli HES karşıtı mücadeleleri izlenerek, Artvin'deki sorunlar üzerine kurulmuştur. Mücadeleye geç başlanılmıştır. Mücadelemiz, Çoruh Nehri'ne barajlar yapılırken başlamalıydı ki, egemenler, şirketler ve devlet, insanların ve doğanın su hakkına el atmanın kolay olmayacağını anlamalıydı.

Bugün yürüttüğümüz mücadele, öncelikle Meydancık ve Papart halkı ile birlikte başlamıştır. Onların tecrübeleri, bilgileri ve mücadeleleri esas alınmış; derelerde hazırlık yapan inşaat şirketlerinin çalışmaları engellenmiş, ÇED toplantıları protesto edilmiş, HES karşıtı panel düzenlenmiş, basın açıklamaları yapılmış ve geniş çapta imza kampanyaları düzenlenmiştir. Meydancık halkının direnişi sayesinde var olan 6 HES projesinin 5'i durdurulmuştur. Bir tanesi de yapım aşamasındadır.

Bölgede, gücünü yerel halktan alan aktif bir mücadelenin yürütülebilmesi için merkez komiteler yanında bölge komitelerinin kurulması, Mahkeme kararları, akademisyenler ve aktivistlerin çabaları göz ardı edilmeden ön planda halkın mücadelesi, bölge komiteleri üzerinden ön plana çıkarılmalıdır.

## 'Akarsuları satanlar, o akarsular içinde boğulacaklardır'

**Fındıklı Derelerini Koruma Platformu Üyesi Hüseyin Acar**

Fındıklı halkı olarak, temel geçim kaynağımız çay, fındık ve likapadır. Yaşam alanlarımızı korumak için Fındıklı'da üç buçuk yıldır mücadelemizi sürdürmekteyiz.

Fındıklı'da mücadeleyi başlatmak için öncelikle bütün partiler, muhtarlar ve sivil toplum örgütleri ile bir araya geldik. İlk elden, köy toplantıları yaparak, bildirimler basarak ve dosyalar hazırlayarak halkı bilgilendirmeye çalıştık. Derelerimize jandarmayla, özel güvenliklerle birlikte ölçüm yapmaya gelen DSİ yetkililerini ilçeye sokmadık; belli bir aşamadan sonra, gelenlerin jandarmaya ve adliyeye gönderilmesi için başvuruda bulunduk. Soru önerileri hazırlayarak konuyu meclisin gündemine taşıdık ve ulusal ve yerel medya aracılığıyla sıkıntılarımızı dile getirdik. Ankara, İstanbul ve İzmir'de Fındıklı Derelerini Koruma Platformu adına yürütme kurulları oluşturduk.

Fındıklı Derelerini Koruma Platformu'nun halkın temsilcisi olduğunu herkes kabul etmiş durumdadır. İlçede herkesi

ilgilendiren konularda örneğin; sahildeki bir çalışmada, bir fabrikanın verdiği zarar karşısında, bir taşocağı açılması halinde ne yapabileceğimize halkla birlikte karar vererek, topluca bunları engellemeye çalışıyoruz.

Biz yaşam mücadelesi verenler, para için mücadele edenlere karşı mücadelemizi sürdürüyoruz. Damlalar, çaylar, dereler olarak bir araya geliyor, akarsular oluşturuyoruz. Akarsular satanlar, o akarsular içinde boğulacaklardır.

## 'Savunduğumuz hayattır'

**Artvin Ardanuç Derelerin Kardeşliği Platformu Üyesi  
Elyese Uygun**

Biz, bugün burada birbirimizi tanımayan, çevre konusunda var olan platformların birbirleriyle nasıl bir organik bağ kurabilecekleri ve bir arada nasıl hareket edebileceklerinin alt yapısının oluşturulması için toplandık. Çevre için bir araya gelen platformlar olarak, faaliyet alanımız çevre ancak esasında savunduğumuz hayattır. Biz, hayatın savunucuları olarak kırsalda yaşayan emeğiyle geçinenler ve sermaye sahipleri olarak birbirinden ayrılan bir mücadele platformu kurmazsak; dağılmaya mahkûmuzdur. Burada esas irdelenmesi gereken nasıl bir arada duracağımızdır. Yani HES'lerin, baraj tipi santrallerin, termik santrallerin, altın madeni çıkarımlarının ortak paydası; doğayı ve çevreyi tahrip eden ve canlı yaşamına dokunan her türlü faaliyeti yapanlara karşı ortak olarak ne yapabileceğimizeyizdir.

## 'Bölgelerdeki direnişlerin yaygınlaştırılması gerekir'

**Çayeli Derelerin Kardeşliği Platformu Üyesi Nevzat  
Öner**

HES projelerinin neden Karadeniz'de yapıldığını anlamak için öncelikli olarak Doğu Karadeniz Bölgesi'ni tanımak gerekir. Doğu Karadeniz Bölgesi, dağları kıydan yükselen 3.500/4.000 metrelere çıkarak, kısa sürede derin vadileriyle şelaleler yaparak, denize ulaşan dereleriyle ve 2.500 bitki türüyle zengin bir alandır. Üç bitki coğrafyasının iklimlerinin çakıştığı 200 ekolojik alandan biri olarak önemli koruma alanlarından biridir. Yükseltelerin fazla olması başta HES enerjileri gibi suyun belli bir yükseklikten düşürülerek kolaylıkla enerjiye çevrilmesini de sağlıyor. Dolayısıyla bu doğal varlıkların, HES'ler ve barajlar gibi farklı kullanım alanlarını da gündeme getirmektedir. Bugün Doğu Karadeniz, HES kuşatması altındadır. Bu bölgelerde yapılan HES projelerinin yolunu açmak için megavat sınırı 50 megavat olarak belirlenmiş, daha sonra bu rakam düşürülmüş ve sonuç olarak 'ÇED gerekli değildir' kararı verilmiştir.

Senoz vadisi, inşaatların ilk başladığı yerlerden biri olması

açısından önemlidir. Bu vadede HES yapabilmek için 45 megavatlık sınır konulmasına rağmen, 'ÇED gerekli değildir' kararı alınarak inşaatlar başlatıldı. Onay alan 70 megavatlık bir projeye itiraz edilerek yargı süreci başlatılmış oldu. Yürütmeyi durdurma ve iptal kararlarının çıkması bir seneyi bulmuş ve verilen kararlara rağmen inşaatlar devam etmiştir. Verilen iptal kararlarına karşı şirketler, "çekilmemiz heyelana sebep olur" gerekçesiyle, bakanlıktan süre talep etmiş ve verilen sürelerde HES inşaatları sürdürülmüştür. Bu süreye karşı da itiraz edilmiş ve çeşitli direnişler olmuştur. Bunun üzerine 20 megavatlık bir proje daha eklenmiş ve bakanlık da durdurulan HES'in 43 megavat olduğunu iddia ederek verilen karara karşı çıkmıştır. Devam eden bütün bu süreçler içerisinde bakanlığın onayladığı ÇED raporuyla birlikte HES projesi bitirilmiştir. Bu durumda yargıya götürülmüş ve firmaya elektrik verilirken ÇED raporu iptal edilmiştir. Şu anda bu proje, sisteme elektrik verecek düzeyde beklemektedir. Tüm bu süreçlerin en önemli zorlukları, uzun bir zamana yayılmasının dışında dava açılması, bilirkişi getirilmesi, mahkeme masrafları gibi çok fazla kaynak gerektiren bir süreç olmasıdır. Bu sürecin en önemli sonuçlarından biri, HES projelerinin bulunduğu vadilerde önemli oranlarda göçlerin gerçekleşmesi. İkinci olarak da, vadede kalan insanların, ekonomik gerekçelerle HES projelerini desteklemeleridir. Firmalar, her aileden bir kişiyi istihdam ederken, işe gelmeyenlere de maaş ödemekte ve fazla sorun çıkarınlara daha çok para ödemektedirler. Senoz vadisi için örnek oluşturan bu hukuksuzluğun benzer örnekleri olarak 14 tane daha proje yer almaktadır. Senoz vadisi için var olan sorunlar, benzer şekillerde bütün vadiler içinde geçerlidir.

HES'lerin ekolojik boyutunun yanı sıra tüketiciyi etkileyen boyutları da vardır. HES işletmecileri, çok yüksek bedellerle aldığı elektrikle rekabet etmek zorunda olduğu için elektriği de yüksek bedellerde satacak ve tüketiciler yüksek faturalar ödemek zorunda kalacaklardır.

Yasaların ve yönetmeliklerin sürekli değişmesi, hukuksal mücadeleyi etkisizleştiriyor. Dolayısıyla tek başına hukuksal mücadele yeterli değildir. Hukuksal mücadeleden daha önemli olarak ulusal çapta örgütlenmek ve bölgelerdeki direnişlerin yaygınlaştırılması gerekir.

## 'Can suyu, ölüm döşegindeki bir hastanın dudaklarına pamukla damlatılan sudur'

**Güneysu Çevre Platformu Adına Ömer Şan**

Biz, yerellerde mücadele eden insanlar olarak tek hedefimiz, derelerimize sahip çıkmaktır. Güneysu'ya bakarsak eğer; ben, Güneysu Salarha Derneği Başkanı olarak, aynı zamanda platformun dönem sözcüsü olarak son durumu size aktarmak istiyorum.

Güneysu vadisinde şu anda 8 tane proje olmakla birlikte, bunlardan bir tanesi deneme üretimine geçmiştir. Herhangi bir hukuksal sürece başvurmadan deneme üretimine geçen firmanın bulunduğu yer, İl Özel İdaresi tarafından tarla olarak satılmıştır. Bu ihale süreci ise şöyle gerçekleşmiştir; bizim işçi bir arkadaşımız 325 bin liraya burayı satın almış, ancak valilik ve belediye bu ihaleyi iptal ederek, yeni bir ihale açmadan söz konusu yeri 355 bin liraya Asaya Enerji adlı bir firmaya satmıştır. Deneme üretimi aşamasına gelen firma, 39 megavat gücündeki 3 megavatlık tribünü bu aşamada, derede su kalmaması sebebiyle çalıştıramamıştır. Öyle ki, derede 15 cm aşağı konulan debi ölçerler dahi suya değmemektedir. Can suyunu önümüze çözüm olarak sunmaktadırlar, ancak şu anda akan su, zaten can suyudur. Biz, can suyunu başından beri kabul etmiyoruz. Can suyu, ölüm döşegindeki bir hastanın dudaklarına pamukla damlatılan sudur.

Biz, burada toprağımıza, havamıza ve suyumuzla sahip

çıkıyoruz. Bunun içinde ÇED toplantılarına katılmıyoruz. Bunların yerine yapılan tüm çalışmalarını engelliyoruz ya da Fındıklı'daki gibi kaçak çalışmalarını jandarmaya teslim ediyoruz veya jandarmanın elinden alıyoruz. Sayın bakanı da bir kez daha vadi ve bölge halkı adına istifaya çağırıyoruz.

## 'Daha çok kâr hırsı ile gelecekler, dağı taşı delerek canlı yaşamını yok edecekler'

**Tonya Derelerin Kardeşliği Platformu Adına Bekir Uzunoğlu**

Tonya'da tarımsal ürünlerin yetişme olanağı olmadığı için temel geçim kaynağı; gurbetçilik ve hayvancılıktır. İlçeye yatırımlar olmaması sebebiyle nüfusu son yıllarda 12.500'den 7.000'e gerilemiştir. Dolayısıyla geçim buralarda zordur.

Tonya'da şu anda bir tanesi başlama aşamasında olmak üzere 4 tane HES kurulmuştur. Bu HES'lerin kurulma hikâyesi; Heda adlı bir şirketin ölçüm yapmasıyla başladı. Bu şirket deprem ölçümleri bahanesiyle derelerimizin üzerine HES'ler kurdu ve biz bunu çok geç fark ettik. Fark ettiğimizde, ilk olarak Tonya halkına toplantı çağırısı yaptık. Yapılan toplantılar sonucunda Derelerin Kardeşliği Platformunun kurulma ihtiyacı doğdu. 12 kişi ile platform kuruldu ve mücadelemiz başlamış oldu. Çalışmalarımız, bilgilendirme toplantıları, afiş ve bildiri basılması ve ÇED toplantılarının protesto edilmesi ve hukuk mücadelesi yürütülmesi şeklinde devam etti. Daha sonra 11 Haziran'da ilçe meydanında, yaklaşık olarak 2.000 kişinin katıldığı bir miting gerçekleştirildi.

Karadeniz'deki yaşamı hiç bilmeyen bu şirketler, daha çok kar hırsı ile gelecekler dağı taşı delerek canlı yaşamını yok edecekler, ağaçlarımızı kesecekler, ondan sonra gidecekler kendi villalarında korunaklı binalarında dev akvaryumlar inşa edecekler, botanik bahçelerini kuracaklar zevklerine. Bizi yaşadığımız yerlerden söküp, su kaynaklarımıza el koyacaklar. Biz çocukluğumuzda lokantanın üstüne konulan şişelere konulan sulara hayretle bakardık; çünkü ilçemizde su fazlaydı ve bize tuhaf gelirdi parayla su olur mu diye. Şimdi çocuklarımıza bu su, eskiden parayla değildi, musluktan doyuya içerdik desek onlar inanmayacak.

## 'Mücadele sanıldığı kadar kolay değil, karamsar değiliz'

**Giresun Derelerin Kardeşliği Platformu Adına Ali Dursun**

Giresun vadilerinde HES ihaleleri, Artvin ve Rize'ye göre daha yenidir. Bu konuda girişimler, prosedürler uzun sürdüğü için 2008 yılında başlamıştır. Biz de mücadeleye başlarken başka yerlerde mücadele eden arkadaşlardan feyiz aldık ve onlara katıldık. Diğer mücadele eden arkadaşların bilgi ve desteğiyle birlikte bilgilendirme toplantıları gerçekleştirdik. Çalışmamız ağırlıklı Giresun'un Görele ilçesine bağlı Çanakçı vadisi üzerinden yürümektedir. Çalışmalarımız burada hız kazanmış ve öne çıkmıştır. Ancak diğer yerlerle ilgili çalışmalarımız da devam etmektedir.

Çanakçı vadisinde 4 tanesi yapım aşamasında olan 9 tane HES projesi vardır. Öncelikle müteahhitler gelerek, "biz buraya yatırım getiriyoruz, ülkemizi elektrik enerjisinde dışa bağımlılıktan kurtaracağız siz de burada zenginleşeceksiniz, zaten dere boşa akıyor" diyerek köye giriyorlar. İlk olarak köy muhtarını satın alarak, onu dolgun maaşlı şantiye şefi yapıyorlar. Böylelikle muhtarın etkisi altındaki köylüler de muhtarla birlikte hareket ediyorlar. Böylelikle HES firması 'başarılı' olmuş oluyor. Biz, Kuş Köyü'nü böyle kaybettik.

Oradaki HES inşaatı bitmek üzere ve buna karşı herhangi bir dava açabilme imkânı yaratamadık. Başka bir örnek olan Düzköy'de ise mücadele devam etmektedir. Öyle ki, bu mücadeleyi kırmak için 11 Mayıs'ta HES firmasının çalışanları 3 tane köylümüzü dövmüştü. Biz de buna tepki gösterisi yaptık. Mücadeleler konusunda ortaya çıkan en önemli sorun, devletin bu ihaleleri vermesinden kaynaklı olarak halkın "biz devletle nasıl başa çıkacağız" düşüncesi. HES projeleriyle ilgili yapılanlar çok iyi planlanmış. Bizim bunların karşısında yeterince örgütlenmemiz önemli bir sorundur. Diğer bir sorun ise giderek yoksullaşan köylüler için HES'ler iş ve gelir kapısı oluyor, bu sebepten de tepki geliştirmiyorlar. Bu çok büyük bir açmaz olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla mücadele sanıldığı kolay değildir ancak karamsar değiliz.

## 'Ölürüz de suyumuzu vermeyiz'

Giresun Düzköy'den Osman Yılmaz (Çocukları HES firması tarafından dövüldü)

Benim nüfus cüzdanımda doğum yeri olarak Giresun Çanakçı yazmaktadır. Ancak Çanakçı da 8-9 tane HES projesi var ve muhtara kadar herkes HES şirketleriyle işbirliği halinde. Bu yüzden Çanakçı'yı sildirip doğum yerimi Görele yazdıracağım.

Ben Çanakçı'nın Düzköy isimli köyünde yaşıyorum. Buraya HES şirketleri ölçüm yapmak için geldiklerinde, bu toprakların kimin olduğunu sordular. Muhtarımız-Veli Kirman şirket yetkililerine bu topraklardan geçemezsiniz, dedi. Şirket yetkilileri bunun üzerine gittiler ve bir süre sonra tekrar geldiler. Geldiklerinde benim babamdan kalma 100-200 senelik tapulu arazimin üzerinde makineleriyle çalışmaya başladılar. Ben çalışırken bir gün "senin çocuğunu dövdüler" diye haber geldi. Gittiğimde oğlum yolun kenarında yatıyordu ve benim arazinin üzerinde çalışan şirket sahipleri de oradaydı. Oğlum hastaneye bile götürmemişlerdi. Daha sonra şirketin yetkilileriyle görüşmeye gittim ve halkta peşimden geldi. İnsanlar, şirketin makinelerini kırmaya çalıştı, ancak ben önledim ve işin büyümemesini seçtim. Ben burada alınımın teriyle çalıştım bu zamana kadar. Buralarda kimse bizi arayıp bulamıyordu da, şimdi nasıl buldu? Bu konuyla ilgili olarak valinin, kaymakamın kapısını çaldım, herkes şirketlerden yana oldu. Hatta HES'lere tepki gösterenlerin yeşil kartlarının iptal edilmesi gibi uygulamalara gittiler. Bir tek bizim muhtarlarımız; Veli Kirman ve Hüseyin Kır-Devegözü Muhtar- bizden yana oldu. Ölürüz de suyumuzu vermeyiz.

## "Ne kadar çok tüketirsek doğaya o kadar çok saldıracağız"

Alakır Vadisi Tuğba Günel

Alakır vadisinde çok fazla insan kalmamış, gençler şehre göçmüş ve çok az yaşlı var. Bu sebeplerle yeni insanlarla tanışmak için harekete geçtik. Sularımızı korumak için birçok insanla bir araya geldik. Daha sonra köylere giderek, köylülerle konuşmaya başladık. Şehre yakın olan köyler, sularına sahip çıkmak isterken, daha yukandaki köylüler ise devletten ve şirketten korktular. Akdeniz köylüsünün Karadeniz köylüsünden çok önemli bir farkı var: Akdeniz köylüsü daha çok tarlalarına su gelmeyecek diye karşı çıkıyorlar, dolayısıyla bir anlaşma olursa bunu kabul etme ihtimalleri de var.

Bu işin özünde tüketim yatıyor. Ne kadar çok tüketirsek doğaya o kadar çok saldıracağız. Yapacağımız şey; suyumuzu, doğamızı çalanlara karşı, bütün ayrılıkların ve farklılıkların ortadan kaldırılarak birlik olmaktır.

## 'Tehlikeyi bertaraf edene kadar da beklemeye devam edeceğiz'

Yuvarlakçay Koruma Platformu Adına Berna Babaoğlu

Yuvarlakçay'da HES yapılacağına dair 2008'den beri söylentiler vardı, ancak hiçbir belirti ya da yasal işlem görmemiştik. 12 Aralık'ta köylülerden aldığımız haberle birlikte ilk eylemimizi bu tarihte yaptık. Açılan davaların sonuçlanana kadar ağaçların kesilmemesi için Orman İşletmesi Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ile anlaşma yaptık. Kooperatif söz vermiş olmasına rağmen, içlerinde 150 ve 300 yaşında olan anıt ağaçlarda dâhil 1.000 ağacı iki gün içerisinde kesti. Çevresi biyolojik çeşitlilik açısından bu kadar zengin olan bu alan, aynı zamanda yer altı kaynaklarını da besleyen önemli bir kaynak ve 15.000 kişiden oluşan bir beldenin de içme suyu. Ağaçlarımızın kesilmesi bizi harekete geçirdi ve biz de ilk elden Yuvarlakçay Koruma Platformunu kurduk. Bütün köy muhtarları, belediye başkanları, çeşitli siyasi partilerden belediye başkanları, Muğla'nın bütün milletvekilleri, il genel meclisi Yuvarlakçay'da yapılacak olan HES projesine karşı çıkarak, bu konuda bir toplumsal karşı çıkış yarattı. Nasıl mücadele edeceğimizi bilmememiz sebebiyle Karadeniz'de mücadele edenlerle iletişime geçtik. Türkiye Su Meclisi'nin ilk genel kuruluş toplantılarına katılarak, kurucuları arasında yer aldık ve mücadelenin yollarını öğrendik. Herhangi bir sınıf ve siyaset ayrımı yapmadan bizimle beraber hareket eden insanlarla birlikte eylemler yaptık. En büyük sorunu ağaçlarımızı keserek, kütüklerini almaya çalışan ormancılarla oldu. Biz, ağaçların kütüklerini vermedik; çünkü biliyoruz ki, eğer verirse çalışma başlayacak. Bu nedenle Topgözü'nde beklemeye başladık. 29 Aralık'tan beri suyumuzu bekliyoruz. Sayımız zaman zaman 50 oldu, 100 oldu, 10 oldu. Açığımız davalarla yürütmeyi durdurma kararları aldık. Ardından AKFEN şirketinin çekileceğini açıklaması bizim için olumlu bir gelişme olmasına rağmen firmanın EPDK'ya başvurmaması ve davalardan müdahilliğini çekmemesi, endişelerimizi arttırdığı için kampı bırakmadık. Yuvarlakçay'ı tehdit eden her türlü tehlikeyi bertaraf edene kadar da beklemeye devam edeceğiz.

Mücadelemizi, imza kampanyaları şeklinde yürütürken -örneğin Senoz vadisinde olduğu gibi- verilen yürütmeyi durdurma kararlarının takipçisi oluyoruz. Yakın zamanda Senoz'da verilen kararların uygulanmamasıyla ilgili olarak oraya gidip eyleme yapacağız. Çevre ve Orman Bakanlığı'nın fütursuzluğuna karşı batıdan doğuya doğru "Eroğlu'nu durdurun" eylemleri yapacağız. Ayrıca barajların su günü olan 27 Mart 2011'de, onların su gününde büyük bir miting yapmayı planlıyoruz.

## 'Acılarımızı ortaklaştırıp, mücadeleyi birlikte göğüslemek zorundayız'

Dersim Çevre Girişimi Adına Murat Işık

Bizim burada bir araya gelişimizin sebebi; suyumuzda, geleceğimize yönelik gerçekleşen saldırılardır. Bizim buradaki birlikteliğimizi, bu kardeşliği, bu dostluğu bir mücadele birlikteliğine dönüştürmemiz gerekiyor. Nerede olursa olsun, hangi dilde, hangi renkte, hangi coğrafya da olursa olsun buna karşı mutlaka birlikte karşı koymalıyız.

Dersim'de yaşanan olaylar, diğer yerlerden farklı değil ancak burada yaşayan insanların inançları, kültürleri farklı dolayısıyla devletin militarist gücü burada daha yoğun hissedilmektedir. Burası yıllardır olağanüstü hal koşullarıyla yönetilen bir yer olması sebebiyle çevre mücadelesinin

çok kolay yürütülemediği bir yer. Şirketler geldikleri zaman korucusuyla, jandarmasıyla, hukukçusuyla, mühendisiyle ve mimarıyla geliyorlar. Burada yapılan barajların ve HES'lerin enerji amacıyla yapılmadığını çok iyi biliyoruz yani buradaki barajların hiçbir anlamı olmadığını düşünüyoruz.

Dersim coğrafyası, el değmemiş, sanayinin girmediği, bir kısmı milli park olan, akarsuları, yaban hayatı, biyolojik çeşitliliği açısından önemli, 42.000 hektarlık bir alan. Barajın yapılmasıyla birlikte var olan her şey su altında kalacak. Dersim'de yapılan baraj yanında ormanlarımızı da yok etmektedirler. Askeri operasyonlar sonucu ormanlarımız yakılıyor ve halkın söndürmesine izin verilmiyor, aynı zamanda ormanlarımıza böcekler bırakarak ormanlarımızı yok etmeye çalışıyorlar. Dolayısıyla egemenlerin bize karşı yürüttüğü mücadele baraj yapılmasından, ormanların yok edilmesinden ayrı değil. Bizim yaşam alanımızı ve geçim kaynaklarımızı ortadan kaldırmaya çalışıyorlar. Buradaki insanları göç ettirmek, burayı da insansızlaştırmak istiyorlar. Bizi göç ettirerek kapitalizme ucuz işgücü, ucuz işçi olarak kullanmak istiyorlar tıpkı yıllardır olduğu gibi. Bu enerji maskeli baraj projelerinin bize karşı bir saldırısıdır.

Biz, insansızlaştırmaya, buradan göç ettirmeye ve ekolojik tahribata karşı tüm dostlarımızla, Türk, Kürt halkı olarak birlikte karşı durmak zorundayız. Bu mücadeleyi birlikte göğüslemek zorundayız, ancak acılarımızı ortaklaştırdığımız oranda bunu yapabiliriz.

## 'Çocuklarımızın emanetini korumak için her şeyi yapacağız'

**Loç Vadisi Doğa ve Kültür Platformu Adına Uğur Tay**

Loç Vadisi Kastamonu Küre Milli Park sınırında, dünyanın en büyük 4. Kalyonu olmasının yanında birçok endemik türe de sahiptir.

Loç Vadisi'nde bir boru tipi HES, bir baraj tipi HES, bir taşocağı ve bir beton santrali yapmak istiyorlar. ÇED raporuna göre bunun için 220.000 ağacın kesileceği ve mevcut bitki örtüsünü kazılacağı belirtilmiştir. Suya beton enjekte edecekler ve yer altı suları dâhil tüm suları kurutacaklar. Şirketlerin en büyük silahları, paradır. Burada parayı kullanarak derneğimizi ve muhtarımızı satın aldılar. Bunların yanında halkı size cami yaptıracağız, çocuklarınıza burs vereceğiz diye kandırmaya çalışıyorlar.

İlk eylemimizi Yuvarlakçaylı su kardeşlerimizle, ikinci eylemimizi Dersimli kardeşlerimizle, üçüncü eylemimizi de 25 Nisan'da Kadıköy'de gerçekleştirdik. Şirketin önüne yürüdük ve ÇED toplantılarını bastık. Şirketlere karşı yürütülen mücadelede halkın direnişi onlara geri adım attıracaktır.

Loç Vadisi bize atalarımızdan kalan bir miras değil, çocuklarımızdan bize emanettir. Bu emaneti korumak için her şeyi yapacağız.

## 'Çevremizi korumak teröristlikse; evet teröristiz'

**Hasan Keyfi Yaşatma Girişimi Adına Diren Özkan**

Hasankeyf le ilgili mücadelemiz, 2006 yılında Hasankeyf'i Yaşatma Girişimi altında başladı. İlk elden İlisu barajının etkilediği 5 ildeki sivil toplum örgütleriyle, yerel yönetimler, sendikalar ve duyarlı insanlarla beraber bu mücadeleyi yürütüyoruz. Konuyla ilgili olarak basın açıklamaları yaptık, etkinlikler düzenledik, raporlar hazırladık, festivaller düzenledik, uluslar arası kamuoyu oluşturmaya çalıştık, Avrupalı hükümetlerin, şirketlerin bu baraja kredi vermesini engelledik ve Hasankeyf'te nöbet tuttuk. Ancak 7 Temmuz'da tekrar İlisu barajının inşasına başladılar. Bunun için kredilerini

kendi bankalarından yani Halkbank ve Garanti Bankasından aldılar.

Biz, 12.000 yıllık tarihe sahip olan Hasankeyf'in sular altında kalmasını istemiyoruz. Bu bölgede 289 arkeolojik sit alanı yer almakta ve barajın yapılmasıyla birlikte bu alanların dışında 199 tane yerleşim yeri de sular altında kalacak. Bu, 70.000-80.000 insanın göç etmesine anlamına gelmektedir. Daha önce de insanlar bu bölgeden "terör" adı altında zorunlu olarak göç ettirilmiş ve göç ettikleri zaman evlerinin yansını köylerde bırakmak zorunda kalmışlardı. Dilimizi, kültürümüzü yok eden bu göçler, aynı zamanda bizleri yoksulluğu bırakın açlıkla karşı karşıya bırakmıştır. Buralarda artık her ilişki çıkar ilişkisine dönüşmüş durumda. Biz, burada kendi yaşamımızı ve yaşamımızın önüne konan engelleri konuşuyoruz, kendi yaşamımızla ilgili isteklerimiz var. Aynı zamanda da ağacımızın kesilmesine, hayvanlarımızın yok olmasına karşı duruyor, ekosistemimiz yok olacak diyoruz. Bize, siz teröristsiniz, diyorlar. Eğer tarihimize sahip çıkmak, onurlu bir yaşam istemek ve çevremizi korumak teröristlikse; evet teröristiz.

Biz, aynı ortak acıları paylaşıyoruz, aynı şeyleri yaşıyoruz ve yaşayacağız, birbirimizden farklı değiliz. Toprağımıza, geleceğimize, suyuza ve her şeyimize sahip çıkmak için sadece oturup konuşmaktan ziyade hep birlikte yerelerde etkilenen insanlarla birlikte alanlarda beraber ses çıkartmamız gerektiğini düşünüyoruz.

## 'Suyun özelleştirilmesi ve satılmasını biz panellerden öğrendik'

**Yeşilirmak Çevre Platformu Adına Fazlı Kuru**

2008 yılında HES'ler çıktı başımıza. Amasya Taşova arasındaki 45 kilometrelik alanı beton yığını haline getirdiler. Biz de ilk olarak yöredeki insanlarla yan yana gelerek, muhtarların buna müsaade etmemelerini istedik. Ancak şirketlerin elleri çok güçlü. Şirketler halkı ikna edebilmek için camisine gidiyor, senin camini yaparım diyor, sana asfalt yaparım diyor, bölgedeki yoksul köylülerin topraklarını bire on vererek satın alıyor. Bu sebeplerden dolayı biz Taşova'daki HES yapımını engelleyemedik.

Geç fark ettiğimiz şeylerden biri de HES'lerin tarım alanları üzerinde yarattığı tahribattı. Bunu araştırdık ve gördük ki, HES'ler nükleerden daha tehlikeliymiş; doğayı mahveden ve inceden inceye o alanları komple yok eden bir enerji üretme biçimiymiş. Bununla birlikte biz, Yeşilirmak Çevre Platformu olarak Taşova Ziraat Odası ve Erbaa Ziraat Odası ile ortak hareket ettik.

İlk toplantımızı Taşova'da gerçekleştirdik. Burada köy toplantıları yaparak, insanlardan imza topladık. Daha sonra da konunun uzmanları olan Beyza Üstün, Mehmet Horuş, Abdullah Aysu ve Ekrem Buhan'la bir panel düzenledik. Panelimizi Umutlu HES projesinin yapılmak istendiği Umutlu adında küçük bir köyde yaptık. HES'lerin altında yatan gerçekleri yani suyun özelleştirilmesi ve satılmasını biz bu panellerden öğrendik. Bu panelin ardından kahve toplantıları düzenleyerek, toplumun tepkilerini bir noktada toplamaya çalıştık. İkinci panelimizi de Erbaa Değirmenli'de yaptık. Burada yaptığımız panel üç buçuk saat sürdü ve bini aşkın insan katıldı. Ve panel bittikten sonra yaşlı bir amca gelip, "her şeyi anlattınız biz biliyok da şimdi öğrendik de biz ne yapacağız" dedi. Biz de ona gerekirse Greyder geldiğinde önüne yatacağın dedik. Tüm bunların yanında hukuki mücadeleye başladık. Bölge İdare Mahkemesi'ne dava açmak istedik ancak 60 günlük itiraz süresini kaçırdığımız için dava açamadık.

Şimdi iktidara soruyorum: sen halktan mı yanasın yoksa sermayeden mi? Ama biz biliyoruz ki, onlar iktidarıyla, valisiyle, kaymakamıyla, her şeyiyle sermayeden yana.

## Gerçek Gündem

### 'Paralı Otopark' hakem heyetine gidiyor

Tüketici Dernekleri Federasyonu (TÜDEF) Genel Başkan Yardımcısı Ali Çetin, Anakent Belediyesi'nin kentten bazı caddelerini paralı otopark yaparak özel şirketlere kiralamasını Tüketici sorunları hakem heyetine şikayet etti. **1 Ekim 2010 – Cumhuriyet Ankara**

### İmara aykırı baz istasyonu yıkıldı

Çankaya Sokullu Mehmet Paşa Muhtarı Fatma Taner Ege'nin Çankaya Belediyesi'ne şikayet dilekçesi vermesi üzerine belediyeye bağlı İmar Müdürlüğü Yetkilileri mahalleye gelerek incelemelerde bulundu. Baz istasyonunun "imara aykırı" olduğu sonucuna varan müdürlük yıkım kararı aldı. **1 Ekim 2010 – Cumhuriyet Ankara**

### Erdoğan'ın muhalifleri medyadan ayıklanıyor

Economist dergisinde bu hafta yayınlanan bir makalede, "Hükümet ve Erdoğan karşıtları merkez medyadan ayıklanıyor" ifadesi kullanıldı. Economist dergisinde, Türkiye'de basın özgürlüğü ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın bu konudaki tutumunu ele alan bir değerlendirme yayınlandı.

Dergi, Başbakan Erdoğan'a karşı yöneltilen, muhalif sesleri bastırma suçlamasının, Bekir Coşkun'un Habertürk gazetesinden kovulmasıyla birlikte yükseldiği yorumunu yapıyor. **01 Ekim 2010 – ntvmsnbc**

### Tecavüz kitaba böyle uyduruldu

13 yaşındaki kıza defalarca tecavüz eden 28 kişiyi 'kızın rızası vardı' görüşü kurtardı. Mardin'de aralarında kamu görevlileri de bulunan 26 kişinin, 13 yaşındaki kıza, değişik zamanlarda tecavüzüne ilişkin davada cezalar alt sınırdan verildi, suç mahiyeti değiştirilerek zamanaşımına sokuldu, iffet ayırımı yapıldı. **4 Ekim 2010 – Milliyet**

### TÜDEF Gökçek'e karşı bir kez daha kazandı

Tüketici Dernekleri Federasyonu (TÜDEF) Başkanı Ali Çetin, ulaşım ücretleriyle ilgili düzenlemenin tartışıldığı dönemde, bir televizyon programına kendisine hakaret ettiği gerekçesiyle Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek'e açtığı tazminat davasını kazandı. **4 Ekim 2010 – Hürriyet Ankara**

### Ailesinin milletvekili

AKP iktidarında milletvekili akrabalarına yönelik kıyak atamalarda en uç noktalardan biri Amasya'da yaşandı. AKP Amasya Milletvekili Avni Erdemir'in bacanakları, yeğenleri, enişterleri kentte çeşitli kurumlarda yöneticilik görevine getirildi. **03 Ekim 2010 – Cumhuriyet**

### Gül'ü protestoya sert tavır

Türbanlılara 'mağdur' muammesi yapılırken, solcu öğrenciyeye dayak reva görülüyor. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün katıldığı Yıldız Teknik Üniversitesi'nin Akademik Yıl Açılış töreni öncesi bir grup öğrenci, "Parasız eğitim istiyoruz", "Ferhat Tüzer ve Berna Yılmaz'a özgürlük" pankartı açarak, protesto gösterisi yaptı. 1'i kız 2 öğrenci gözaltına alındı. **6 Ekim 2010 – Radikal**

### Toplu işkenceye zamanaşımı

Nusaybin'de 1992'de gözaltında tutulduğu 24 günde işkence gören K.Ç., tecavüze uğradı. 8 yıl sonra dava açılabilir. Yargılamada, mahkemenin sanıklarla ilgili olarak alt sınırdan ceza vermesinin ardından, mahkeme işkence suçlamasını zamanaşımından düşürdü, tecavüzün delili olmadığından polisler beraat etti. **6 Ekim 2010 – Cumhuriyet**

### 'Eğitime ayrılan pay azaldı'

Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) Genel Başkanı Sami Evren, Türkiye'de kamu kaynakları kısırlarken, eğitime ayrılan payın da azaldığını söyledi. **6 Ekim 2010 – A.A.**

### Türban ilkokula girdi

Türban tartışmaları sürerken, ilköğretime giden öğrencilerin okullarına türbanla girdiği bilgileri gelmeye devam ediyor. Konya, Diyarbakır'dan sonra Van'da da ilköğretim beşinci sınıf öğrencisi dün derse türbanla girdi. Mersin ve Adana'da da türbanla okula girme girişimleri olduğu basına yansımıştı. **28 Ekim 2010 – Birgün**

### 'Ampul Tayyip'e 10 ay hapis

Konya'da katıldığı Tekel işçilerine destek eyleminde "Ampul Tayyip" sloganı atan üniversite öğrencisi "Başbakana hakaret" suçlamasıyla 10 ay hapis cezasına çarptırıldı. **7 Ekim 2010 – Birgün**

### Radikal muhabiri Saymaz'a 10. dava da geldi

Gazeteci Saymaz'a son dava, 8 Haziran 2010'da yayınlanan ve İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı Köksal Şengün'ün, Ergenekon soruşturmasını yürüten Savcı Zekeriya Öz tarafından dinlendiği bilgisine yer verilen 'Ergenekon'da 'aşk oyunu' başlıklı haber nedeniyle geldi. Hâkim Şengün'ün şikâyetiyle açılan davada Saymaz için, 'haberleşmenin ve özel hayatın gizliliğini ihlal' suçlamasıyla dört yıla kadar hapis isteniyor. Son davayla birlikte Saymaz için istenen toplam ceza 84 yıla çıktı. **7 Ekim 2010 – Radikal**

### Başbakan'ın korumalarının başı dertte!

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın geçen yıl İzmir ziyareti sırasında, bürosunun olduğu sokak insan ve araç geçişine kapatıldığı ve eşinin geçmesine izin verilmediği için cama çıkıp tepki gösteren avukatı darp eden dört başbakanlık korumasına 'kasten yaralama' ve 'hakaret' suçlamasıyla dava açıldı. Dört korumaya 12 yıla kadar hapis ve memuriyetten men dahil, kamu haklarından men cezası isteniyor. Bu, başbakanlık korumaları hakkında açılan ve bilinen ilk dava olarak da kayda geçti. **8 Ekim 2010 – Radikal**

### Sen misin hak talep eden?

Ankara'da 15 Ağustos'ta öğretmen atamalarına ilişkin eylem yapan Ataması Yapılmayan Öğretmenler Platformu (AYÖP) üyesi 51 kişi hakkında, 3 yıla kadar hapis cezası istemiyle dava açıldı. İddianamede ayrıca, sanıkların, 'atamaya veya seçime tabi bütün memuriyet ve hizmetlerde istihdam edilmekten yoksun bırakılmaları' istendi. **09 Ekim 2010 – Radikal**

### Özalp sular altında kaldı

Van'ın Özalp ilçesinde, dere ıslahı için su akışının engellenmesinin ardından meydana gelen taşkında, 67 iş yeri su altında kaldı. **13 Ekim 2010 – A.A.**

### Tam gaz kadrolaşma!

Büro Emekçileri Sendikası (BES) Genel Başkanı Osman Biçer, AKP iktidarının kadrolaşma faaliyetlerinin Gelir İdaresi Başkanlığında (GİB) olduğu gibi, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Başkanlığında da son sürat devam ettiğini bildirdi. **14 Ekim 2010 – Evrensel**

### DSİ'den HES itirafı

Çevrecilerin ve bölge halkının karşı çıktığı ancak yıllardır yapımı süren HES'lerin doğayı katlettiğini DSİ de sonunda itiraf etti. Kurumun Trabzon 22. Bölge Müdürü Çitir, halkın şikâyetçi olmakta haklı olduğunu belirterek "Firmalar dereleri hoyratça kullandı" dedi. **18 Ekim 2010 – Cumhuriyet**

### Taşeronlaşmaya karşı emsal karar

Özelleştirilmeye hazırlanan PTT'de taşeronlaşmaya karşı hukuk mücadelesi veren Haber-Sen'in, işten atılan taşeron çalışanlar adına açtığı davada emsal niteliğinde bir karar çıktı. Yargı, taşeron çalışanları PTT'nin asli çalışanı saydı. **20 Ekim 2010 – Birgün**

### 'Türbana evet'çi üniversitelerin bütçelerinde artış

2011 yılında yükseköğretim kurumlarına aktarılması öngörülen bütçe 2010 yılı bütçesine göre yüzde 23 oranında artarken "türbana evet" diyen üniversitelerin bütçesindeki artış oranları yüzde 60'lara dayandı. **21 Ekim 2010 – Milliyet**

### Sözlü tacize 10 ay hapis

Samsun'un İlkadım ilçesinde, bir ilköğretim öğrencisine sözlü tacizde bulunduğu gerekçesiyle yargılanan tutuksuz sanık, 10 ay hapse mahkum oldu. **21 Ekim 2010 – A.A.**

### Bir katilden çocuk yarattılar!

Hrant Dink davasında, katil zanlısı Ogün Samast'ın çocuk mahkemesinde yargılanmasına karar verildi. Görevsizlik kararı veren hakim, dosyayı çocuk mahkemesine gönderdi. **25 Ekim 2010 – Birgün**

### TMMOB'NİN DE İÇİNDE BULUNDUĞU HEYET HAKKARI'DEYDİ

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı **Mehmet Soğancı**, KESK Genel Başkanı **Sami Evren**, TTB Genel Sekreteri **Feride Aksu Tanık** ve İnsan Hakları Derneği (İHD) Genel Başkanı **Öztürk Türkoğlu**, Hakkari Durankaya beldesi ile Geçitli köyü arasındaki yolda bir süre önce meydana gelen ve 9 kişinin hayatını kaybettiği, 4 kişinin de yaralandığı mayın patlamasıyla ilgili olarak 1 Ekim 2010'da Hakkari'de inceleme gezisinde bulundular.

### SAĞLIK MESLEK ÖRGÜTLERİNİN GELECEĞİ PANELİ YAPILDI

Türk Eczacıları Birliği tarafından Ankara'da 30 Eylül-2 Ekim 2010 tarihlerinde düzenlenen "10. Türkiye Eczacılık Kongresi" kongresinin son gününde sağlık meslek örgütlerinin geleceği tartışıldı. Kongre kapsamında gerçekleştirilen "Sağlık Meslek Örgütlerinin Geleceği" başlıklı paneli TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı **Mehmet Soğancı** yönetti. Panelde; Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi Başkanı **Eriş Bilaloğlu**, Türk Dişhekimleri Birliği Başkanı Prof. Dr. **Murat Akkaya**, Türk Eczacıları Birliği Başkanı **Erdoğan Çolak**, Türk Hemşireler Derneği Başkan Yardımcısı Prof. Dr. **Lale Büyükgöneç** konuşmacı olarak yer aldılar.

### ENERJİ VERİMLİLİĞİ KOORDİNASYON KURULU TOPLANTISI 22 EYLÜL'DE YAPILDI

Enerji Verimliliği Koordinasyon Kurulu (EVKK) toplantısı 22 Eylül 2010 tarihinde Ankara'da yapıldı. TMMOB adına Yönetim Kurulu Üyesi **Hüseyin Yeşil**'in katıldığı toplantıda, "Enerji Verimliliği Strateji Belgesi" ve "Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Arttırılmasına Dair Yönetmelik" değişikliği konuları ele alındı.

### TMMOB UYARIYOR: 12 EYLÜL ÜRÜNÜ YÖK TÜM UNSURLARI İLE BİRLİKTE ORTADAN KALDIRILMALIDIR

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı **Mehmet Soğancı**, YÖK'ün üniversitelere sivil polis yerleştirme kararıyla ilgili olarak 12 Ekim 2010 tarihinde bir basın açıklaması yaptı. Açıklamada "Özgürlüklerin ve demokrasinin savunuculuğu

kimselere bırakmayan AKP İktidar da, üniversitelerin içine kurdurulmaya çalışılan karakolları, "özerk üniversite, parasız eğitim" talepleri nedeniyle gözaltına alınan, fişlenen öğrencileri görmezden gelip, konuyu yalnızca "başörtüsü/turban" kavramına indirgeyerek "kendine ait özgürlükler" tartışması içinde boğmaktadır. AKP İktidarını bir meslek örgütü sorumluluğu ile uyarıyoruz: Toplum 12 Eylül ile hesaplaştığını iddia ettiğiniz anayasa paketleri, demokratik açılım paketleri ile oyalamayı bırakın. 12 Eylül ile gerçekten hesaplaşın. YÖK'ün kuruluş yıldönümü olan 6 Kasım'da gerçek bir açılım yapın ve bu YÖK denilen garabeti ortadan kaldırın" diye belirtildi.

### BOREN YÖNETİM KURULU TOPLANTISI YAPILDI

TMMOB adına Yönetim Kurulu Üyesi **Alaeddin Aras**'ın yer aldığı Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü (BOREN) Yönetim Kurulu toplantısı 11 Ekim 2010 tarihinde yapıldı. Toplantıda; strateji planlama ile araştırma ve teknoloji geliştirme planlaması çalışmalarıyla ilgili hizmet alınması konusu görüşüldü; mevzuat çalışmaları hakkında bilgi verildi. Ayrıca, BOREN desteğindeki projeler, daha önce oluşturulan hakem heyeti görüşü doğrultusunda karara bağlandı.

### BDP, TMMOB'Yİ ZİYARET ETTİ

Barış ve Demokrasi Partisi (BDP) Eş Başkanları **Selahattin Demirtaş** ve **Gültan Kışanak** ile Eş Başkan Yardımcısı **Tuncer Bakırhan**, 13 Ekim 2010 tarihinde TMMOB'yi ziyaret ederek anayasa çalışmaları ile ilgili görüş alışverişinde bulundular. Toplantıda, TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı **Mehmet Soğancı**, TMMOB Yürütme Kurulu Üyeleri **Alaeddin Aras**, **Fatma Berna Vatan**, **H. Gürel Demirel**, **Ayşegül Oruçkaptan** ile TMMOB Genel Sekreteri **N. Hakan Genç** bulundu.

### YAPI MÜTEAHHİTLERİ İLE ŞANTIYE ŞEFLERİNİN KAYITLARI VE YETKİ BELGELİ USTALAR HAKKINDA YÖNETMELİK TASLAĞI ÜZERİNE GÖRÜŞ GÖNDERİLDİ

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na "Yapı Müteahhitleri ile Şantiye Şeflerinin Kayıtları ve Yetki Belgeli Ustalar Hakkında Yönetmelik Taslağı" üzerine 15 Ekim 2010 tarihinde görüş gönderildi.

### TMMOB VE ODA DENETLEME KURULLARI ORTAK TOPLANTISI YAPILDI

TMMOB ve Oda Denetleme Kurulları ortak toplantısı 16 Ekim 2010 Cumartesi günü Ankara'da yapıldı. TMMOB Denetleme Kurulu ve Odaların denetleme kurulu üyelerinin katılımıyla gerçekleşen toplantıda, "Odalarda denetlemelerde dikkat edilecek konular, yaşanan sıkıntılar ve çözüm önerileri; iktisadi işletmeler, vakıflar ve Odaların yaşadığı hukuki sorunlar ile iyi bir denetleme nasıl olmalıdır?" konuları ele alındı.

### TMMOB, DİSK, KESK, TTB DİYARBAKIR'DA BAŞLAYAN DAVAYI İZLEDİ

Aralarında emek ve meslek örgütlerinin üyelerinin de bulunduğu 151 sanığın yargılandığı davanın duruşması 18 Ekim 2010'da Diyarbakır'da başladı. Diyarbakır Özel Yetkili 6. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki duruşmanın ilk gününü TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı **Mehmet Soğancı**, DİSK Genel Başkanı **Süleyman Çelebi**, KESK Genel Başkanı **Sami Evren** ile TTB Merkez Konseyi Başkanı **Eriş Bilaloğlu** da birlikte izlediler.

### İHD, TMMOB'Yİ ZİYARET ETTİ

İnsan Hakları Derneği (İHD) Genel Saymanı **Sinem Coşkun**, Genel Sekreter Yardımcıları **Hasan Anlar** ve **Emrah Öner**, 19 Ekim 2010 tarihinde TMMOB'yi ziyaret etti. Görüşmede, TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı **Mehmet Soğancı**, Yönetim Kurulu Sayman Üyesi **Mustafa Erdoğan** ve Genel Sekreter **N. Hakan Genç** hazır bulundu.

### TMMOB YÖNETİM KURULU BAŞKANI KTMMOB'Yİ ZİYARET ETTİ

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı **Mehmet Soğancı**, 26 Ekim 2010 tarihinde Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ni ziyaret etti. KTMMOB Genel Başkanı **Ahmet Ömer Çağınan**, KTMMOB Genel Sekreteri **Zihni Turhan**, KTMMOB Genel Saymanı **Hayati Benli**, KTMMOB Yönetim Kurulu Üyeleri **İzzet Volkan** ve **Asilkan Berkut**'un katıldığı görüşmede, karşılıklı fikir alışverişinde bulunuldu, gerçekleştirilebilecek ortak etkinlikler ele alındı.

## Kitap, Film, CD



### Yasemin Göksu Urumeli Hatırası Kalan Müzik

Yasemin Göksu'nun Rume-  
li türkülerinden oluşan "Urume-  
li Hatırası" adlı dördüncü albü-  
mü Kalan Müzik tarafından yayı-  
nlandı. Göksu'nun "Elveda  
Rumeli" dizisinden bu yana sür-  
düğü Balkanlar ve Rume-  
li müziği çalışmalarının bir ürünü  
olan albüme, Kemal Sahir Gü-  
rel, Ömer Avcı, Sunay Özgür ve  
Ender Akay gibi başarılı aran-  
jörler geleneksel halk şarkılarına  
yeni bir soluk getiriyor, Gök-  
su da bu şarkıları başarıyla yo-  
rumluyor.

"Urumeli Hatırası" için Göksu  
şunları söylüyor:

"Uzun yıllar önce başladı bu  
yolculuk. Saç fırçasından, ko-  
lonya şişesinden mikrofon ya-  
pıp, çocuk yüreğimin kaldıra-  
mayacağı en kederli şarkıları  
söylemeye çalıştığım küçük  
odamda..."

Kendimi hep, çok görmüş ge-  
çirmiş, aşk acısı çeken bedbaht  
şarkıcı yapardım. Hayalimde-  
ki dinleyiciler bile ağlarlardı şar-  
kılarında.

Çok görmek, geçirmek, aşk  
acısı çekmek nasıl bir şeydi bil-  
miyordum. Ama olsun, çocuk-  
luğumun yazlık sinemalarında  
ki filmlerin güzel şarkıcıları hep  
ağladıklarına göre, kıymetli bir  
şey olsa gerekti.

Çok dolaştım o zamandan  
beri... Çoğu zaman, niyet etti-  
ğim yerlere ya hiç gidemedim  
ya da istediğim kadar kalama-  
dım hiç bir yerde.

Sonuçta yürüdüm işte... Ba-  
zen iki durak arasında kaybetti-  
ğim insanlarım oldu. Bazen ben  
kayboldum. Kâh biletlerimi yak-  
tım, kâh en yabancı, en uzak  
yerlere düştü yolum. Ama şarkı  
söylemekten hiç vazgeçmedim.  
En korktuğum yerlerde, en çok

söyledim hem de...

Buradan sonrası bilinmez ama,  
işte şimdi Urumelleri'ne düş-  
tü yolum. Bir uçtaaaan, bir uca...  
Arkamızda kalanlara, yüreğimiz-  
de gelenlere, karşılayıp hoş gel-  
din diyenlere..."

Albümdeki Eserler:

- 1- Şeriban
- 2- Lofçalı
- 3- Ayletme Beni
- 4- Mendilimin Yeşili
- 5- Kırmızı Gülün Alı Var
- 6- Zilli De maşa Darbuka
- 7- Şeribanavulları Çaydan

Aşağı

- 8- Şefo
- 9- Arda Boyları
- 10- Aksaray'dan Geçeriken



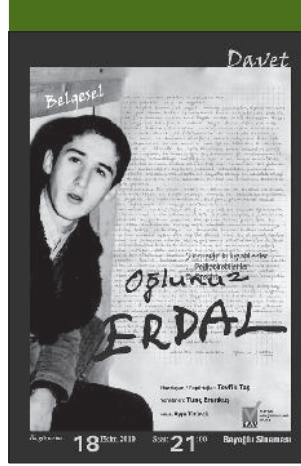
### "Sıradan Haller" Davut Kanmaz Resim Sergisi

Ressam Davut Kanmaz'ın ilk  
kişisel sergisi "Sıradan Haller"  
10-24 Aralık tarihleri arasında  
Umag Sanat Galerisinde gerçek-  
leştirilecek.

Sergisi hakkında Kanmaz şun-  
ları söylemektedir:

"Kendi yarattığı mekanlarda iz-  
leyiciye bakan figürler kimi zaman  
eski fotoğraflarla olduğu gibi kimi  
zamanda günümüz insanının en  
sıradan halleriyle aktarılmıştır."

Umag Sanat Galerisi:  
Paris Cad. No:14  
Kavaklıdere/Ankara  
Tel: 0312 4177720

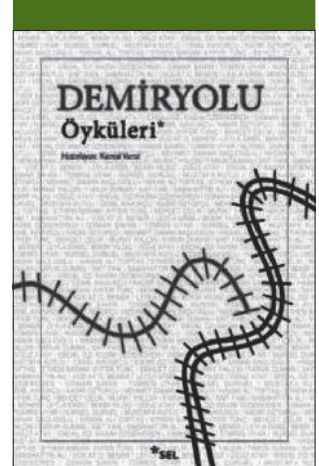


### Oğlunuz Erdal... Belgesel Film

Sinan Suner, Erdal Eren ve Er-  
can Koca... Bu üç isim, 12 Ey-  
lül 1980 darbesiyle yok edilme-  
ye çalışılan bir kuşağın simgesi.  
Polis kurşunu, idam kararı ve iş-  
kenceyle, art arda sonlanan üç  
yaşam. 17 yaşında idam edilen  
Erdal Eren 12 Eylül'ün en büyük  
sembollerinden biri. Dönemi an-  
latan 'Oğlunuz Erdal' belgeseli,  
İstanbul Beyoğlu'nda ilk göste-  
rimini yaparak izleyici karşısına  
çıkı. Belgeselin aralık ayı içeri-  
sinde Ankara'da da gösterilme-  
si planlanıyor.

Sosyal Araştırmalar Vakfı (SAV)  
/ 74 - 83 çalışma grubunun ya-  
pımcılığını üstlendiği belgesel,  
bu üç isim üzerinden bir dönemin  
gençliğini anlatıyor. Belge-  
selde Erdal Eren, Sinan Suner  
ve Ercan Koca'nın ailelerinden,  
çocukluk ve cezaevi arkadaşla-  
rından ve Erdal Eren'in idam ka-  
rarını iki kere bozan emekli ha-  
kim Albay Ahmet Turan'dan, o  
sırada Mamak'ta asteğmen olan  
gazeteci Namık Koçak'tan, Er-  
dal Eren'i son gecesinde göre-  
rek fotoğraflayan Savaş Ay'dan  
ve dönemin bir çok tanığından  
görüşler bulunuyor.

Tunç Erenkuş'un rejisini üstlen-  
diği ve Tefik Baş'ın röportajla-  
rı yaptığı belgesel Erdal Eren'le  
ilgili hiç yayınlanmamış bir tele-  
vizyon programı da eklenmiş.  
Yönetmen Erenkuş hem dönemi  
hem de Erdal Eren'i şöyle de-  
ğerlendiriyor: "Direngen ve er-  
demli bir kuşak, darbe ile ala-  
şağı edildi, Türkiye darbeyle sa-  
katlandı, sakat kaldı. İşte Erdal  
Eren bu vahşeti hatırlatan, en  
yalın, en güzel yüzlü simgedir."  
Belgeselle ilgili ayrıntılı bilgi için:  
<http://savportal.org>



### Demiryolu Öyküleri Hazırlayan: Kemal Varol Sel Yayıncılık

Trenler, Türk edebiyatında özel-  
likle öykü türünde kendisine sık-  
lıkla yer bulmuş. Türk öykücü-  
leri arasında konusunu trenler-  
den alan, hikâyesini çeşitli tren-  
ler arasında geçiren nice öykü  
var. Türk edebiyatının değişik dö-  
nemlerinden yirmi bir usta öykü-  
cünün yapıtlarının yer aldığı bu  
seçki iki şeyi birden göstermeye  
çalışıyor aslında. Bir yandan Türk  
öykücülüğünün geçirdiği dönü-  
şümü göstermeye çalışmak, di-  
ğer yandan da bu öyküler aracılı-  
ğıyla demiryollarının Türk yazarla-  
rı tarafından nasıl alınıldığının  
altını çizmek...

Demiryolu Öyküleri'ni hazırlayan  
Kemal Varol, kitaba yazdığı ön-  
sözde, demiryollarında çalışan  
babasından söz ettikten son-  
ra cümlelerini, "Yolun bir parça-  
sı olmak hâlâ gurur verici," diye-  
rek bitiriyor. Edebiyatın sağladığı  
sınırsız imkânlar arasında yolun,  
yolculuğun bir parçası olmak  
da var. Tren, tüm taşımaya ara-  
çları içinde en insanisi olduğu için  
belki, edebiyata en çok yakışan  
yolculuklar da onunla yapıyor.  
Taşının ritmi, yolcusuna sunduğu  
hem fiziksel hem de zihinsel alan  
yaratıcılığı besliyor ve bunu da  
en iyi öyküler anlatıyor.

Türk edebiyatının en önemli ka-  
lemlerinin bir araya geldiği De-  
miryolu Öyküleri'ne katkıda bu-  
lunan yazarlar şöyle:

Sait Faik Abasıyanık, Sabahattin Ali,  
Vüsat O. Bener, Leyla Erbil, Bekir Yıl-  
dız, Oğuz Atay, Erdal Öz, Rasim Öz-  
denören, Osman Şahin, Tomris Uyar,  
Nursel Duruel, Mustafa Kutlu, Ce-  
mil Kavukçu, Kadri Öztopçu, Mehmet  
Zaman Saçlıoğlu, Hasan Ali Toptaş,  
Ethem Baran, Ayfer Tunç, Behçet Çe-  
lik, Murat Yalçın ve Faruk Duman.